

אתתוקים

טונים ותוכן של הילדים אוהבים

טלה תטפ"ד

מצוקה לגליון מספר 545

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאידות 8 ידושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

השיבני

בס"ד

לתושבי בית שמש היקרים!

אבות ובנים, תהלים בנים, תהלים בנות!!

השיבני פון

אנו מזמינים אתכם

להצטרף אלינו למועדון הייחודי שלנו!

ולחבר את ילדכם לקו "השיבני פון". בו הם מדווחים על השתתפותם בלימוד אבות ובנים ובקריאת תהלים בשבת ונכסים להגרות מדהימות!

למה להצטרף?

- * עידוד הילדים ויצירת מוטיבציה להשתתף בלימוד וקריאת תהלים.
- * חיזוק הקשר עם הקהילה.
- * הזדמנות לזכיה בפרסים.

איך להצטרף? פשוט צרו איתנו קשר ונשמח לחבר אתכם את ילדכם לקו.

ליצירת קשר: 052-7656075 hashiveni.com@gmail.com

למסירה מרצדס 2024 שחוסמת לי את החנייה.

יצאתי לאסוף את הילדים

מתחתי

אנשים טובים באמצע הדרך

שמי רוחמה, יהונתן בעלי נמצא באופקים, בכוננות. בחמישי בבוקר הוא קבע עם גיסי איתי שגם נמצא באזור, לצאת לשבת. שניהם על מדים, ישבו בגרם הזמינו אוכל טעים ולמדו יחד. (ושלחו לנו תמונה לשמח את המשפחה), כשסיימו ביקשו חשבון, והמלצר אמר, כבר שילמו עליכם!! יהונתן היה המום.... מה? למה שיעשו את זה? המלצר אומר לו, זה קורה כאן כמה פעמים ביום... יהונתן יושב לא רגוע... הוא תכנן לשלם. פתאום נכנסים זוג עם עגלה של ניו בורן, יהונתן קולט שהאישה חלשה, כנראה ממש מעט זמן אחרי לידה. הוא מחליט להעביר את החסד הלאה ומבקש מהמלצר לפנק אותם במשהו שווה טעים, וגם שואל אותו אם כששילמו עליהם נתנו לו טיפ, הוא ענה בשלילה. אז הוא ביקש ממנו לקחת גם טיפ... בקיצור, הם יוצאים חזרה לרכב - ואז האבא הטרי רץ אחריהם עם כובע שהם שכחו, ומודה להם, זה לא ברור מאליו מה שאתם עושים למעננו... כשהוא עדיין לא יודע שמצפה לו הפתעה מהם... **עזבו את החסד עם אתם...**

הוא שמתנדב לכל הארגונים

כשחם בישיבה ממציאים פתרונות

אפשר לעזור?

אפשר לעזור? לא לא, באתי לפה בגלל המזגן. אדוני צא לי מהאוטו!

רק אישתי יכולה להגיד:

"אתה רואה שאתה לא שומע?"

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

דיבור עלול לגרום לחורבן - ויצאנו דפנת הארץ...

המרגלים אמרו רק מספר מילים מועט, שהתפרשו כדיבה על ארץ ישראל, ומה השתלשלו כל הצרות שפקדו את עם ישראל. דיבור זה גרם לחורבן שני בתי המקדש ולגלות הנוראה, שבה מצויים אנו עד היום הזה. מהי עליונותו של האדם? ויציץ ה' אלקים את האדם... ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב, ז). מה הכוונה "לנפש חיה"? תרגם אונקלוס: "לרוח ממלא", שניתן בו כוח הדיבור.

נאמר בתהלים (נח, ב): "האָמַנְם אֶלֶם צִדְקַת תְּדַבְּרוּן", ודרשו על כך חז"ל (חולין פט ע"א): "מה אומנותו של אדם בעולם הזה? - ישים עצמו כאילם". ישנם סוגים רבים של אומנות: אלקטרוניקה, נגרות, חשמלאות, ועוד רבים. מאמצים רבים צריך להשקיע כדי ללמוד את האומנות, ומהי האומנות הגדולה ביותר של האדם בחייו? חז"ל מגלים לנו: "ישים עצמו כאילם".

חשוב לשתוק ולעשות עצמו כאילם, אך עדיין אין זו האומנות האמיתית. אומנותו האמיתית של האדם היא לדעת בדיוק אימתי לשתוק, ואימתי לפתוח את הפה, וכשפותח את הפה - איך לדבר, מה לומר, ובאיזו צורה. מדוע זו אומנות?

הקב"ה ראה, שכאשר האדם משתמש בכוח הדיבור - הוא בונה עולמות. הגמרא (חולין שם) ממשיכה ושואלת: "יכול אף בדברי תורה?" - האם גם בדברי תורה צריך האדם לשתוק? ומשיבה בהמשך הפסוק מתהלים: "צדק תדברון" - על ידי פתיחת הפה לדיבור בדברי התורה המכונה "צדק", בונה האדם את העולם כולו, כמו שאמרו בגמרא (ברכות סד ע"א) על תלמידי חכמים שהם "מרבבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נד, יג) 'יָכַל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ', אל תקרי בניך אלא בוניך".

כמו כן, יש לפתוח את הפה גם לתפילה ולחסד, כפי שממשיך דוד המלך בתהלים: "מיִשְׁרִים תִּשְׁפְּטוּ בְּנֵי אָדָם".

כשם שניתן לבנות על ידי כוח הדיבור, אפשר, חלילה, גם להרוס עולמות. אם תדבר בנחת תימשך עליך רוח של קדושה, ותזכה למידת הענווה ולכל המידות הטובות.

שבת שלום ולמבורק!

אשתך לא תפתח בויכוח איתך אם אתה מתחיל לנקות

הבנקטים מותאמים לקשישים עם קלנועיות

פגשתי בשבת כמה שמאלנים וכמובן שאלו למה החרדים לא מתגייסים

התחלתי לשווק תירוץ חדש... לא נתגייס כל עוד ביבי ראש ממשלה!! הם לא ידעו איך לאכול אותי

איך יש פה פינת עישון אבל לא פינת אכילת סנדוויץ' עם טונה

רק אותי מסקרן מה קורה במידה ותהיה לו תאונה עם משאית קולה

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

התרוץ פאחד עשר

ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת
(במדבר טו לח)

פרשת
השבוע
אם 20 א יהושע

שלח

"אני עצמי יושב לילה שלם על הרמב"ם, ומנסה למצא פתרון..."
"אתה???"

"תראו, חלזון שעולה פעם בשבעים שנה, אי אפשר לצפות מתי והיכן יעלה, ואף אחד אינו יכול לומר: רק אני יכול למצאו. יתכן שיפיל דוקא ביד דיג צעיר ולא מנסה, שהיה על החוף ברגע הנכון..."

"אכן, דברים יפים אמר גיורא. וכל אותו הלילה שקד במסירות. ביום הלקדתו של הרב, הגיע גיורא לשעור ענין ומפקה. "הרב, אפשר לומר משהו על הקש"ה על הרמב"ם?"

הרב רצה לומר שהנושא כבר מצה, אבל החליט לנהג כבוד בבחור, וגיורא פתח והסביר כיצד שמונת החוטרים המדברים, אלו בעצם ארבעה כפולים..."

עיני הרב הלכו וגדלו. "מי אומר את זה?!" הוא כמעט צעק.

גיורא מלמל, "לא יודע, חשבנו..."
"זו הבנה שמשנה את הסגיא מקצה לקצה! אתה לא חשבת על זה לבד, נכון גיורא?" הרב הסתפל בפניו של גיורא - והבין כי אכן כן...

למול הרב הנרגש, התלמידים לא החמיצו את ההזדמנות וקראו: "הרב, זו מתנה ליום ההלקדת!"

"נו נו..." הרב חזר מאזן לאזן, "עם כזו מתנה, ראוי לחגוג חגיגה גדולה!" וכשסבא יהושע נכנס, ראה עוגה ובלונים צבעוניים - ובמרפז יושב הרב עם גיורא והגמרא, ומחשבו את הסגיות מחדש.

"תסבירו הכל לר' יהושע" - קרא הרב לתלמידיו. "תגידו לו גם מה שאמרתי על חלזון התכלת. שיבין שפרשת שבוע היא של פלנו, אין לו בעלות בלעדית עליה!" סים ברוח מבדחת.

למחרת שתפו את חבריהם באכזבה. "מה, לא מצאתם תשובה?" התפלאו החברים.

"להפך", אמר גיורא. "כל הספרים מדברים על הרמב"ם המקשה הזה, ויש עליו לפחות עשרה תרוצים."

"באמת??? אם כן, מה הרב רוצה?" עמרום לא התביישו, וקם לשאל את הרב בעצמו, ישר ולענין.

"אכן, ראיתי תרוצים רבים לשאלה", הסכים הרב, "אבל מה לעשות? אף אחד מהם לא התיישב על לבי".

"זאת אומרת", הבין גיורא, "שאין סכוי למצא תרוץ טוב. אם דורות רבים עמלו ולא הגיעו, לא נותר אלא להתיאש..."

"להתיאש???" נזעק הרב. "תלמידים יקרים, האם שמעתם על חלזון התכלת? מצות ציצית, שאת הלכותיה אנו לומדים, נלמדת בפרשת השבוע - ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. בציצית אמורים לשים חוט תכלת, אך כיום איננו עושים זאת, משום שאיננו משיגים את החלזון שבדמו, ורק בו - יש לצבוע את החוט. ולמעשה, גם בזמן חז"ל היה קשה מאד למצא את החלזון, ודמיו היו יקרים. ומדוע? פי החלזון היה עולה מהים רק פעם בשבעים שנה!"

אתם יודעים מהן שבעים שנה? חיים שלמים! הקדוש ברוך הוא שולח חלזון רק פעם בחיים שלמים, ומאותה פעם צובעים בשבעים השנים הבאות.

ואני הרגשתי, שח הרב, "שגם בלמוד, יש הארות שה' שולח לאדם רק פעם בחיים. ואם כן, למה להתיאש? אחפש ואחפש, ואולי עוד תגיע הארה שמגיעה פעם בשבעים שנה..."

התלמידים שתקו, חשים שהרב מגלה מצפוני לבו הכמוסים. לאחר השעור הודיע גיורא: "אני משנה כוונתי!"

"מה הרעיון שלך?"

"נו, איך הם?" סבא יהושע ברוך פתש. הרב מילר חיוך. "נערים כשרוניים, אוהבים ללמד", ונאנח קלות, "אני רק לא רגיל לסגנון שלהם..." אמר, ואשר את חששותיו של סבא. "נראה שיהיו מסגלים, נגיד, לארגו לי מסבת יום הלקדת, עם שיירי יום הלקדת... מבין? אני נולדתי בדור אחר..." סבא הנהן. אכן, כפי ששער, קבוצת התלמידים אינה מתאימה בדיוק לרב. בזמן שהרב דבר עם סבא - התקיימה שיחה אחרת בצדו השני של הבנין.

היתה זו שאלה תמימה שגיורא שאל את בנו של הרב. הוא ראה הזמנה לחתנת משפחת מילר, וחשש שהרב לא יבוא לשעור ביום חמישי. הילד הרגיעו והסביר שאלו מילר אחרים - אצלם יש ביום חמישי רק שמחת יום הלקדת לאבא...

גיורא רץ לחבריו בהתרגשות. "שימו לב, מידע מודיעיני חסוי! מחרתם יום ההלקדת

מי יצליח לתפס חלזון? דוקא דיג צעיר וחסר נסיון

של הרב!
"אנחנו חייבים לרב המון", התרגש עמרום. "אולי נקנה לו מתנה?"
"וימה נקנה לרב, עוגה???" תהה דני בציינית.

אך הנה, בדיוק באותו יום, באמצע למוד ברמב"ם, הפטיר הרב: "יש לי חלום שאי פעם אמצא תרוץ לרמב"ם הזה..."

"שמעתי?" גיורא תפס בעמרום אחר השעור, "בוא נגשים לרב את החלום! נחפש לו תשובה - מתנה ליום ההלקדת!" כפי ששוח הרב מאחורי גבם - הם היו כשרוניים ובהחלט לא טפשים. השיגו ספרים שדנים בנושא, דפדפו ואפילו התייעצו עם מספר תלמידי חכמים...

ואלה תולדות

מֶרֶן רַבִּי מִיכָל יְהוּדָה לִפְקוּבִיץ זצ"ל

ראש ישיבת פוניבז' לצעירים
ובעל ספר 'מנחת יהודה'

סלל לרבבות דרוך בחנוך, בהשקפה ובהנהגה
נולד בשנת תרע"ד - נפטר בכ"ו בסיון תשע"א

הידיד הטוב ביותר

ובחמימות מיוחדת. "זה בודאי קרוב משפחה של הרב", הוא חשב לעצמו, ומיד פשה יהודי נפרד מהרב - ארי נגש אל היהודי ושאל אותו: "איך גדיק אתם קרובי משפחה עם הראש-ישיבה?"

"אני לא קרוב משפחה", היהודי חגף. "למען האמת, אני לא חושב שהרב מכיר אותי. אמנם תמיד הוא מתייחס לכל אדם בחמימות מלבבת, אבל לקבלת פנים כמו זו שקבלתי היום - לא זכיתי אף פעם..."

המשיכו השנים ללוות את ראש הישיבה לביתו, והבחינו כי כל מי שהתקרב וגברו בשלום - זכה ליחס מיוחד, כאלו הוא אדם שהרב צפה זמן רב לפגשו. אלי החליט שהוא מכרח לברר את פשר הענין. הוא נציל רגע שבו היה המלוה של הרב רחוק מעט מהרב, ונגש אליו. "מה קרה היום? למה הרב מקבל כל אדם ביחס מיוחד כל כך?"

"זה פשוט", ענה המלוה, "לפני יומים הרב עבר נתוח קל בעיניו, וכתוצאה מכך הראיה שלו עדין מטושטשת. כשבאתי היום ללוותו אל הרחוב, ראיתי שהוא מטורד. 'אני עלול לא לזהות אנשים שאני מכיר, ולהתייחס אליהם לא מספיק יפה, והם עלולים להפגע מכך. מה עושים? מה עושים? איני רוצה לפגוע ביהודי!' כך דאג הרב לפני שייצאנו, הרב החליט שהוא יתייחס היום לכל אדם שייפנה אליו, כאלו הוא מכר קרוב ויקר. כך אין חשש שייפגע באי מי בלי משים!"

כשארי חזר לביתו אשר בחו"ל, החזיה הראשונה שאותה ספר לבני משפחתו מהבוקר בארץ - היתה אותה פגישה פגישה שהשאירה עליו רשם בל ימחה. "אתם יודעים למה זכיתי בארץ ישראל? זכות מיוחדת במינה. זכיתי שרבי מיכל יהודה, גדול הדור, ישוחח אתי כאלו הייתי החבר הטוב ביותר שלו!"

"אם אתה בארץ הקדש, אתה חייב לבוא לבני ברק!" היתה זו שיחת טלפון בין ארי לאחיו אלי. אלי הגיע לראשונה לבקר בארץ, וארי אחיו, שלמד אצל רבי מיכל יהודה לפקוביץ והיה תלמיד שלו - המליץ לו להגיע לבני ברק. "לראות את פניו הטוהרות של רבי מיכל יהודה - בשביל זה בלבד היה שונה לה להגיע לארץ!" הוסיף ואמר.

אלי החליט לשמע לעצתו של ארי. הוא יצא באוטובוס בין עירוני מירושלים ופנה לכוון ביתו של רבי מיכל יהודה. והנה, כשהוא מטפס ועולה ברחוב וילקומיר בבני ברק, הוא מסתובב לאחור ורואה יהודי ישיש, נמוך קומה ובעל הדרת פנים, נתמך בידי אדם צעיר.

"זהו רבי מיכל יהודה", הבין מיד אלי. הוא אמנם מעולם לא ראה את הרב במציאות, אבל תמונות שלו מפרסמות בכל העולם, ולפיהן הוא זכה אותו בודאות. "אגש ואמר לו שלום". מיד פנה לאחוריו, ומרה צעדים אחרים במורד הרחוב אל ראש הישיבה. "שלום", הוא אמר והרכין מעט את ראשו.

"שלום, שלום!" ברכה חמה נשלחה אליו מרבי מיכל יהודה, אשר פניו האירו. "מה שלומך?" שאלו ראש הישיבה בחמימות, "איפה אתם לומדים היום?"

אלי ענה על השאלות במבוכה. "הרב בודאי מחליף ביני לבין ארי אחי", הוא חשב לעצמו, "אחרת אין סבה שייפנה אלי בחמימות כזו..." אלי חש שלא בנוח להעמיד את הרב על טעותו, ולפיקו המשיך לענות לשאלות ההתענינות של ראש הישיבה, ובסוף השיחה אף קבל ברכות חמות עד בלי די.

רבי מיכל יהודה המשיך לטפס ברחוב התלול בדרכו לביתו, ואלי הצטרף גם הוא כבן לונה. יהודי נוסף נגש אל הרב, והנה, אלי הבחין כי הרב מקבל גם את היהודי הזה בשלום

ר' מיכל יהודה ליפקוביץ.
ציון הלוי, CC BY-SA

סיפורים נפלאים לילדים

פֶּרֶשֶׁת שְׁלַח

"הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵינִי" (יג, כ)

בתקופה שהתגורר אור החיים הקדוש בעיר סאלי שבמרוקו, התגורר בעיר ראבט הסמוכה יהודי שהיה עשיר גדול, והתהפך עליו הגלגל עד שהתרושש לגמרי מנכסיו.

יצא האיש מראבט ונדד בערי מרוקו על מנת לחפש לו תעסוקה לפרנס את בני ביתו הרבים שהיו סמוכים על שלחנו.

בטחוננו היה חזק בבורא עולם, שיומן לו כדי מחיתו.

ואכן, הבוטח בה' חסד יסובבנו, השקיע האיש בעסקים שונים, ומצבו החל משתפר אט אט, עד שאסף סכום נכבד שאפשר לו לשוב לעיר מוצאו.

בדרכו חזרה לביתו, עבר בעיר סאלי - עירו של אור החיים, אשר בה היה לו ידיד ומכר משכבך הימים.

מפיון שנקלע למקום בערב שבת, ולא היתה לו שהות להגיע לעיר ראבט לפני שבת, הזמן הלה על ידי חברו להתארח אצלו בשבת קדש.

נענה האיש להזמנה בשמחה, ואף מסר לו את צרור כספו שהרויח בתקופת נדודיו, לשמירה עד צאת השבת.

במוצאי שבת קדש לאחר ההבדלה, נגש למארחו ובקש את הפקדון שהפקיד בידיו, אך לתדהמתו כפר הלה בכל, לא הפקדת בידיו אף לא פרוטה אחת, אמר לארח הנדהם.

משעמד האורח על דעתו, והתחנן בפניו להשיב לו

את כספו שעמל עליו זמן רב ביגיעה רבה, הרעים עליו המארח בקולו: אינך מתבייש? בביתי לנתן ועל שלחני אכלת, ולבסוף אתה קם ומעליל עלי עלילות ודברים! ראה היהודי, שבטובות לא יעלה בידו להוציא את כספו מידי הרמאי, והחליט לתבעו לדין תורה אצל רבנו חיים בן עטר.

נגשו שניהם לבית הרב, ושטחו את טענותיהם לפני הרב.

הלה טען שהפקיד את כספו, והלה טען לא היו דברים מעולם.

שאל האור החיים הקדוש את האורח: האם היה עד ביניכם שהפקדת ממונה בידו?

השפיל האיש את עיניו ואמר: לא היה עד בינינו, המעשה היה סמוך לכניסת השבת, ולא הספקתי להעמיד על כך עדים, רק זאת אני זוכר, שבזמן מסירת הכסף, ישבנו שנינו תחת עץ, ואז הוצאתי מכיסי את צרור הכסף ומסרתיו לו.

מיד אורו עיניו של הרב ואמר: גש נא לעץ הזה והזמן אותו להעיד את עדותו.

האורח, שהכיר ברבנו שהנו קדוש ובעל מופת, יצא מיד לדרכו לזמן את העץ לבוא ולקעיד, מבלי להרהר, והמארח נשאר בבית הרב.

כעבר כמה רגעים אמר הרב: בודאי כבר הגיע האיש אל העץ.

מה פתאום רבי! השיב המארח, עדין רחוק העץ, ואינו יכול להגיע אליו כל כך מהר.

התבונן הרב במארח ואמר בתקיפות: קום והשב ליהודי את כספו! אם טענתך שלא היו דברים מעולם, מהיכן יודע אתה את מקומו של העץ?!

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדורות ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת" (טו, לח)

האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל נסע לחזק את שרידי הפליטים במחנות.

יום אחד הופיע ובגידו הפתעה, ארבע אלומות של חוטי ציצת כשרים למהדרין.

כמאה וחמשים יהודים הסתערו לעברו, כל אחד בקש לזכות במצוה, אבל לא היה בידו יותר מארבע, מה עושים?

הרבי הציע להם שיעשו גורל ומי שיעלה בגורל יזכה בציצית.

לפתע קם מתוך הקהל בחור צעיר, מנדל פשיטיק שמו, מפרחי חסידי גור בלודז' לפני המלחמה, אשר התיצב מול הרבי וטען כלפיו, יש לי זכות קדימה, מגיע לי לקבל ציצית ללא הגרלה.

מאי חזית? שאלו הרבי בחיוף קל, האם דמא דרך סמוק טפי [האם דמך אדם יותר]?

אמנם כן - השיב הבחור - ותוך כדי דבור תפס בחלצתו, ופרם אותה לארבע משני הצדדים, הלא הנני לבוש בגד בן ארבע כנפות שמחייב בציצית מדאורייתא, אף אחד מבין הנוכחים אינו מחייב בציצית כמוני.

הרבי התרגש מההברקה המלבבת של אותו יתום צעיר, אוד מצל מאש, אלא שקשתה עליו ההכרעה אם להעתר לו, הלא כבר החלט פה אחד בהסקמת כלם לערך הגרלה דוקא.

פנה אל הבחור ואמר לו: אם פונתך צרופה לשם שמים, בטוח אני שתזכה בגורל!

המתח בקרב הצבור גבר ועלה, מי יזכה בציצית?

נגשו לעריכת הגורל, כל אחד קנה להיות בין המאשרים ששמותיהם יעלו בקלפי, ברם, השמחה וההתרגשות הציפו את כלם ממש, ברגע שנשמע

קול הכרוז: מנדל פשיטיק זכה בגורל! הוא זכה בגורל משום שהוא באמת רצה וכשהאדם רוצה אין דבר העומד בפני כח הרצון!!!

(לפיד האש ח"א עמ' שיג)

מיד החזיר האיש בבשת פנים את צרור הכסף בשלמותו לבעליו, והאורח נגש לנשק את ידי אור החיים הקדוש ולהודות לו.

"פקד עון אבות על בנים" (יד, יח)

מדוע צריכים הבנים לסבל בגין חטאי אבותיהם? נתן לענות על כך במשל המובא בספר משלי שועלים: פעם היה הזאב רעב מאד, וחפש מזון.

מרחוק ראה הזאב את השועל, וקרא בשמחה: הנה ארוחה דשנה!

נבהל השועל ואמר מיד: לא כדאי לך לאכל אותי, הרי בשרי הכחוש יספק לך ארוחה דלה מאד, הנה קרב לו אדם שמן מלא בשר, תטרף אותו, וכך תשבע היטב.

ענה הזאב: חלילה לי מלעשות זאת.

מדוע לא? הקשה השועל.

ענה הזאב: הרי אם אוכל את האדם, עתיד אני להענש על כך!

אל תדאג! הרגיע אותו השועל, הרי נאמר: אבות אכלו בסר, ושני בנים תקהינה, אתה תאכל את האדם לתאבון, ורק בניה יענשו על כך, ולא אתה.

התפתה הזאב להצעה, ואץ לעברו של האדם, אך לפתע מעד ונפל אל תוך רשת שפרשו הצידים.

שכב הזאב כלוא ברשת, וזעק בכעס לעברו של השועל: שקרן שבמותך! האם לא אמרת שבני יענשו? מדוע נענשתי אני?

ענה השועל בחיוף: לא שקרתי בדברי, בניה אכן יענשו על חטאיך, אולם פעת סובל אתה מחטאו של אביך, שגם הוא אכל אדם!

צעק הזאב: וכי אני צריך להענש על חטא שלא אני עשיתי אותו, אלא אבי?

הזכיר לו השועל: גם אתה רצית לעשות זאת לבניה...

על פי משל זה נתן לבאר, מפני מה סובלים הבנים מחטא אביהם, הרי כאשר הם עצמם חוטאים, הם עושים זאת על אף הידיעה שיגרמו סבל לבניהם, לכן

ראויים גם הם להענש על חטאי אבותיהם, מדה כנגד מדה, משום כך פקד עון אבות על בנים. (פרדס יוסף)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

שְׁלַח-לָךְ אֲנָשִׁים (יג, ב) - ראשי תבות אש"ל, אכילה שנה לוויה, ואת שלשתם צריך לקים במקלחים ובקאים אלה. (מגדנות לחזקיהו)

סופי התבות שלח לך אנשים הם חכם, מפני שאורה של ארץ ישראל מקיבם. (יושיע ציון)

שפט ברהורי (יג, ה) - רמז יש כאן לדינים, שצריכים הם להיות בני חורין בשעה שהם שופטים ודנים את הדין, ולקיים את הנאמר 'לא תגורו מפני איש'. (בן פורת יוסף)

יגאל ברייסף (יג, ז) - אמרו חז"ל, שאין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף. ומרמז בפסוק זה, מתי יבוא המשיח יגאל? כאשר ברייסף, כאשר יסיפו להרבות בניו. (יד משה)

ויקרא משה להושע ברינו יהושע (יג, טז) - מדוע השתנה השם מהושע ברינו ליהושע בקבוץ? מפני שכל שנוי השם היה כדי שלא ישפע יהושע מקבוץ המרגלים נגדו. (כח הכהן)

עלו זה בנגב ועליתם את-ההר (יג, יז) - מפרש רש"י: הנגב הוא פסלתה של ארץ ישראל. רמז יש כאן לאדם, שאם יסתפק בפסלת ולא ירדף אחרי התענוגים יזכה לכתרה של תורה, פי את ההר בגימטריה תורה, וזה מה שאמרו חז"ל הרוצה להתקיים ידרים, דהינו הרוצה להתקיים יסתפק במעט כמו הנגב שיש בה מעט. (מדרשו של שם)

ויהם כלב (יג, ל) - הסמ"ך גדולה על פי המסורה, לרמז על כלב שהצליח בהקמתו להשתיק ס' רבוא מ' ישראל. על ידי שהתחכם לדבר נגד משה ובסוף ספר בשבחו ובשבחה של ארץ ישראל. (אור החמה)

ויבכו העם בלילה ההוא (יד, א) - חז"ל אמרו שזה היה ליל תשעה באב, והיה ליל אכל לדורות, ורמז לזה שהתבות בלילה ההוא בגימטריה ליל ט' אב. (מנחת כהן)

מוציא דבת-הארץ (יד, לו) - ראשי תבות מדה, פי המרגלים נזונו מדה כנגד מדה, הם חטאו בלשונם והוציאו את דבת הארץ רעה, ונשתרבה לשונם ומתו בבביון. (כסא רחמים)

ספורים בפרשה

טובה הארץ מאד מאד (יד, ז)

באוצר גנזיו של רבי שמואל מסלונים, היתה קפסת טבק של רבי אברהם מקליסק, מאבות הישוב היהודי המתחדש בגליל, ומכיון שהבה יתרה היתה לו לחפציו של צדיק זה, היתה הקפסה תמיד תחת ידיו ולא עזבה מימיו. פעם נעלמה קפסת הטבק ולמרות החפושים הרבים שנערכו, לא עלה ביד המחפשים למוצאה, והרבי הצטער מאד על אבדתה. לימים, נקלע החסיד רבי זליג לידר לבית אחד ממקוריו בארץ הקודש, ולתדהמתו ראה את קפסת הטבק של רבו מנחת אצלו. התברר, פי הלה לא עמד בנסיון וקמד את הקפסה לעצמו. בקש ממנו רבי זליג את הקפסה, והלה שמח מאד שיוכל להשיב את האבדה לבעליה ולהרנין את לב רבו. נסע רבי זליג אל רבו בחוץ לארץ, ובשמחה הגיש לו את הקפסה וספר לו כיצד הגיעה לידו, אך מה הפתע רבי זליג לשמע מרבו, שאינו חפץ בקפסה והוא יכול להשאירה אצלו, והסביר: "הרי בכל פעם שהקפסה תראה, נזכר במעשיו של יהודי מארץ ישראל שנכשל בגנבתה, ואיני רוצה שתצא חלילה, דבה רעה על יהודי מארץ הקודש".

הגנו ועלינו אליהמקום אשר-אמר ה' כי חטאנו (יד, מ)

ה"אמרי אמת" מגור, בקר פעם אצל רבי דוד מקולץ, תלמידו של רבי יחיאל מאלכסנדר. בשיחתם הגיעו אל דוד המדבר ועל חטא המרגלים, ותוך כדי שיחה שאל ה"אמרי אמת": "הרי אמרו חז"ל, ששערי תשובה לא ננעלו. תמה אני אם פו, למה לא התקבלה תשובת העם שאמרו 'הגנו ועלינו, פי חטאנו'? השיב רבי דוד: "מתי תשובה אינה חוזרת ריקם? כאשר האדם מפיר בחטאו וחוזר בתשובה שלמה. אולם העם שבמדבר לא אמר 'הגנו ועלינו פי חטאנו', אלא אמר 'אשר-אמר ה' פי חטאנו', ומשמעות דבריהם היא, שלא הודו בחטאם אלא רק ה' אמר שחטאנו, ורק מפני זה אנו חוזרים בתשובה, ומפני שלא היתה כאן חרטה אמיתית, לא התקבלה תשובתם". התפעל ה"אמרי אמת" מהפירוש הקולע, ואמר למקוריו: "ראו נא, כך צריך ללמד ולפרש פסוק בתורה".

למען תזכרו (טו, מ)

אחרי פטירת ה"צמח צדק" מליובאוויטש, ישבו פעם בניו ושוחחו על גדלות אביהם. בין הדברים, ספר בנו וממלא מקומו, המהר"ש מליובאוויטש: "פעם ישבתי ועסקתי בסגיה חמונה יחד עם אחד מגדולי הרבנים, והתקשינו בהקנת הדברים. לפתע יצא אבא מחדרו, נגש אלינו והסביר לנו את הדברים בטוב טעם ודעת, עד שאורו עינינו. בטוחים היינו שזה עתה למד אבא את הענין, אך פשמים להסביר אמר לנו, שזה שלשים וחמש שנה שלא הררה בענין זה". עוד כלם תמהים על כך זכרנו המפלא של ה"צמח צדק", ובנו המהר"ל מקפוסט, אמר: "יותר ממה שאני מתפעל מזכרונו הפביר של אבא, מתפעל אני שזכר שבמשך שלשים וחמש שנה לא חשב בענין זה. מכאן אנו למדים, שכל מחשבותיו במשך כל אותן שנים ארבות היו שמורות בזכרונו, ויודע היה בדיוק מה חשב כל אותן שנים ומה לא עלה על מחשבתו".

לקבלת הגיליון
דוא"ל:
5806777@gmail.com

המתנה הנפלאה ביותר!
בכל הזניות הספרים בכל הארץ
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת פרשת שלח - ירושלים
הדלה"נ 7.13 צאת השבת 8.31 רבנו תם 9.06

הילה הילה

ספור ליליחוד הספור

ויעלו בנגב ויבא עד־חברון

למה נאמר תחלה בלשון רבים 'ויעלו בנגב' ולאחר מכן 'ויבא עד־חברון' בלשון יחיד? מפרש רש"י: "כִּלְבֵּי לְבָדוֹ הַלָּךְ שֶׁם וְנִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי אַבֹּת שֶׁלָּא יֵהָא נִסְתַּח לְחַבְרָיו לְהִיּוֹת בְּעֶצְתָּם". מערת המכפלה שבה נטמנו האבות הקדושים, היה מקום תפלה עוד מהדורות הקדמונים, ולשם פנה כלב כדי להציל מעצת מרגלים. גם הרמב"ם בקר במערה בבקורו בארץ ישראל בשנת ד'תתקכ"ו, וקבע את יום תשעה לחודש מרחשון ליום טוב לו ולזרעו אחריו, מפני שבו זכה לעמד במערה ולהתפלל, וכן מספר רבנו עובדיה מברטנורא ועוד רבים. במאות השנים האחרונות, נמנעה מהיהודים הגישה אל המערה, והתרחקו לעלות רק עד המדרגה השביעית שנגרס המדרגות החיצוני הסמוך למערה שקבר אינו קיים כיום. מעטים זכו להפגש באותן שנים אל תוככי המערה כדי להשתיר תפלה וצקון לחש על קברי האבות, אך הדברים נעשו בחשאי ומהפש שמא יבלע להם.

לפני 140 שנה בדיוק, בסיון תרל"ה, עלה לירושלים אחד מגדולי רבני הנגרה, רבי מרדכי אליעזר ובר שהתפרסם בכינויו 'הרב מאדא', והוא אבי משפחת ובר הענפה שבארץ ישראל. איש קדוש היה הרב מאדא ומגדולי הלוחמים למען ציונה של ירושלים וקדש תורה. מדי שנה, נוהג היה לנסע בשלהי ימי הקיץ לעיר הקודש חברון, ושם היה שוהה עד אחר יום הכפורים, מפני שהשתוקק להתפלל את תפלות הימים הנוראים בעיר האבות, ולקרוא חג הסוכות היה שב ירושלים וחוגג בה את חג הסוכות. מארחו בחברון היה החסיד הנודע רבי שמעון הויזמן, שהיה מחשובי העיר חברון ומפרנסיה, ואף ערביה העיר ונכדיה היו ממוקריו, ובהם גם אנשי הדת המסלמיים שבעיר. בפרס הימים הנוראים של שנת תרנ"ד, הביע הרב מאדא את משאת נפשו בפני מארחו רבי שמעון, כי רצונו עז לומר את הסליחות של ערב יום הכפורים במערת המכפלה, והוא מוכן לשחד במקומו רב את המקומים על המערה כדי שיתירו לו את הדבר. ידע הרב מאדא שספנה יש בדבר, אולם הוא השתוקק בכל מאודו לשפך תחנון בקברי האבות וידע שהתפלה במקום יכולה לבקע רקיעים ולהחיש ישועה לכלל ולפרט. בפשטע רבי שמעון את הבקשה, הרהר מעט והבטיח לרב לבדק אם יעלה בידו להסדיר את הבקור החשאי והמסכן. חרשי אלו ותשרי הם ימי בכורי ענבים, ומפיון שרב תושבי חברון הערבים באותם ימים היו בעלי כרם ענבים, היו לנים בכרמיהם בתקופת הבציר והעיר היהת מתרוקנת אז כמעט לחלוטין. בקש רבי שמעון לנצל את ההזדמנות ושחד את אחד השומרים של המערה שהיה ממפיריו, והעניק לו לירה תרפית זהב, כדי שישלח את השומרים האחרים ללון בכרם והוא ישמר לבדו באותו לילה. סמוך ליציאתם, טבלו הרב ורבי שמעון במקנה טהרה והכינו עצמם בסלודין לפניסיה אל הקדש פנימה, ולקחו בידם נרות וספרי סליחות. את דרכם אל המערה עשו בדרך עקלתון כשהם לבושים פשיח'ים מסלמים מברדים.

רבי שמעון היה איש אמיץ העשוי ללא חת, אך הרב לעמיתו רעד כעלה נדף ובכריו כשלו זה בזה. בדרך, הביטו עליהם שומרי העיר ואחד אמר לחברו בערביית: "ראה נא את שני האנשים האלו. דומים הם עלי פשני גנבים השוחזרים לטרף באישון לילה". הביט בהם השומר השני ונער בחברו: "האם אינה רואה כי שיהים מברדים הם אלו?" רבי שמעון שמע את חלופי הדברים, וחזרה לה' בלבב על כך שהרב לא מפיר את השפה הערבית, אחרת ודאי היה רועד שבשעתם וזהותם היהת מתגלית על נקלה. בגזאם אל מערת המכפלה, הכניסם השומר המשחד פנימה, סגר עליהם את הפתח ונתן להם זמן של שעה אחת לתפלה. בךדו הרב ורבי שמעון את המקום, ראו בו את ההיכלות של האבות הקדושים, וגלו בו נקב באדמה שעליו היה סודגי ברזל והוא פתח המערה שתחתיהם. שלשלו השנים את פתקאותיהם בחור, ועמדו שם לומר סליחות ברגשי קדש, אך לפתע, הגיח מעליהם עוף גדול שרפים כמותו מצויים בחברון, וקרקר בקול גדול ומפחיד שהיעיד את שני המתפללים שהיו שקועים באמירת הסליחות בדבקות. הקול הדדה במבנה הגדול והריק שמעל המערה, וקריאת העוף הצטלצלה באזניהם והכפלה בעצמתה בתהודה עזה, עד שאימה נפחד נפלו על הרב וכמעט שהתעלף במקום. מהרו השנים לצאת מהמערה, אולם מרב חזון שכח הרב את ספר הסליחות שלו במקום, ולמחרת התפרסם בעיר חברון כי יהודים בקרו בלילה במערה. הערבים געשו ורעשו, אך לא הצליחו לגלות מי הם המבקרים. בינתיים הגיע יום הכפורים והרב מאדא ספר אחר כך, שממיו לא חש בתפלה פה מרוקמת כפי שחש באותה שנה ביום הקדוש, מעין התפשטות הגשמיית. מד' במוצאי היום הקדוש עזב הרב את חברון, בחשש שמא יבלע לו.

זמן קצר לאחר מכן, בקר ר' שמעון הויזמן בירושלים וספר את הדברים לידידו ר' חיים המבורגר מיקירי ירושלים, וכששמע את הספור הנפלא בקש גם הוא להפגש אל המערה. הלך להתיעץ עם רבי שניאור זלמן מלובלין בעל "תורת חסד", וכששמע את ההצעה אמר לו בפסקנות: "חלילה לך מעשות זאת. יש בזה סכנת נפשיות של ממש, ואין בכך שום מצות עשה ולא חיוב מדרבנן", והזהיר את השנים לבל יכניסו עצמם לידי סכנה ולא ישומו לעשות כן יותר לעולם.

מאזרות

וב יעקב פולק 'בעל החלוקים' אבי ליום ההולוא ב"ב בסיון ש"א

מפנייה היסוד לתורת אגוני פולק, ומחדש שיטת הלמוד בפלפול ודריפות עליה המליצו: "בקופא דמחטא עיל פילא, אם משפחת תורה הדרת בפלפולא". משערים שמוצאו מפולין ומפאן שמו פולק, ודושי רשומות אף מוצאו רמז נאה בשמו לשלש מקומות רבנותו פרג לבלין וקרקא נוסריקון פולק, אולם יש הטוענים שמוצאו מאשכנז, מה למד אצל רבי יעקב מרגליות מנירנברג, וממנו ינק את סודות שיטת הפלפולים. תחלה הרביץ תורה וישב על־מדין בפרג, ולאחר מהלכות בהלכה קענין מאון קטנה בקושיו, עבר לקרקא שבפולין בשנת רנ"ב, בזמן גרוש ספרד, והפך אותה ל'כרפא דכלא פה'. מאות תלמידים נהרו אליו במשך שלשים השנה שהרביץ שם תורה, ורבים מהם נעשו לגדולי הדור בקא והפיצו את שיטת למודו שעלי־פה למדין בקושך מאות שנים בעולם השיבות. תלמידיו המפורסם הוא רבי שלום שכנא מלובלין, רבו והותנו של הרמ"א, והוא מלא את מקומו ברבנות ובהרצות תורה בפולין. שמו נשא לתהלה כפי גדולי דורו, אף שרבים מהם התנגדו לשיטת למודו, והוא מכנה בספרו "צמח דוד" לרבי דוד גזו תלמיד מהר"ל מפרג: "גדול הדור", וכתב עליו: "אשר שמעו יצא מסוף העולם ועד סופו". לא נותרו ממנו בחורים, אולם ולשמו ולזכרו תאות־נפש. לדעה אחת עלה בערב ימיו לארץ ישראל, ובה נפטר בשנת ר"ץ בשם 'רבי יעקב איש ירושלים', אך הדעה הרווחת היא שפטר בקרקא, בה נטמן ומצבתו

יוסיף דעת

פרשתנו מסתיימת עם פרשת ציצית, ובה החיוב של הטלת תכלת בין חוטי הציצית. חז"ל במסכת מנחות מסרו על תהליך הפקת התכלת מתוך דמה של חילון ובשורו יחד עם סממנים נוספים, ואמרו שהתכלת אינה כשרה אלא מן החילון, ושלא ממנה פסולה. סימנים נוספים נמסרו על תהליך הפקת התכלת, ככך שהחילון מצוי בעיקר בים התיכון ודמיו יקרים בשל התהליך המורכב להפקתו. התכלת היתה מצוייה בישראל עד סוף תקופת האמוראים ורבנן סבוראי, וכך משמע מהממרא במנחות שהאמוראים דנו על תהליך צביעת התכלת. יש אומרים שהתכלת היתה עדיין בתקופת הגאונים ונעלמה לקראת סוף תקופתם כתוצאה מניחוק העם מארץ ישראל ונלוות ישראל, אך יש אומרים שנגזרה קודם לכן שהרי במדרש נחומא מובא שעכשיו אין לנו אלא צבע לבן והתכלת נגזרה. בתקופת הראשונים רדאי לא היתה התכלת מצוייה, שכן הר"ף מספר שבמונו לא מצוי התכלת, והרמב"ם מספר, שבמונו היה מלך של גויים שלבש תכלת. בספר החינוך נכתב 'זה ימים רבים לא שמעתי מי שזכה לתכלת בטליתו', אולם יש מהראשונים והאחרונים שכתבו שאם התכלת היתה שוב מצוייה, יש חיוב ללבושה. לפני למעלה ממאה שנים זיהה האדמו"ר רבי גרשון העניך מראדוין את הדיוגן חילון התכלת, ורבים משתמשים בציצית זו עד דורנו, אולם דעתו לא התקבלה על דעת רוב הרבנים, וכך כתב עליו העירך השולחן: "ודע שזה שנים ספורות שאחד התפאר שמוצא החילון ועשה ממנו תכלת והמשיך אחריו איזה אנשים, אך לא היה שומע לו מגדולי הדור ומכלל ישראל, ונתבטל הדבר עד כי יבוא גואל צדק בב"א". בימינו מזהים את חילון התכלת עם חילון משפחת הארגמניים בשם 'ארגמון קהה קוצים', ואף החלוצי להפיק ממנו את צבע התכלת. מעניין לראות שאין שום פרי בעולם בצבע כחול שכן המכילים נשמעים יתר, אבל נצויים צחיים ופרחים בצבע זה. כי הם רוחניים הם, ורומים לרועי התכול.

טובה הארץ מאד מאד

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

לדרתם ונתנו וגו' - הצדק לומר לדרתם, לצד שלא באה מצוה זו אלא לזכרו המצות כשיראו אותה, תבוא הסבירה לומר כשיבוא דור קדוש ויחוו שאין צריכון לזכרון זה אין צורך בציצת, תלמוד לומר לדרתם. עוד ידעה בעתיד למה כתב לדרתם באמצע פרטי המצוה. אכן לצד שיש במצות ציצת שני דברים, הלכך והתבבלת, הלכך ישנו בכל זמן, והתבבלת יש זמן שאינו מצוי, ונתתפס ה' ואמר לדרתם קדם זכרון התבבלת לומר שהלכך לדורותם אכל תבבלת כשאינו בנמצא, אין חייב בו, והגם שהתבבלת אינו מעכב את הלכך ולא הלכך את התבבלת, אידעלפי"כ הלכך הוא בנמצא לדורות בלא הפסק, מה שאין כן התבבלת:

ואמר וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' פרוש, כשיביטו בסמון עבודתם יתנו לב שאינם בני חורין לעשות בחפצם במאכלם במלבושם בדבוקם ובכל מעשיהם, עקב שאימת רבו עליהם, ולעמוד בשעה שהאדון מצוה לעמוד ולעשות כל מלאכות אשר צוה ה' לעשות, ואמר ולא תתווו וגו', פרוש לצד שהנגלה הוא דבר ששניו חפצה והושקת בו, ומצות המלך היא צויו עשות הפך הדין הטבעי ושגוא הערב הפרגוש, ומן הנמנע שיעמד בדבר אלא בהערת סמון עבודתו הוא יבופהו להפך אשר עינו ולבו שם יחפץ:

וראיתו להעיר למה לא הקשיר ה' צבע התבבלת אלא מדג עולה מהים ולא משאר דברים שיש להם צבע זה עצמו, ואולי שהוא מטעם עצמו שזה הוא סודו כאומנם ז"ל ים דומה לרקיע, והבן גם לתעיר שהדרתמים ומשכו מהתורה הנקמזת בים, גם לרמוז כי הדרתמים נמשכים מבחינה הנקמזת ברג בסוד עינא פקיתא, פידוע לואים באור החיים:

דברי הימים

בכ"ה בסיון תרצ"ג, נפטר 'חזן החזנים' הנודע ר' יוסף רונבלט. עוד בילדותו התגלה ככוכב עולה, ועמד לצד אביו בעל-התפילה ר' רפאל רונבלט, והפליא בקולו הערב. בהיותו כבן שבע נסע עם אביו לסאדיגורא, ובליל שבת התכבד לשיר קטע מהזמירות, והותיר רושם עצום על המסובים. בעצת הרבי בנו של האדמו"ר הזקן עבר לטשורנוביץ, אך עמד בגבורה בפני הפיתויים לשיר באולמות האופרה. וכאשר הוצע הדבר לאביו, אמר: "למרבה הצער, ישנם כבר יהודים מומרים לרוב, ואין לי צורך להוסיף עליהם עוד אחד..." ואף על ההצעה להעמידו בפני הקיסר פראנץ יוזף בווינה ויתר האב, באומרו: "הוא נולד בשביל עמוד התפילה, ושם יעמוד כל ימיו". פעם הביע אדם אחד תמיחתו בפניו, מדוע הוא דורש ממון רב בשכר תפילותיו לעומת חזני דורו, ויסל'ה השיב בחיור: "אני גובה כפול, על התפילה בלחש ועל חזרת הש"ץ, שכן היה ירא שמים בתכלית והתפלל בדביקות כדת וכדין, לעומת חזנים אחרים שעשו את גורנם קרדום לחפור בו. פעם השתתף בסעודת מצווה לרגל ייסוד בית-כנסת מסוים, ונגיד אחד שדעתו היתה בדוחה עליו, פנה אליו ואמר: "אם תצליח לחבר נייגון ערב תוך חמש דקות, הריני מנדב ח"י פעמים ח"י רובלים לבניין בית-הכנסת". יצא יוסל'ה מן-החדר לרגע-שיניים, וחזר עם נייגון מוצלח וקסום כשעיר המלאכים, שתפס מקום של כבוד בעולם הנגינה עד היום. אותו נגיד עמד בדיבורו, ותרם את הסכום המובטח, 324 רובלים, לבניין בית הכנסת... בשנת תרצ"ג הגיע החזן לכיכור בארץ ישראל, לאחר שנוכלים הפילוהו בפח והכניסוהו לחובות עצומים, והוא הנעים מקולו בתפילות פסח ושבוועת ועוד, אך נפטר בפתאומיות בכימורו בים המלח בהיותו רק בו ב"א, "ואיו שני לו".

ישב היה הצדיק רבי מאיר מפרמישלך בעירו ועיניו צופיות לארבע רוחות השמים ומצודתו פרוסה על כל קצוי תבל. בימים ההם, התגורר בארץ ישראל איש חסיד וירא שמים מרבים, שהיה שקוע כל ימיו באהלה של תורה ולא יצא מתוך ארבע אמות של הלכה. די היה לו לצדיק זה בקב הרובין מערב שבת לערב שבת ופרנסתו מוטלת על רעייתו הצדקנית, ששגאה בגבורה את על הבית וכל אשר בו. ימים ארבים עברו, וכמה מבנות המשפחה הגיעו לפרקו, אך לרש אין כל. זמן רב שתקה האשה הצדקנית, עד שראתה שאין מוצא מן הסבך והחלה להפציר בבעלה: "צר לי להפריע לך מלמוד התורה הקדושה, אולם קשל בך הסבל ואין באפשרותי לראות יותר בצערך של בנותינו הפשרות, שמבקשות להקים בית בישראל ואין בידינו פרוטה לנדניתן. לא נותר לך מנוס, אלא שתצא את גבולותיה של ארץ ישראל ותצא לחזר על פתחיהם של אחינו בני ישראל הנדיבים, אשר ודאי ישמחו לסייע ליהודי פשוט שבארץ הקדש ויתמכו בך בתמיכה הגונה". הודיעו האיש לשמע ההצעה ואמר: "מוכן אני לצאת לחזר על הפתחים, אולם חלילה לי לעשות את ארץ ישראל קרדם לחפר בה. וכי אלה ואתפאר בגולה שאני בן ארץ ישראל ואבקש עקב בך תמיכה בזכות הארץ?" באומרו זאת, נגש האיש אל המזוזה וקבל על עצמו בנקיטת חפץ, שלא יעלה על דל שפתיו בהיותו בגולה את עבודת היותו תושב ארץ הקדש ולא יתפאר בה כדי להתפרנס על ידה.

חדשים ארבים עברו עליו ותלאות רבות מצאוהו, עד שהגיע לארץ פולין והחל במסעו על פני קהלות ישראל הגדולות שבמדינה. בדרבו של יהודי, פנה תחלה אל בית המדרש המקומי ומצא נחם בין דפי הגמרא, אלא שמפיון שלא גלה את זהותו בתלמיד חכם מפלג שהגיע מארץ הקדש, לא יחסו לו הבריות תשומת לב מרבה והביטו עליו כאל פושטיד מן השורה. נקפו ירחים מספר והאיש ראה פי עדין לא עלתה בידו לקבץ אלא סכום קטן, שלא היה די בו אלא כדי מחיתו. ראה החסיד כי בדרך זו לא יעלה בידו להושיע, והחליט לנסע אל הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין, כדי להמלך בדעתו ולשאל בדת מה לעשות. כששמע הצדיק מרוזין את ספורו של האיש, נתן לו ששה מטבעות יקרי ערך ואמר לו: "מלבד תרומתי זאת, אין בידי לסייע לך מאומה, אולם מיניע אני לך לנסע אל רבי דוד מזבלטוב שהוא חכם גדול ומן הסתם ידע מה ליעץ לך". גם הצדיק מזבלטוב העניק לו ששה מטבעות ויעץ לו לנסע אל רבי מאיר מפרמישלך, באומרו: "רבי מאיר הוא נביא אמת, והוא ללא ספק ודאי ידע להורות לך את המעשה אשר תעשה ואת הדרך אשר תלך בה". המשיך החסיד לכתת את רגליו עד שהגיע לעיר פרמישלך, ושם פנה מיד אל בית המדרש שבעיר בדרבו מימים ימימה. לא ארכה השעה, ושוחט העיר נכנס אל בית המדרש, ובקשרא את היהודי שיושב ועוסק בתורה ונגר עליו שבא מדרך רחוקה, הציע לו לבוא אל ביתו ולסעד על שלחנו. פינתים, קרא רבי מאיר ואמר: "חש אני בעיר באוירה של ארץ ישראל", והוא מהר לשלח את משמשו ר' אריה כדי לחפש בכל האכסניות בעיר את האורח שהגיע מארץ ישראל. יצא המשמש לתור אחר האורח שזה מקרוב בא, אולם לא מצאו בבתו המלון שבעיר, וחזר בידים ריקות. שלחו רבי מאיר לחפש שוב את האורח ואמר: "מאיר איננו טועה, ואין ספק בלבי כי אורח חשוב הגיע מארץ ישראל. במטותא מקד שוב וחפש אחריו והביאו אלי". שעה ארפה שוטט המשמש ברחובות העיר, עד שהגיע אל ביתו של השוחט ומצא שם אדם בלתי מפר. מהר המשמש והציג את שאלתו בפני האורח: "האם מארץ ישראל אתה?" והלה נדהם ושאלו: "מי גלה לך רז זה?" עם הפנסו, רץ אליו רבי מאיר בשמחה וקבלו במאור פנים: "זה עדין ועדנים שמאיר יושב ומצפה לבואך. כבר לפני שנים ארכות יחד לו מאיר קפה נעולה, והיה משלשל לתוכה פרוטה אחר פרוטה, לצורך נשואי בנותיה. כי כך צוה על מאיר כבר מאז הולדת בנותיה, למען תהא הנדייה מצויה לאביהן פאשר תגענה לפרקו ולא יצטרך לבטל תורה ולחזר על הפתחים". מדי דברו, הוציא רבי מאיר קפה גדולה שהיתה מלאה במטבעות, ולאחר שספרם שקל בידו של החסיד הנדהם שש מאות אדמים זהב טבין ותקילין, שהיו בהם כדי השאת בנותיו בכבוד, די והותר. בקש החסיד להודות לרבי מאיר בקול נרגש, אך הרבי מאן לשמע ואמר שאינו אלא שליח מן השמים וזהו התורה והתהלה.

לפני שובו לארץ ישראל כשבאמתחתו הסכום הגדול, שב החסיד ובקר בהיכל קדשו של הצדיק מרוזין, ובהתפעלות גדולה האזין לספורו הנפלא. בסיומו, בקש הצדיק לראות במו עיניו את המטבעות, ונטלם בחרדת קדש ואף החל לצחצחם ולנקותם במו ידיו מן החלודה שאחזה בהם בשנים הארכות שהיו נעילות בקפתו של רבי מאיר בפרמישלך.

ספור נפלא זה ספר על ידי האדמו"ר הזקן רבי אברהם יעקב מסדיגורא, שספרו לאחד מקרובי משפחתו, שהיה בר אורן ובר אבהן ופרנסתו היתה דחוקה עליו, וכאשר בא לבקש ממנו מכתב המלצה בו יפרט יחוסו הרם, יעץ לו הרבי שלא לעשות כן וספר לו על החסיד הלז שזכה לקבל את הפסח הרב מידיו של הצדיק מפרמישלך, בזכות זהירותו שלא להשתמש בכתרה של ארץ ישראל, ואף לאיש זה יעץ שלא להתעטר בכתר אבותיו ובזכות זה יזכה להושיע בפרנסה ברתו.

משבח

רבי מנחם מנדל מויטספסק בעל "פרי הארץ", נהג לחתם בשולי מכתביו: "השפל באמת". שאלו פעם את הסבא קדישא' רבי ישראל מרוז'ין, כיצד הכתיר רבי מנדל את עצמו בתאר כזה נשגב, והשיב: "אצלו היתה השפלות פה טבועה ומשרשת בעצמותו, עד שלא היה נראה לו הדבר כמדה טובה וכמעלה מידתו". וסיים: "אין אדם רשאי לחתם 'השפל באמת', אלא אם יגיע למדרגה זו שחברו יתפס בחטמו ויוליכו פה ברחובות קרית, ולא יתפעל מזה כלל".

אחד העולים לארץ ישראל, בא פעם לרבי מנדל והתאונן בפניו: "סבור הייתי, שפאשר אבוא לארץ ישראל, אוכל לעבד את ה' בנקל ובלי משטינים, אולם עכשו שבאתי לארץ ישראל גליתי בעצמי מדות רעות והרגלים מגינים שלא הפרתי בעצמי בהיותי בחוץ לארץ". אמר לו רבי מנדל: "טועה אתה. לא מדות חדשות הן, אלא שבהיותך גר בחוץ לארץ היית שרוי בגאווה ולכן לא הפרת בעצמך בחסרונות אלו, אולם פאן בארץ ישראל שהיא מסגלת לזכך את האדם ולהביאו לידי ענוה, רק אז התחלת להפיר את מצבך ומדותך, ואמנם הכרת המצב הזה חצי רפואה, ומעתה תדע מה עליך לתקן".

רבה של ורשה, רבי שלמה זלמן ליפשיץ בעל "חמדת שלמה", היה ידוע בתמימותו ובמדת הענוה היתרה שבו. פעם בא אליו אחד מגבי העיר וספר לו בצער על פרנסתו שהתערעה ושעתו דחוקה עליו. "אין לי משען ומשענה, אולם קרוב עשיר אחד יש לי בעיר קוטנה, ומבקש אני מהרב שיכתב לי מכתב בקשה לקרובי זה, שימתוך בי ויעמידני שוב על רגלי". בקש האיש. עשה הרב בבקשתו והאיש נסע לקוטנה אל קרובו העשיר. הלך שמה לקבל את פני קרובו, ושבעתים שמה לקבל מכתב אישי שונשל אליו מרבה הנודע של ורשה. פתח העשיר את המכתב ונהם גלות, כי רבי שלמה זלמן כתב עליו תארים ושכחים מפלגים, שאינם נכתבים אלא על גדולי ישראל, בעוד הוא אינו אלא איש פשוט והדיוט. המכתב השפיע עליו ופתח את לבו, והוא תמך בקרובו היורד בתמיכה של ממש. לאחר מספר ימים, נכנס אחד מקרובי העשיר אל רבי משה אהרן, רבה של קוטנה, והראה לו את המכתב שקבל העשיר מרבה של ורשה. קרא רבי משה אהרן את המכתב ותמה על השבחים המפוזרים שבו, ובקש מהבא לפניו שאם יזדמן לורשה, יכנס אל רבי שלמה זלמן ויביע בפניו את המיהתו על גס המכתב. לא עברו ימים מרבים והאיש הזדמן אל בית הרב בורשה ושאלו: "מדוע כתב רבנו על קרובי העשיר שבחים כה מפלגים? הרי לא פותבים אותם אלא על גדולי הדור". תמה רבי שלמה זלמן ואמר בתמימות ובטהר לב: "ומה בקד? הרי גם עלי פותבים שבחים נשגבים באלו, ובדברו שלף חבילת מכתבים והראה לאורח את השבחים שכתבו עליו...".

בשחזור האיש לקוטנה וספר את הדברים לרבי משה אהרן, נדהם הרב וקרא: "לא יאמן פי וספר, לא כמדת בשר ודם נוהג רבי שלמה זלמן! אלה אפוא ואתה בעצמי על קנקנו של צדיק זה". הגיע רבי משה אהרן לורשה ונכנס אל בית הרב. קבלו רבי שלמה זלמן בקבוד גדול, וצוה להביא לפניו מיני תקרבת, אך רבי משה אהרן אמר: "מה לי בתקרבת גשמית, מוטב וכבדני מר בדברי תורתו". פתח רבי שלמה זלמן בחדושי תורה נפלאים בחריפות ובקיאיות, צלל במים אדירים והעלה פנינים ומרגליות. כשסיים, אמר רבי משה אהרן: "נאים הדברים מאד, אולם ודאי נהג מר בדרך התגרים. תחלה הראה את הפסלת, ועכשו יראה נא את הפרות המשבחים שלו ויאמר דבר הראוי להתפבד בו". פתח רבי שלמה זלמן וחדש חדושים נפלאים, עד שהיו הדברים מאירים פנתינתם מסיני, אולם האורח עדין לא בא על ספוקו ואמר: "עדין אין זה אלא בגדר דברים פשוטים ואין בהם מן השבח". שמט רבי שלמה זלמן את ידיו ואמר בישר לב: "אין בדי חדושים גדולים מאלו". מיד קם רבי משה אהרן על רגליו, בקש סליחה מרבי שלמה זלמן ואמר: "חדושיך נפלאים מאד ומתוקים מדבש ונפת צופים, וכל מה שאמרת לא היה אלא בשביל לנסות את מר ולהביאו לידי נסיון, ועכשו ראיתי שבאמת צדיק תמים הוא".

רבי חיים מברסק, ישב פעם באספה גדולה של רבנים שדנו בעניני השעוה. לאחר האספה, פרסמה ידיעה בעתונות של אותם ימים, ובה תארו את האספה ואת המשתתפים בה, והפליגו בתאורים ושבחים על רבי חיים ושאר הגאונים שנטלו חלק בפננס. כשראה רבי חיים את הדברים, סלדה נפשו מהתאורים המגזמים עליו ונפשו נקעה מדברי ההבאי והשקר שהעתונים מלאים בהם מדי יום. פעם בא אליו עתונאי אחד כדי לראינו ולשמע את תולדות חייו, אך רבי חיים לא אבה לעשות פן ואמר בחייד: "עדין לא קראתי את העתונים של עכשו, ולכן איני יודע עדין מה לספר על עצמי" ... פה מספרים גם, שפעם ישב עמו ברבנות עתונאי אחד, שזנא ישראל, ששפך אש ונפרית על היהודים ומצא את חסרונותיהם. אמר לו רבי חיים: "ודאי יודע אתה, שאת השעיר לעזאזל היו שולחים ביד איש עתי שהוא עתונאי, מפני שהוא מתגמר לדעת את כל עונות הדור, ואותו משגרים יחד עם העונות לעזאזל..."

מטעם

שלחילך אנשים (כ"ב)

בטעמי מנח רביעי, כי בזמן ברית בין החתרים נאמר לאברהם ידור רביעי ושובו הנה/ והרי כלב היה דור רביעי לעקב, שהיה בנו של חזרון בן פרוץ בן יהודה, ורמז ה' למשה שהאנשים שיעלו לארץ ישראל יהיו דור רביעי ליוצאי מצרים. ועוד נרמזו פאן דברי המדרש שמשה שלח את המרגלים שלשה ימים קדם השבת, וביום הרביעי נהו בדרכם בגלל השבת, ומרמזו בטעמים מנח רביעי שנהו ביום הרביעי. (פני יוסף)

ויתרו את-ארץ כנען (ס"ט)

בטעמי פשטא זקף קטן. רמז להם משה, שארץ ישראל אינה סובלת גאווה וצריכים הם לנהוג בענוה, ולכן אמר ה' למשה 'שלחילך אנשים/ שילמדו ממך משה את מדת הענוה, וגם הטעמים מרמזים לכה, פשטא התנהגו בפשטות והפשיטו מעליכם את הזקף מדת הזקופות והתנהגו בענוה. (שם אליעזר)

למטה אפרים הושע בני-נון (ח"א)

טעמי פסוק זה, שונים מטעמי הפסוקים של המרגלים האחרים ששם מטעם שם השבט בזקף קטן וכאן בטפחה שהוא מפסיק פחות מזקף קטן, מפני שכל גדלת שבט אפרים הוא בשביל והושע בן נון, ולכן הקדים יעקב לברך את אפרים מפני שעתיד והושע לצאת מקנזו. (יצחק בנן)

מדגש

על דברי המרגלים "כי חזק הוא ממנו" דרשו חז"ל במסכת סוטה: "דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה, כי חזק הוא ממנו אל תקרי ממנו אלא ממנו, כביכול אפלו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם". דהינו שאמרו שהחליקה חזקים יושבי הארץ מהקנה"ה. במלה ממנו מדגשות המ"ם והנ"ן, המ"ם לתשלום הנ"ן של תבת מן, והנ"ן לסמן הנסתר כאלו נכתב מן מנחה. אין הבדל בין תבת ממנו במשמעות של מאתנו ברבים לבין מאת ביחיד, ואין שחר לנקוד שרבים טועים בשגת הלשון ואומרים 'ממנו', לכן כתב רש"י על דברי הנקרא חללו, שלא גורסים 'אל תקרי' מפני שאין הפרש קריה בין ממנו הנאמר על יחיד שנדברים עליו לממנו של רבים שאומרים על עצמן. אולם האבו עזרא כתב, שאנשי מזרח הבדילו בין ממנו בגי' ורשה בלשון רבים, לבין ממנו הדרגש ליחיד.

ממלח

בזמן שפתו רבי איזל הריה בסלוני, היה בה עשיר גדול וקמץ מפלג שעלה לארץ ישראל והתפרנס מהלואות ברבית לתושבי הארץ, אך עקב המלחמות שפרצו באותה עת במלכות הרכיב, הפסיד האיש את כספו ויצא נקי מנכסיו. באין מוצא, חזר לעיר הלדתו ובה נפטר לאחר זמן קצר. היו חבריות מספידים אותו ואמרים: "אלמלא היה דוחק את השעוה, היה זוכה להקבר בארץ ישראל", אולם רבי איזל אמר: "הרי הקמצנים ממונם הביע עליהם יותר מגופם. ולכן מוטנו שהיה חביב עליו נקבר בארץ ישראל, אך גופו שלא חס עליו נקבר בחוץ לארץ"....

"מראשית ערסתיכם תתנו לה' תרומה לדרתיכם" - אם תרצו שדורותיכם ובניכם אהריכם יהיו מורמים מעם, הוו נותנים את דעתכם על הנוכח עוד מראשית חייכם, כאשר עדין מוטלים הם בעריסותיהם ורבים הם בשנים, כבר אז צריכים לדאג לחנכם בדרך התורה והמצוות (החת"ס סופר)

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנושא:
מי חשוב יותר

מס' 36

פר' שלח
תשפ"ד

פחות או יותר

לא ככה פותחים את הארון!

"תסובב חזק!" "לצד השני!" "לא! קח מספרים!" הקריאות שנשמעו מפנת הכתה הציתו את סקרנותו של נחום, והוא נגש לראות. קבוצת ילדים התגודדה סביב ארון הברזל, המכיל את ספרי הלמוד של ילדי הכתה.

"מה קרה?" שאל נחום.

"המנעול נתקע", ענה לו איציק, כשידיו תוקעות מספרים עמוק בין שתי דלתות הארון הצמודות. "אבל לא צריך עזרה, אנחנו מסתדרים", הוא מהר להוסיף, כשראה את נחום מפשיל שרוולים.

נחום נשף בבוז: "מסתדרים? לא ככה פותחים ארון שנתקע! תן לי ואראה לך!"

איציק לא רצה לתת לו גם החברים אמרו לנחום שיגלך... שהפעם הם יכולים בלעדיו.

נחום התרגז. הוא ידע את האמת, שהוא הילד הכי מתאים בכתה לדברים האלה. גם במשפחה, קוראים לו לסדר כל דבר שנתקע. אפילו לבית של סבתא הוא מזעק לפעמים. הוא אינו מסגל לראות באיזו צורה מטפשת איציק מנסה לפתח את המנעול!

"תן לי!" הוא התקרב לאיציק, וכמעט הזיז אותו בכח. "אין לך שכל! זה לא יפתח ככה לעולם! עזב את הארון, אני יודע מה צריך לעשות!"

איציק לא עזב, אבל נחום לא התכונן לותר. 'נכון, גדול השלום', הוא חשב לעצמו, 'אבל רק רגע אחד! אני רק מראה לו את הרעיון שלי, שיעזר לנו הרבה יותר!'

למה אני לא מותר?

מה גורם לי לא לותר? כי מישהו לא מסכים עם הדעה שלי. כי מישהו רוצה מקום שגם אני רוצה.

צריכים לאכול, גם הם רוצים את המשחק, גם הם לפעמים עצובים, שמחים, כועסים או מצפים - ממש כמוהו.

אבל עדין - יהודה אנוכי מאד וגם גאותן גדול. רוצה הכל לעצמו, ומבחינתו - אין חשוב ממנו.

כשיהודה רוצה משהו, לא אכפת לו שכלם יסבלו, 'שיתפך העולם', העקר שהוא ינצח.

בגיל שנתים זה בסדר... ככה היינו גם אנחנו.

הבעיה מתחילה כשהתכונות האלה ממשיכות אתנו - לגיל גדול יותר. אז, לא רק

שלבסביבה שלנו לא נעים, אלא גם לנו בעצמנו קשה. אנו מבזבזים את החיים על מלחמות מיתרות, כמו שדברנו בעלונים הקודמים. בטח תסכים אתי: כשקשה לנו לותר, כשאנו רוצים להשיג, להיות צודקים ולנצח, כמעט תמיד מתחבאת לה שם המדה המכערת: גאווה. אני מבין יותר מכלם. אני רוצה. אני חיב.

ובאמת, בשביל להצליח לותר, להתגמש, לתת ולשמח עם השני, אנו צריכים את המדה המשתלמת ביותר, הטובה ביותר מכל המדות הטובות: הענוה.

כְּשֵׁיט עֲנוּה - אֵין כַּעַס.

אבל איך לא נתגאה?

איך נחום שרוצה לפתח את הארון, יצליח לא להתגאות על איציק, אפלו שהוא באמת מכשר יותר? איך יהיה לו הכח לותר?

על זה כותב הרמב"ן באגרת, תשובה שעוזרת לכל אחד לא להתגאות.

מה מכעים אותי? שהרצון שלי לא התקיים. שהתכנית שלי השתבשה... אני ואני...

הכל מפני שאנו חושבים רק על אני. על עצמנו.

והאמת? זה הכי טבעי בעולם שגורצה הכל בשביל עצמנו, ככה נולדנו!

בחדר התינוקות בבית החולים שוכב תינוק זעיר. הוא בוכה: הצילו! הוא רעב! הוא חיב עזרה! הוא אינו מפסיק לצרח, עד שהטעם המרגיע של האכל מחליק לתוך גרונו. הוא בקשי רואה את אמא שלו ואת הקרובים אליו. אפלו את הבקבוק אינו רואה כמעט. הוא מרגיש וחושב רק על עצמו.

עוברים וחדשים. לתינוק כבר קוראים 'יהודה'. הראיה שלו מתפתחת והוא מתחיל להכיר את הסביבה, ולהבין שאינו היחיד בעולם.

כשיהודה בן שנתים, הוא כבר מבין בשכלו הקטן שגם לאחים שלו יש צרכים. גם הם לפעמים

חידות בעניני מדות ושמירת הלשון

חידה במידה

הרב דוד נתנאל שורץ שליט"א, יו"ר מכון "פלאי התורה"

חידה:

איך יתכן שאדם מעיד עדות אמת בבית דין, ובכך הוא עובר על אסור דאורייתא?

מדור חדש!

מקורות: פרשת שופטים פרק י"ט, פסוק ט"ו. חפץ חיים פתחה - לאוין אות י'.

הוא יהיה מסגל לותר,
כי זה שהוא מכשר, לא הופך
אותו לשונה יותר---

פעם שמעו את רבי חיים מברסק
זצ"ל אומר לעצמו: אלו היה מגיע
אליך רוצח, ומציע לפגוע אחת משתי
ברירות: או שיהרג אותך, חלילה, או
שיהרג את שכור העירה, שחי כמו גוי
מתגולל באשפתות. והרי, בעיני בשר ודם
אנו עלולים לחשב כאלו אני, חיים מברסק,
חשוב יותר מהיהודי הזה. על כך אומרת הגמרא,
שזה פשוט ומוכן שאיני יכול להחליט שאני חשוב
יותר ממשהו... המשיך הרבי מברסק ואמר: מי
אמר שהדם שלי יותר אדם וחשוב מדמו של איש
פשוט זה? אולי נפשו חביבה לפני הקב"ה יותר
מנפש רבה של ברסק...

זו ענוה...!

אז נדבר בעז"ה בשבוע הבא...

בינתים תחשב על מה שקראת!

שבת שלום - משלם

אם אדם מתגאה בעשר, שיזכר: השם הוא זה
שהביא לך את הכסף, ויכול גם לקחת אותו ממך.

אינך שונה יותר מאחרים בגלל זה.

אם מתגאה בכבוד שהוא מקבל, הרי הכבוד הוא
רק של השם, ואיך מתפאר במשהו של השם?

אם מתגאה בחכמה או בכשרון, הרי גם את
החכמה והכשרון יכול השם לקחת ברגע אחד.

נחום מזכיר לעצמו: 'אני מרגיש יותר מאיזיק,
אבל זה בכלל לא בטוח... יכול מאד להיות שאיזיק
חשוב ממני אצל השם... לא יפה לדבר ככה אל
מישהו שחשוב ממני...'

ובכלל, הכשרון שלי הוא רק מהשם, לא אני יצרתי
אותו... במתנה שהשם נותן, לא משתמשים בצורה
שתכעיס אותו! לא מעליבים ולא משפילים...
לכן נחום רק יגש לאיזיק בענוה ובמלוא הכבוד,
ויציע עזרה.

אך, אם איזיק אינו רוצה לקבל עזרה, נחום
פשוט יעזב את המקום.

לא יהיה לו אכפת כל כך, אם הארון יפתח לאט
ובצורה מסובלת.

שו"ת משולם

הלכה לשלחן השבת

מה חמור יותר:
דבור לשון הרע
על אדם רגיל, או
דבור לשון הרע על
תלמיד חכם?

לשון
הרע הוא אסור
חמור, אולם דבור לשון
הרע על תלמיד חכם
הנו עון חמור הרבה
יותר!

מחסוּמיקס

עצור, עבודות בדרך!
כאן מתקנים את... עצמנו!

משולם

ספריץ

למוד ההלכה

טוביה

ראית טוב

אורי

זכירת השכר

אהרו

אחדות

לשנוני

לשון הרע

עוקץ

פתחי היצר

זיקוקן

כעס

ציטה

פזיזות

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע המסכנים? **הפנוסו לקו חברים 072-337-2212 שְלוּחָה 32**

בעקבות

הגאון רבי אהרן צבי בריסק זצ"ל

יומא דהילולא - כ"ח סיון

מסירות נפש

חלק מהתלמידים שגורשו למחנות הצליחו לברוח, וישבו אל הישיבה, מקור חיותם, ואל ראש הישיבה, שדאג להם כאב לבניו. כאשר שבו, היה הרב מוסר במיוחד למענם שיעורים, שיוכלו להשלים את אשר החסירו.

בתנאים נוראים אלה ניצב הרא"צ בריסק כחייל נאמן, ומסר את שיעוריו בסוגיות הש"ס ובשו"ע, דבר יום ביומו. כך הצליח לגדל באותם ימים טרופים תלמידים גדולי תורה וירא שמיים.

שרידי אותו דור היו קוראים על הרב מבריסק את מאמר חז"ל (ב"מ פה, ב) "כמה גדולים מעשי חייא שעשה שלא תשתכח תורה מישראל". באותם ימים נוראים היה הרא"צ בריסק היחיד ברחבי רומניה וטרנסילבניה, שלא פסקה התורה מבית מדרשו אפילו ליום אחד. היו זמנים בהם הישיבה באראד צריכה הייתה לרדת למחנות, והרב ותלמידיו עסקו בתורה במסירות נפש. ראוי לציין שלא רק שהרא"צ בריסק לא הפחית ממכסת השיעורים בימי צרה ומצוקה, אלא אף שמר על רמת השיעורים והלימוד.

הישיבה באראד הייתה כמגדל אור לכל הסביבה. האדמו"ר מויזניץ מאנסי זצ"ל, סיפר לנכדו של הרא"צ בריסק הרה"ג רבי אליהו בריסק שליט"א, רב קהל טאשנאד במאנסי, כי בשנות המלחמה היה גולה עם אביו, מרן בעל אמרי חיים מויזניץ זצ"ל תחת מסווה.

באותם ימים היו בטוחים הם כי חלילה כבר לא נותרו בעולם יהודים נאמנים לה' ולתורתו. והנה, נתגלגל הדבר ובאו לעיר אראד, וכדרכם של יהודים שמו ראשונה את פעמיהם לבית המדרש. כאשר נכנסו לבית המדרש, כשהם עוד תחת הרושם של איימי המלחמה והרדיפות, והנה, רואים הם את הרא"צ בריסק מוקף תלמידים מעריצים, והוא מוסר שיעור בעיון ובריתחא דאורייתא, כאילו אין מלחמה, אין גירושים, ואין מחנות השמדה.

בהתרגשות רבה פנה הרבי מויזניץ ז"ע לבנו: "אם העלית בדעתך שחם וחלילה נשתכחה תורה מישראל, ראה גם ראה כי ב"ה יש תורה בישראל". ומאז אותו מעמד נקשרו נפשות בעל האמרי חיים והרא"צ בריסק בקשר מיוחד עד סוף ימיהם. קשר זה נמשך עד היום בין בית ויזניץ וצאצאי הרא"צ בריסק.

בשנת ת"ש, כאשר הגרמנים השתלטו על מזרח אירופה, קרע הצורך חלק גדול מאיזור טרנסילבניה וצרפה להונגריה. בתחילה נראה היה שחל מהפך לטובה במצבם של היהודים, אך בהמשך התברר שהמעבר לשלטון ההונגרי חרף את גורלם של יהודי טרנסילבניה. החל משנת תש"ד ועד סוף המלחמה, פעלו ההונגרים בשיתוף פעולה הדוק עם הנאצים, ברצח ובארגון משלוחים של יהודים הי"ד אל מחנות ההשמדה.

עוד טרם החלה ההשמדה בפועל, סבלו היהודים מפרעות ורדיפות. בסוכות ת"ש הרסו אנטישמים רומנים את סוכתו של הרא"צ בריסק. לילה אחד נלקח הרב יחד עם ראש הקהל והשוטט לחקירה במשרדי השלטון. באותה חקירה הכו אותם במכות אכזריות, עד שהרבי שכב שבועיים במיטה מבלי יכולת להניע אבר. בעקבות הרדיפות, עבר הרא"צ בריסק לעיירה בשם טענקא.

כאשר גירשו את היהודים לערים הגדולות, הגיע הרב בריסק לאראד, שהייתה אז אחת הערים הגדולות בחבל טרנסילבניה. כך ניצל בחסדי ה' מגורל ההשמדה שנפל בחלקם של יהודי הונגריה.

אך גם יהודים אלה, למרות שניצלו מגזרת המוות, חיו בצל סכנות ורדיפות. הערים מלאו יהודים פליטים חסרי כל. גם היהודים העשירים נתרוששו, וחלקם הגיעו עד פת לחם. ועל הכל היה הפחד הנורא שאפף את כולם מפני הבלתי נודע, בבחינת - "בבוקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בוקר".

באותם תנאים נוראיים, התנשא הרא"צ בריסק כארי, והחליט להמשיך את מסורת אבותיו בהרבצת תורה במסירות נפש. באותם הימים כמו קפץ ונשבע למסור את נפשו שלא תשתכח תורה מישראל.

עוד בטרם השיג לעצמו דירה למגורים, כבר פתח הרב בריסק את שערי ישיבתו, והחל בהרצאת שיעורי תורה. תנאי הקיום של הישיבה היו כמעט בלתי אפשריים. הקהילה היהודית הייתה מרוששת ומדולדלת, וקשה מאוד היה למצוא יהודים שניתן לבקש מהם כסף להחזקת ישיבה. ראוי לציין שמסירות הנפש הייתה גם של תלמידי הישיבה, אשר למדו בפרדס וחרדה, ומידי פעם נלקחו כמה מהם לעבודת כפייה. חלק מהם גם גורשו למחנה הריכוז טרנסניסטרין.

מתולדותיו

הגאון רבי אהרן צבי בריסק היה בנו של הגאון רבי מרדכי בריסק מטאשנאד. מאביו ינק את מסירות נפשו למען חינוך ילדי ישראל. לאחר נישואיו נתמנה לרבה של צ"יקה, שם עמד בראש הישיבה. בסוף מלחמת העולם השנייה העביר את ישיבתו לאראד. שם הייתה למגדלור האחרון ליהודי טרנסילבניה ורומניה.

בשנת 1950 עלה לארץ ישראל עם בני ישיבתו, ונטע את אהלה של תורה בנתניה. הקמת הישיבה דוקא בעיר זו, שהייתה אז מדבר שממה מבחינה רוחנית, הייתה המשך טבעי לפעולותיו בעבר בטרנסילבניה. בתאריך כ"ח סיון בשנת תשי"ט, בהיותו בארצות הברית, נפטר באופן פתאומי, והובא למנוחת עולמים בארץ ישראל.

מוסר השכל

האבא נאנא בלשונותיו הקלות:
38 בלתי הוא לובן אהיתאמר
אלאן תורתנו הקבולה.

התכנים מוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

עֲרָכִים לְשִׁלְחוֹ שֵׁבֶת

טְרִיבֵי

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריבוייה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

א	לאיזה נחל הגיעו המרגלים?
ב	באיזו תקופה נשלחו המרגלים לארץ?
ג	שמו של הנשיא שנשלח משבט זבולון:
ד	מה המרגלים אמרו על הארץ?
ה	כך מכונים הענקים:
ו	4 ציונים שאנו מצווים בהקשר לציצית:
ז	כיצד קוראים לענף של גפן?
ח	עיר קדושה שאליה הגיעו המרגלים בסיוריהם:
ט	כך תיארו יהושע וכלב את הארץ:
י	מי היה אביו של כלב?
כ	לאיזו ארץ נשלחו האנשים ששלח משה?
ל	מילה נרדפת ל'לחקור' או 'לסייר בארץ':
מ	מהיכן שלח משה את המרגלים?
נ	חבל ארץ בדרומה של ישראל, שאליו משה אמר למרגלים ללכת:
ס	שמו של הנשיא שנשלח משבט אשר:
ע	מילה נרדפת ל'חזק': (כך כינו המרגלים את העם היושב בארץ)
פ	שמו של הנשיא שנשלח משבט בנימין:
צ	עיר עליה מסופר בפרשה שנבנתה אחרי חברון:
ק	מה עשו יהושע וכלב לאחר שהמרגלים האחרים אמרו רעה על הארץ?
ר	מילה נרדפת ל'חלש': (משה אמר שיבדקו האם העם שבארץ חזק או חלש)
ש	שמו של הנשיא שנשלח משבט שמעון:
ת	צבע פתיל אחד בציצית:

תשובות: א. אֶרְמוֹן | ב. אֶרְמוֹן | ג. אֶרְמוֹן | ד. אֶרְמוֹן | ה. אֶרְמוֹן | ו. אֶרְמוֹן | ז. אֶרְמוֹן | ח. אֶרְמוֹן | ט. אֶרְמוֹן | י. אֶרְמוֹן | כ. אֶרְמוֹן | ל. אֶרְמוֹן | מ. אֶרְמוֹן | נ. אֶרְמוֹן | ס. אֶרְמוֹן | ע. אֶרְמוֹן | פ. אֶרְמוֹן | צ. אֶרְמוֹן | ק. אֶרְמוֹן | ר. אֶרְמוֹן | ש. אֶרְמוֹן | ת. אֶרְמוֹן

דִּיּוֹן מְסֻבֵּי לְשִׁלְחוֹ

האם מותר למכור ספרי קודש עתיקים?

שְׁאֵלָה

חיבה יתירה לספרים עתיקים ולכתבי יד הייתה לו למשה ספרנוביץ'. במשך שנים הוא קנה ואגר ספרים וכתבים עתיקים, והשקיע בכך הון רב.

לאחר פטירתו בשיבה טובה, ירש גרשום, בנו היחיד, את ספרייתו העשירה והיקרה של אביו. הספרים העתיקים אומנם עברו בירושה, אבל את החיבה אליהם לא ממש. הוא העדיף ללמוד מספרים במהדורות חדשות ומאירות עיניים, וחיפש את הדרך למכור את הספרים העתיקים והיקרים.

כשהוא סיפר לחברו על תוכניתו למכור את הספרים, אמר לו החבר שישנה הלכה שאסור למכור ספר תורה, ויתכן שספרי קודש דינם כספר תורה, ואסור למכרם. גרשום ספרנוביץ' התלבט אם הדבר נכון, שהרי ספר תורה קדושתו גדולה הרבה יותר, ואפשר שמכירתו מבה את הספר, אבל יתכן וספרי קודש רגילים עדיין אפשר למכור.

האם נגזר עליו להישאר עם הספרייה כולה?

תְּשׁוּבָה

ספר תורה של ציבור, היינו שהציבור קנה אותו, או שהיחיד קנה והקדישו לציבור, לכולי עלמא אסור למכרו ולהשתמש בדמיו, אלא כדי ללמוד תורה או כדי לישא אשה (יורע דעה ער, א).

ספר תורה של יחיד, נחלקו הראשונים האם מותר למכרו. יש אומרים שדינו כספר תורה של ציבור, שאסור למכרו אלא כדי ללמוד תורה או כדי לישא אשה, ויש אומרים שיכול למכרו לכל צורך שהוא (אורח חיים קנ"ג, מגן אברהם כ"ג), ואף לשיטת המתירים המוכרו אינו רואה בכסף סימן ברכה.

למעשה, יש להחמיר שלא למכור אף ספר תורה של יחיד. אומנם, במקום שנהגו למכור אפילו אם נתנו לבית הכנסת, יכול לקחת אותו ולמכרו כדי להשתמש בכסף לצרכיו, והדבר מותר; שכל המקדיש על דעת המנהג הוא מקדיש, ולב בית דין מתנה עליהן (רמ"א יורה דעה, רנט, ב).

לגבי ספרי קודש כתב השו"ע (יורה דעה רע, ב) "האידינא, מצווה לכתוב חומשי תורה ומשנה וגמרא ופירושיהן, ולא ימכרם אם לא ללמוד תורה ולישא אשה", וכתב החיד"א (ברכי יוסף שם) שכוונתו היא שאין ראוי למכרם, אבל אין בזה איסור, שהרי בבית יוסף (חושן משפט רמח, יא) כתב לבאר שאין דין הספרים חמור כמו ספר תורה, ומעשים בכל יום שאדם מוכר ספריו.

למעשה, יש כמה צדדים להקל למכור ספרי קודש:

- לפי דברי הבית יוסף שמעשים בכל יום שמוכרים ספרים, וכן כתבו עוד אחרונים (אליהו רבה קנ"ג, כב, כף החיים שם, צה).
- אם קנה על דעת למכור, או שקיבלם בחובו, ודאי יכול למכור (משנה ברורה שם סג).
- כיון שכן המנהג, דעתו בזמן הקנייה שאם יזדמן לו ספר יותר טוב ימכור ויקנה (מ"ב קנ"ג, יא).
- אם ירש את הספרים, ובזמן הירושה הייתה דעתו למכרם, כאילו קנה אותם על דעת למכרם ויכול למכור (כף החיים צ).
- מכיוון שהספרים בימינו הם מודפסים, ויש אומרים שקדושתם פחותה מספרים שהיו מצויים בזמנם שהיו כתובים ביד (עיין משנה ברורה מ, ד).

סְכּוּמ

היורש יכול למכור את הספרים, ובפרט אם מזמן הירושה הייתה דעתו על כך.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

ערכים לילדים

פניית לפרשת שלח

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם" (יג, ב)

לפרש שהקב"ה אומר למשה: "שלח לך" - לדעתך, אני אני מצוה לך; אם תרצה שלח?

אלא ההסבר הוא, דהרי העידה התורה על משה רבנו (לעיל יב. ג): "והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה" - שהיה נחשב בעיני עצמו כעצים וכאבנים, ולא היה העלבון אכפת לו כלל! ועל כן - דוקא באדם זה, שמחשיב את עצמו כעצים וכאבנים, אפשר בהחלט ללמוד את הקל וחמר!

וזה מה שהתכוון רש"י לומר: "שלח לך" - לדעתך, אני אני מצוה אותך; אם תרצה שלח - כי רק לפי דעתך, שאפס אתה בעיניך (כעצים וכאבנים), יכול אתה לשלח, כי יתכן שיקחו מוסר שלא להוציא דבה על הארץ. אבל לפי גדולתך האמתית אין ללמוד ממך שאסור לדבר אפלו על עצים ואבנים, ולא היית צריך לשלח...

למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? לפי שלקחה על עסקי דבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. "שלח לך" - אני אני מצוה לך; אם תרצה - שלח! (רש"י)

שאל הרה"ק מאוסטרובצה זי"ע: לכאורה, מה מוסר יכלו המרגלים לקחת ממרים, והלא מרים דברה במשה רבנו ואלו המרגלים לא דברו אלא בארץ כנען, שאינה אלא אדמה? ואדרבה, הרי רש"י בסוף פרשת יתרו כותב על הפסוק "לא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עלי" - והלא דברים קל וחמר, ומה עצים ואבנים אמרה תורה שלא יבזו אותם, קל וחמר אדם שנבאר בצלם יוצרו על אחת כמה וכמה! אבל אין ללמוד את ה"קל" מן ה"חמר" - על עצים ואבנים ממה רבנו?! ועוד קשה, מנין לרש"י

חינוך מאוצר התורה

מי חיבר את הספר 'קצות החושן'?
רבי אריה לייב הכהן.

תפלורת

י	כ	ז	ב	י	ש	ר	א	ל	מ
ה	ל	ל	פ	ט	כ	א	ק	ש	ר
ו	ד	ב	ב	ג	כ	נ	ע	י	ג
ש	ח	צ	ב	ב	ל	צ	ע	מ	ל
ע	נ	י	ה	נ	נ	ב	ס	נ	י
ב	ז	צ	פ	ס	י	י	ט	א	ם
נ	ר	י	ש	ק	ש	פ	פ	ד	ג
נ	ג	ת	כ	ל	ע	י	נ	נ	ל
ו	ח	ל	ת	צ	ח	מ	נ	ה	ה
נ	ע	נ	ק	י	ס	ה	ב	ס	ם

שלח | מרגלים | כנען | ישראל | ענקים
כלב בן יפנה | יהושע בן נון | ציצית

אנה תפירושי

איזה חסד עשה הקב"ה עם המרגלים?
כל מקום שהמרגלים עברו, מצאו יושבי הארץ קוברים מתייהם, כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב אליהם.
(יג, לב)

חינוך לפסוקי שלח מקרא

מצא מילה והיפוכה באותו פסוק?
"וילכו ויבואו".
(יג, כו)

מאחורי התאקס

אטם אוזניו

ביאור:
לא הקשיב למה שמדברים.

דוגמא:

כששירוליק נסע באוטובוס הביתה חזרה מהחידוד, במושב לידו ישבו דיברו שני ילדים דברי לשון הרע על המלמד שלהם. שירוליק אטם את אוזניו כדי לא לשמוע את הדברים.

מקור:

"הלך צדקות ודבר מישרים מאס בבצע מעשקות נער כפיו מתמך בשחד אטם אזנו משמע דמים ועצם עיניו מראות ברע" (ישעיהו לג, טו).
"אטם אזנו מזעקת דל גם הוא יקרא ולא יענה" (משלי כא, יג).

מאגזינא דתורה ומוסר, "ארכיטקטורא דתורה", מאגזינא דתורה ומוסר מ"ג, תשפ"ד

לקראת שבת

ל"ט אבות מלאכה

מלאכת המנפץ

היכן הייתה במשכן

נפצו את הצמר אחר גזיזתו, לפני הטויה.

הגדרת מלאכת המנפץ

הפרדת חוטי צמר או פשתן אחר תלישתם, לצרף טוית חוטים.

בינתיים הגיע התור. הרופא נתן למנדי תרופה, והדריך את אמא מה עליה לעשות. בדרך חזור שאל קופלה את אמא: "האם היה מותר למנדי להפריד את שערות הבפה?"

"מותר, כי אסור מנפץ הוא רק אם מפרידים צמר וכו' - לצרף טויה. משום אסור 'מנפץ' אסור לסרק צמר במסרק כדי להפריד בין השערות - לצרף הטויה. אסור לדפק על צמר במקלות, כדי שהוא יהיה רך יותר. אין לסרק פשתן, או גומי, או סיבים עד שיהפכו להיות כמו חוטים; אין לחבט על גידים עד שהופכים להיות חוטים שאפשר לתפור ולטוות אתם, כמו שעושים סופרי סת"ם, וכן - אסור להפריד שערות צמר מתלתלות זו מזו כדי לטוות מהן."

"אני ילד טוב", אמר מנדי. "נכון", הסכימה אמא, "ובזכות שמירת השבת, ה' יעזר שתבריא מהר!"

קופלה הביט בדאגה על מנדי הקטן. פניו היו אדמות ושפתיו יבשות. הוא היה נראה מספן כל-כף.

"יש לו חם גבוה", אמרה אמא. "קופלה, בוא איתנו לרופא של שבת!"

קופלה התארגן במהירות ונירד למטה כדי לחכות לאמא. כעבר דקות אחדות היה מנדי ישוב בתוך העגלה, ואמא הובילה אותו.

בחדר ההמתנה של המרפאה הם מצאו בבות ישנות וממרטטות. השער שלהן לא היה מסרק. "כנראה איש לא מתייחס כאן לבבות הללו", חשב קופלה.

מנדי התחיל להתעסק בשערות של הבבות, ולהפריד אותן זו מזו.

"אמא, נראה לי שהוא עובר על אסור 'מנפץ'", אמר קופלה.

מצאו את 10 ההבדלים

קו קופלה:
03-3050-500

קופלה מחכה לכם... דברו אתו!

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת שלח תשפ"ד שנה י | גליון מס' 539

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמן מחישה רפואה

לא נתנו לו כל סכוי. הפכתי עולמות, הזכרתי אצל גדולי ירושלים ובקשתי שיתפללו לרפואתו. אחד ממקבלי ירושלים המתגורר בשכונתי ראה בצערי הגדול והציע לי: קבל על עצמך לשמע מדי בקר ברכות השחר מ-טו"ב [17] אנשים וענה אחריהם אמן. אם תעשה כן, בעזרת השם תזכה לראות את ה'טוב'.

התרגשתי מאד לשמע את הדברים. הנהגה נפלאה זו קרובה מאד ללבי; אבי, רבי פנחס זצ"ל, נהג לשמע מדי בקר ברכות מפמה וכמה אנשים, וגם אני השתדלתי מאז ומתמיד להקפיד על כך... אך על שבעה עשר אנשים מעולם לא חשבתי.

למחרת בבקר באתי כהרגלי להתפלל בכח ובקשתי מידידי אשר כאבו עמי את כאבי, לעזר לי להציל את חיי חתני בכך שיאמרו באזני ברכות השחר. הם פמובן נרתמו לעזר וכבר ביום הראשון זכיתי שיאמרו בפני עשרים אנשים את ברכתיהם.

לאחר התפלה מהרתי לנסע לבית החולים. עד אותו יום כל בקור בחדרו של חתני מלנה הנה במתח רב, אולם הפעם נכנסתי בצעדים מאששים. בטוח הייתי כי הישועה קרובה לבוא. נגשתי לחתני ששכב על מטתו כאבן דומם, חסר הכרה, ובקול מלא חיות אמרתי לו: 'ראובן, הבקר עשיתי משהו גדול לרפואתך! זכיתי לשמע ברכות השחר מפי יותר מטו"ב אנשים. אני מאמין שבזכות זו כבר היום יהיה לנו טוב, אגא פקח את עיניך'.

חזרתי על הדברים כמה פעמים, כשקולי הולך ומשתגמ, ואז קרה הלא יאמן - לאחר חדש שלם של חסר הכרה, פקח חתני את עיניו. "מיום זה ואילך", סים רבי אברהם את דבריו, "אני דבק בהנהגה זו, וברוך ה' עד היום הזה אני זוכה לראות ישועות וחסדים בכל אשר אני פונה".

ספור זה, שאליו נחשפתי ממקור ראשון, הפתיע והפעים אותי. זכיתי לקבל דרישת שלום במקום הקדוש ביותר לעם היהודי, על כחה של עגית אמן אחר ברכות השחר.

בחזרתי מהכתל המערבי חשבתי רבות על גדל כחה של עגית אמן לפתח שערי רפואה, ועלה ברעיוני רמז נפלא לענן זה: במסכת שבת (ק"ט ב) אומרת הגמרא כי המלה אמן היא ראשי תבות של מלות השבח הידועות "א-ל מלך נאמן". והנה ברכת "רפאנו" מסתימת במלים אלו, ואולם בשלוב מלה אחת נוספת: "כי א-ל מלך רופא נאמן..." בשלכם את התאר "רופא" כלפי הקדוש ברוך הוא בתוף אמ", רמזו לנו אנשי כנסת הגדולה כי גדול כחה של עגית אמן להחיש רפואה.

נקבל על עצמנו להשלים את ברכות השחר של חברינו בעגית אמן, ובזכות זו נזכה שהבריאים לא יחלו, ולחולי ישראל תשלח רפואה שלמה מן השמים.

בקריאת "כי א-ל מלך רופא נאמן",
שבבת שלום!

218 218 מכאולס"ן

התחזקות בעגית אמן היא תופעה רווחת בבתים רבים. לעתים קרובות ההתחזקות מקדשת לרפואתו של בן משפחה. אחד המנהגים המביאים להתחזקות זו ליד בטי, הוא עריכת 'סעודת אמנים'; בני המשפחה מתכנסים סביב שלחן ערוך במיני מאכלים מגוונים המחיבים ברכות שונות. כל אחד מהמסבים מברך בקול, והכל עונים אמן.

ספורי ישועות רבים שמעתי במהלך השנים בעקבות התחזקות אלו. איש איש וספורו. מקצתם של ספורים אלו הופיעו והתפרסמו על ידינו ברבים ועוררו הדים נרחבים בקרב כל מי שנחשף אליהם.

ואולם חשוב להבהיר! כדי להרבות זכיות ולצבר אוצרות של אמנים אין צורך להתאמץ ולערך סעודת אמנים. מדי בקר מברך כל יהודי סדרת ברכות הודאה רצופות, הלא הן ברכות השחר. באמירת ברכות אלו בצותא גתן לצבר אוצרות של אמנים יותר מכל אפשרות אחרת, והמנהג העתיק הזה אכן נועד בדיוק למטרה זו (ראה 'משנה ברורה' ו' כג).

מסתבר עוד שעגית אמן על ברכות אלו, שבהן מודים אנו לקדוש ברוך הוא על כל הטובות והחסדים שהוא מרעיף עלינו ובקשר על בריאות הגוף ותפקודו, היא גם סגלה בדוקה לרפואה שלמה.

וכאן ברצוני בזאת לשתפכם בספור מפלא, שאליו התודעתי באפן אישי בארץ פלא.

היה זה לפני שנים מספר. שהיתי בירושלים לרגל אחד הכנסים של 'בני אמונים'. בבקר השכמתי קום ושמתתי פעמי להתפלל כותיקין ליד הכתל המערבי. הגעתי לכתל כשעה לפני הנץ, וכהרגלי, בקשתי לודא שיהיה מי שיענה אמן אחר ברכותי, ולכן נגשתי ליהודי הדור פנים שישב בקרבת מקום ובקשתי ממנו לומר בפניו ברכות השחר. אותו יהודי פמובן מהר להענות לי במאור פנים.

משסימתי את ברכותי, נוכחתי לראות כי אני 'בן יחיד'. רבים ממתפללי הנץ, איש אחר רעהו, נגשו אל אותו יהודי ובכרו לפניו את ברכותיהם. שמחתי פמובן בהזדמנות שנקרתה לידי. הן בבית הכנסת שבו קבעתי את תפילתי נהג אני מדי יום להקדיש זמן רב לעגית אמן אחר המתפללים, על אחת כמה וכמה שאשמח לעשות זאת במקום הקדוש ביותר, ליד שריד בית מקדשנו. ואכן נשארתי לעמד בסמוך לאותו יהודי עוד שעה ארכה, והצטרפתי אליו בעגית אמן אחר המברכים הרבים.

מאחר יותר נאמר לי ששמו של אותו יהודי הוא רבי אברהם מנדלסון שליט"א, אחד מנכבדי המשתתפים הקבועים בתפלת הנץ בכתל המערבי זה עדן ועדנים, ולא פחות מנס מפלא עומד מאחורי הנהגתו זו.

לאחר התפלה נגשתי אליו כדי לברר מה עומד מאחרי הנהגתו, ואכן נפעמתי לשמע מפיו ספור מרגש, תוף שהוא מדגיש שהוא שמח לספר ולפרסם את הגס שזכה לראות, כפכות (תהלים קה ב): "שיחו בכל נפלאותיו".

וכך ספר לי רבי אברהם: "חתני, אב לשמונה ילדים, היה במצב רפואי קשה עד למאד. הוא הגיע ל"ע עד שערי מות והרופאים

“ואתם הדבקים”

מדי המרצחים, הם החליטו להחליף את בלויי הסחבות שלבשו במדים הנקיים. את התפליו שעליהן שמר מכל משמר, הכניס כעת ר' אליהו בכיס החלצה החדשה שלבש.

לפתע נשמעו קולות מכוון קצה היער. הבחורים קפאו, והקולות הלכו ונשמעו קרובים יותר. מכוניות נעו שם בזו אחר זו. עיניהם אורו כשנוכחו לראות כי היו אלו רכבי הצבא הצבא האמריקאי ששחרר את האזור. ולפתע הם נצפו... קבוצת אנשים לבושים מדים גרמניים, מול עיני החילים האמריקניים. שלושה חילים עצרו וכונו את הנשק מולם. 'מי אתם?' בקשו מהם להזהות, 'איפה התעודות שלכם?' לאסירים פמוכן לא היתה תעודה, והחילים אימו עליהם ביריה.

ר' אליהו וחבריו צעקו: 'אנחנו יהודים! מצאנו את המדים האלה והחלפנו מבגדי האסירים!' אבל הדבר לא הועיל וכפסע היה בינם ובין פדורי הלוחמים. ר' אליהו התעשת ונזכר בתפליו שעליו והוציאן לעיני החילים. אחד מהם היה יהודי ושאל אותו באדיש: 'דו ביסט א יוד?' [= אתה יהודי?] והמשיך - 'אתה יודע להתפלל? אתה יודע לקרא שמע ישראל?' אליהו פרח בככי. בשארית כחותיו, כשהתפליו בידיו, צעק בקול 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד!' הקריאה האדירה רגשה את החיל עד עמקי נשמתו, והוא נפל על צוארי ר' אליהו והתחיל לבכות אתו.

אי שם, בקצה היער, בעצומו של קרב בין הצבא המשחרר לבין צבא הרוצחים, עלתה בכיה אדירה השמימה, מעטרת בתפליו הקדושות, עדות לנצחיות ישראל. כף נצלה כל הקבוצה בזכות מצות תפליו.

אחרי ששמע הרב מיזליש את הספור המדהים מאותו חיט, בקש ממנו שיאפשר לו להניח את התפליו הנו שיהיו עמו במקום. ר' אליהו ענה בחיוב ונתן לו את תפליו בהתרגשות. בלב מלא עד גדותיו נגש הרב אל אחד מתאי ההלבשה שהיו במקום, הניח את התפליו, קרא שמע בסלודין והתיחד עם מלכו ואלקיו בתפליו שבהו התקדש שם שמים ליד גיא ההריגה, אושוויץ.

ר' אליהו מלא את בקשתו ונתן לי את התפליו הקדושות, כתב הרב מיזליש לזכרו. 'זכיתי להניח תפליו שהיו לאות וסימן על קדשת ישראל במחנות ההשמדה. התפליו, שהיו חפץ של קדוש השם בעולם, התפליו שמלאכים ושרפים הזדעזעו בראותם את מסירות נפשו של בחור צעיר המספן את עצמו יום יום על הנחתו. התפליו שקבוצה שלמה של בחורים קדושים בתוך גיא ההריגה התקשרו על ידו בקשר אמיץ וחזק לאביהם שבשמים ואשר הצילו את היהודי היקר ואת כל הקבוצה ממות בטוח'.

האדם, הנאצים ימוח שמים. הסכנה היתה עצומה, והוא שם נפשו בכפו. היה ברור לו שאם יתפס - אחת דתו לההרג במקום. אבל הוא ידע את סוד התפליו... הוא ידע שזוהי הדרך להתקשר בקדושה בריך הוא בקשר בל ינתק, ולפיקד לא היה מוכן לוותר בשום אופן על החמץ הרוחני היומי הזה, שהחיה את נפשו.

רגעים ספורים בלבד היו לו בכל בקר להנחת התפליו, וכל מי שחשק לזכות כמותו ברגעים הללו - נאלץ בצער רב לוותר על הרעיון. הדבר לא היה אפשרי.

יום אחד עלתה בלבבו של ר' אהרן הברקה: אם חבריו יאחזו בו בשעת הנחת תפליו, תהיה להם זקה כלשהי, ניצוץ, מהתקשרות זו עם הקדוש ברוך הוא! ואם את האוחזים בו יאחזו גם אחרים - גם הם ישפיעו מן הקדושה...

וכך נוצרה בגיא צלמות שרשרת הנאחזים בקדשת התפליו - - -

וכך במשך חדשים רבים הניח ר' אליהו תפליו בכל יום, וחבריו מתקשרים עמו במצוה זו במסירות נפש.

המלחמה עמדה להסתיים, בעלות הברית סגרו על הנאצים מפל עבר, אך תאנת הוצח של הארורים לא דעכה. הם הריצו את היהודים הדויים בצעדות המות הידועות לשמצה אל תוך גרמניה.

באחד הלילות החשוכים באיר תש"ה, בעוברים ליד יער עבות, החליטו ר' אליהו וכמה מחבריו לברח ולהסתתר ביער. הם הצליחו לעזב את השירה בלי שמי מהשומרים שם לב, ובכחות לא להם רצו למעבה היער. משנחו מעט הם חפשו דבר מאכל להשיב את נפשם המרעבת.

בעוד הם תרים אחר דבר מאכל פלשה, הבחין לפתע אחד מבני החבורה ברכב של הצבא הגרמני החונה במרחק מה, והסב לכו את תשומת לבם של חבריו. הפחד שתק אותם, והם מהרו להסתתר מאחורי גזעי העצים העבתיים. כעבר שעות של הסתתרות מבעתת, משראו כי הרכב לא זז ממקומו, התקרב אחד מהם בחשאי אל הרכב. כשהגיע למקום, נשם לרוחה וסמן בידיו לחבריו לגשת אליו... חיל גרמני אחד הרוג נמצא שם, מטל על המושב.

בתוך הרכב מצאו ר' אליהו וחבריו מעט פרות וכמה ערכות חדשות של מדי הצבא הגרמני הארוך. חרף הרתיעה מלבישת

במאמרו במוסף התורני של עתון 'המודיע' (פרשת קדושים תשפ"ד), מתאר הגה"ח רבי משה יעקב קנר שליט"א, בעל 'שפת מלך' על הרמב"ם, ספור מרעיד לב אותו שמע מאת הגה"צ רבי יעקב יצחק אלעזר מיזליש שליט"א מירושלים:

"לפני שנים רבות", מספר הרב מיזליש, "הזדמן לי לבקר יהודי יקר בירושלים, רבי

לפתע נשמעו קולות מכוון קצה היער. הבחורים קפאו, והקולות הלכו ונשמעו קרובים יותר. מכוניות נעו שם בזו אחר זו. עיניהם אורו כשנוכחו לראות כי היו אלו רכבי הצבא הצבא האמריקאי ששחרר את האזור. ולפתע הם נצפו... קבוצת אנשים לבושים מדים גרמניים, מול עיני החילים האמריקניים.

אליהו הרמן ז"ל. ר' אליהו היה מתפרנס ממשלח ידו פחיט, אבל מקצועו פסה טפחים מפנימיותו הנאצלת.

בחור צעיר היה ר' אליהו כאשר סלק מביתו שבהונגריה בשנות המלחמה האיומות. הוא הגלה יחד עם יהודים רבים שבורים ורוצצים לפלגשה האחרת - לאושוויץ. בדרך לא דרך הוא הצליח להביא לשם את התפליו בהצבא ולהניחן במסירות נפש. בכל יום הוא היה קם מקדם מאד, לפני הציאה לעבודת הפרו, הניח את התפליו במהירות וקרא עמו קריאת שמע, לפני שיגלו זאת חיות

קננו חזקה על ידי הפרכה

"והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים" (ג כ)
דרש בעל החלקת יהושע:

במסכת ברכות (לה א) הקשו חכמים מסתירת שני כתובים בתהלים. כתוב אחד אומר (כד א): "לה הארץ ומלוואה", ואלו בכתוב השני (קטו טו) נאמר: "והארץ נתן לבני אדם"? וישבו: קדם ברכה - "לה הארץ ומלוואה", ורק לאחר ברכה - "והארץ נתן לבני אדם".

לכך רמז הכתוב שלפנינו: "והתחזקתם", תחלה עליכם לברך על הפרות ובכך יהיו קנויים לכם ותהיו מחזקים בהם, ורק על ידי פן: "ולקחתם מפרי הארץ" (אוצר מכתבי קדש חלקת יהושע מכתב מב).

ערוך המעשה לפי מידת ההשקעה

"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורשנה" (ד כד)

וכי רק כלב "היתה רוח אחרת עמו"? והלא גם יהושע לא השתתף בעצת המרגלים!?

באר רבי יהודה פהנא, בעל 'תרומת הפר':

כידוע, שכרו של האדם נתן בהתאם למאמץ ולקשי שהוא משקיע בקיום המצוה, וכפי שאמרו חכמים (אבות ה כו): "לפום צערא - אגרא". יהושע נצל מעצת מרגלים ללא מאמץ, לפי שתפלתו של משה על כך הועילה שיצרו לא פתחו להשתתף בעצתם. ואולם כלב, שלא זכה שמשה יתפלל עליו, הצורך לעלות להתפלל על קברי אבות בחברון, שיסיעוהו מן השמים להתגבר על יצרו המסיתו להשתתף עם חבריו בעצתם. לפיכך רק כלב, שהשקיע מאמץ מיוחד כדי לפרש מהמרגלים, זכה לשכר מיוחד על כך.

ליסוד זה אף מכון הכתוב עצמו: "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו", שבתחלה היתה בלב כלב "רוח אחרת" שנטה בעצת יצרו להשתתף בעצת המרגלים, ורק אחר שנאבק ביצרו ועלה להתפלל על כך בקברי אבות, שנה את דעתו "וימלא אחרי", לפיכך רק לו נתנת ההבטחה: "והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה" - שתנתן לו לנחלה

העיר חברון שאליה עלה להתפלל (תרומת הפר' פתח דבר).

האדמו"ר רבי ישראל מסטולין צעד פעם בדרפו לבית הכנסת להתפלל, כשהוא מלווה בפמליה מחסידיו. לפתע נגש אליו סוחר מכבד כשארשת חשיבות נסוכה על פניו והציע לו לקנות את הציור שבידו תמורת סכום כסף גדול. "זהו ציור אמנותי ביותר", הלל הסוחר את הציור שבמרפזו נראה און. "האון נראה ממש אמתי", המשיך והתלהב בתאורו.

הרבי, שנעצר והקשיב לדברי הסוחר בתשומת לב, הביט בו בתמיהה כבכיול אינו מבין את דבריו, ושאלו: "הלא נתן לקנות און אמתי תמורת סכום כסף פשוט, ומדוע אפוא מציע אתה כי אשלם הון רב בעבור ציור של און אמתי?" הסוחר שהפתע מהשאלה, מהר להשיב: "בציור השקעו עמל ויגיעה עצומים, ובהתאם לכך נקבע מחירו". לשמע התשובה הנהן הרבי בראשו והמשיך בדרכו.

כאשר הגיעו לבית הכנסת פתח הרבי מסטולין ואמר לחסידיו: "עת נגשים אנו להתכונן לתפלה, הבה נזכר את דברי הסוחר כי המחיר נקבע בהתאם להשקעה" ("ינה של תורה אבות עמ' תשמט).

לאכל כדי לברך

"והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה" (טו טו)

מעת לעת כאשר התעורר ספק ברכות אצל אחד המתארחים במעונו של הרבי הביית ישראל ונזקק לאכל מאכל נוסף כדי לברך עליו ולפטר באמצעותו את הספק, היה הרבי אומר לו: "אשריך ומה טוב חלקך שתחת לברך כדי לאכל, זוכה אתה פעת לאכל כדי לברך את בוראך. הרי נחשב אתה פעת כאותם עובדי ה' שהיו לפנים בישראל, שכל אכילותיהם היו רק לצורך הברכה. והיה מוסיף וזרש בלשון הכתוב שלפנינו: "והיה באכלכם מלחם הארץ" - אף כאשר אתם נצרכים לאכל כדי לקיים את גופכם הארצי, "תרימו תרומה לה" - תכוננו לעשות זאת לשם ה', כדי לזכות לברכו ולהודות לו (פאר ישראל עמ' תה).

"כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך"

אם חפץ אתה להתעשר בשמירה מיוחדת, זה הזמן לנקט זמנה, להמנות עם מזפי הרבים ולהצטרף לסגל 'נבאי אמן' המעטרים את בתי הפנסיות ברחבי הארץ וזוכים פעדותם האישית לראות ברכות וישועות בחייהם.

הקדם להגיע לפני תחלת התפלה ואמר בצותא עם מתפללים נוספים את ברכות השחר. מנסיון של רבים, זהו רעיון 'מדבק', ואט אט יצטרפו אליך שאר המתפללים לזמנה נפלאה זו.

מענין להצטרף?

נא מלא את הטפס במכשיר 'נדרים פלוס', ואנו נצר עמך אי"ה קשר לשליחת חמרים.

בין ממלאי הטפס תתקיים אי"ה הגרלה על זכות לנסיעה משפחתית לתפלה במקומות הקדושים, במיניבוס מפאר.

יהודי יקר,

הזהר הק' (וילף רפו א)

דורש את הכתוב

(תהלים לא כד): "אמונים

נצר ה", על המקפיד

לענות אמן כראוי,

שהקב"ה נוצרו

ושומרו מכל רע.

תוכחה יום א' דסליחות).

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

למערכת 'וכל מאמינים', רב שלום וברכה ה'!

בהיות עלונכם הנכבד במה יחודית לברור חשיבותה של עניית אמן, וכמי שנהנה ומתענג מזיוו מדי שבוע, רציתי לשתפכם בחדוש נפלא שהתחדש לי בס"ד.

על דברי ה'שלחן ערוך' (או"ח ו ד) המזכיר את מנהג אמירת ברכות השחר בצותא, מביא בעל 'מחצית השקל' (שם ט) את דברי הרמ"ע מפאנו בספרו 'עשרה מאמרות' (מאמר חקור דין ב טו) על הדור מיחד בענין השלמת הברכה בעניית אמן, ואלו דבריו: "מה טוב שיהיו אצל כל אדם שני רעים - חברים, מקשיבים ועונים אמן אחר ברכתיו".

וחשבתי להביא רמז נפלא לכך: את חובת עניית אמן הסמיכו חכמים על הפסוק (דברים לב ג): "כי שם ה' אקרא - הבו גדל לאלקינו", ודרשו שפך אמר משה לישראל: "בשעה שאני מזכיר שמו של הקדוש ברוך הוא בברכה - אתם הבו גדל בעניית אמן" ("לקוט שמעוני" האזינו, רמז תתקסד). והנה הכתוב "הבו גדל לאלקינו" עולה בגימטריה מאה שמונים ושתיים, כגימטריה של ב' פעמים אמן, ומכאן רמז נפלא שיש ענין מיחד שאמן תאמר על ידי שנים.

ונדרך צחות אוסיף: הרמ"ע מפאנו (שם) מוסיף ומזכיר כי השם 'יעקב' הוא בגימטריה פעמים 'אמן', ולדברינו הוא גם בגימטריה "הבו גדל לאלקינו". נמצא ששמו של נשיא 'בני אמונים' הרב יעקב דב מרמורשטיין שנטל על עצמו לעורר על חשיבות עניית אמן, הוא בגימטריה "הבו גדל לאלקינו", כפתקיד שהועידו לו מן השמים, ונטלו ברב חבה ואהבה יתרה.

ברב כבוד ויקר, ישראל משה נ' - ליקוויד - ניו ג'רזי

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

רפואה שלמה בזכות עניית אמן

דרש האדמו"ר רבי אהרן ראטה, בעל 'שומר אמונים': בשעה שישראל עונים אמן, מיד מזדמנת השכינה הקדושה ושורה באותו המקום, ומפכה זוכים הם ברפואה שלמה - רפואת הנפש ורפואת הגוף.

ענין זה נרמז בכתוב (שמות טו כו): "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך"; על ידי "כי אני" - בגימטריה אמן, "ה' רפאך" - שכינת ה' תשרה עליך ותזכה לרפואה וישועה (אמרי אהרן בשלח).

ספר רבי מנחם מנדל לעפקאוויטש, תלמידו של בעל ה'שומר אמונים':

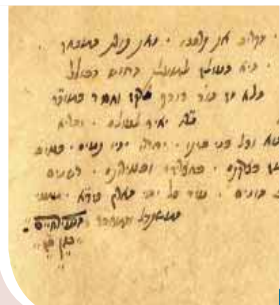
לאחר תקופה מסימת שלא חשתי בטוב, הבהלתי לעריכת בדיקה רפואית מקיפה. לדאבוני ולחרדתי הבדיקה העלתה שבגופי מקננת מחלה קשה וחשוכת מרפא. עולמי חשך בעדי, ומהרתי להתיצב לפני מורי ורבי בעל ה'שומר אמונים', וכשדמעות בעיני הזכרתי את עצמי לפניו, התחננתי ואמרתי לרבי: "כיון שמעודי זוהרתי שלא לדבר בתפלה, ואף הקפדתי על עניית אמן כראוי, מבקש אני שיפעל הרבי ישונה בעבורי". כאשר שמע הרבי את דברי הרים את עיניו, הביט לעברי ואמר בהחלטיות: "אם כך, מה לך דואג? הלא ללא ספק תושע!"

אמון על דברי הרבי בקשתי לשוב ולהבדק בשנית, ולתדהמת הרופאים בבדיקה השנייה לא נצפתה כל מחלה (וחתמו של כהן גדול עמ' צז).

שערי מן עדן

עניית אמן במשינת בעל ההלולא

רבי חיים הפהן מטריפולי ב"ה בסיון תרס"ה

הקדשה בכתב ידו של רבי חיים הפהן מטריפולי

בזכות עניית אמן נגאלים

רבי חיים נולד לאביו רבי שלמה הפהן בג'רבה שבתוניס, בשנת ת"ר לערך. מקטנותו נכר בסגלות נפשו המיוחדות וקנה תורה ויראה מפי גדולי רבני עירו.

רבי חיים שקד כל ימיו על דלתי התורה והיה ידוע בבקיאתו העצומה בנגלה ובנסתר. כשבקר פעם בעיר טריפולי שבבלוב עמדו פורנטי העיר על גדלותו, ובקשו ממנו שיבוא לכהן כדן בעירם. בשנת תרל"ד התמנה לכהן כדן בטריפולי, ובהמשך הכתר כאב בית הדין והכר כסמכות התורנית העליונה בבלוב.

רבי חיים הרבה למסר שעורי תורה ועמל על הקמת מוסדות תורה. פעלו נשא פרי, ובימיו הדהד קול התורה בטריפולי והעיר חזרה לגדלותה. חבר עשרות ספרים בכל מקצועות התורה, ובהם: 'תורת חיים' על פירוש רבנו בתי לתורה; שו"ת 'דבר המשפט'; 'דומיה תהלה' על ספר תהלים, ומצאת הפלך' על תר"ג מצוות, עליו כתב רבי חיים ברלין במכתבו למחבר: "וכל מה שהוספתי לקרות בו מצאתי בו טעם" (מלכי תרשיש עמ' רפט). בכ"ה בסיון תרס"ה השיב רבי חיים את נשמתו לבוראו.

גאלה בזכות עניית אמן

חז"ל אמרו כי בעוון אי עניית אמן חרבה הארץ וגלו ישראל מארצם, שפך דרשו (ספרי האזינו פסקא שכ) את הפסוק האמור בשירת האזינו (דברים לב יט-כ): "ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכת המה בנים לא אמן בם" - "אל תהי קורא לא אמן בם" אלא: 'לא אמן בם' - שלא היו רוצים לענות אמן אחר הנביאים בשעה שהיו מברכים אותם".

לאור זאת מביא רבי חיים הפהן מטריפולי בספרו 'דומיה תהלה' על ספר תהלים, רמזים מן הכתוב, כי בזכות ההקפדה על עניית אמן נזכה להגאל:

כשנצרך את האותיות השניות בכתוב (תהלים כ ט): "ואנחנו קמנו ונתעודד", נקבל את המלה אמן, לפי שפאשר "קפידו על עניית אמן וגאלו מגלותם ויקים בהם: "ואנחנו קמנו ונתעודד".

את הכתוב (סח לו): "נורא אלקים ממקדשיך", שראשי תבותיו הם אמן, דרש רבי חיים כך: בזכות עניית אמן נזכה שיבנה בית המקדש ויקים בנו הפסוק: "נורא אלקים ממקדשיך".

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

המרבֵּה להתפלל לה' שיושיעו - כבר נושע

ויקרא משה להושיע בן נון יהושע (י. טז)

באר רבי בן ציון סנה בשם האדמו"ר רבי חנוך העניף מאלכסנדר: משה רבנו ראה אברך אחד שמרבֵּה להתפלל לקב"ה שיושיע אותו ואומר: 'רבנו של עולם הושע, הושע'. אמר משה רבנו: אם האברך הזה מתפלל כל כך הרבה שהקב"ה יושיעו, כנראה קוראים לו "יהושע", כי מי שכל הזמן מתפלל לקב"ה שיושיע אותו, הוא כבר נושע. זהו באור הפסוק: "ויקרא משה להושיע בן נון יהושע" - כי הקב"ה כבר הושיע אותו.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - נאה דורש כרך חדש במדבר)

"והתחזקתם" - בעבודת ה', ולקחתם מוסר מפרי הארץ

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (י. טז)

%אפשר לפרש על דרך דרוש, כי במלים אלו למד משה רבנו את עם ישראל בכל הדורות יסוד חשוב בעבודת ה': לעתים נופל על האדם רפיון גדול, הוא מאבד את החשק והמוטיבציה בעבודת ה'. מצב זה הוא פרי יגיעתו של השטן, אשר זורע באדם יאוש ואומר לו: חבל על כל המאמץ וההשקעה שלך, בין כה וכה אין לך סכוי... אומר משה רבנו: התבוננו וראו כיצד צומח העץ. האכר זורע גרעין באדמה. הגרעין נרקב באדמה, האכר משקה את האדמה, עודה, מדשן את הקרקע. כעבור תקופה הוא רואה נצנים ראשונים בוקעים מן האדמה. הנטיעה צומחת ועולה, עד שנעשית לעץ מבלבל המניב פרות עסיסיות. בתחלת הדרך, כאשר הגרעין נרקב באדמה, יכול היה האדם להתאונן: רבנו של עולם, לא חבל על כל המאמץ שלי? מה יצא מהגרעין הזה? ומה התשובה? לא ולא! ודאי שהמאמץ מועיל! אם האכר היה מתרפה ומניח את עבודת האדמה, הגרעין לא היה מצמיח את העץ. היצר הרע מנסה לרפות את ידיו של האדם: אתה באדמה, אתה רקוב, לא יצא ממך שום דבר... אומר משה רבנו: "והתחזקתם" - עליכם להתגבר על היצר הרע ולהתחזק בעבודת ה', וממי תלמדו מוסר, ממי תקחו דגמא? - "מפרי הארץ". תראו את תהליך הזריעה והנטיעה. מי שעובד את אדמתו בחריצות ובבתמדה, לבסוף זוכה להנות מפרי עמלו. וכך אמר החכם מכל אדם: "נוצר תאנה - יאכל פריה" (משלי כג, יח).

(רבי אהרן טויסיג שליט"א - נאה דורש כרך חדש במדבר)

בזכות רגע אחד של זהירות מעוון

ויהם פלב את העם אל משה (י. טז)

לאחר שנגזרה הגזרה, מחמת חטא המרגלים, היה משה רבנו מוציא כרוז בכל שנה בערב תשעה באב, והיה מכריז בכל המחנה: "צאו לחפר". והיו ישראל יוצאים וחופרים קברים, והיו שוכבים בהם במשך כל ליל תשעה באב. בבקר היה משה רבנו מוציא כרוז ואומר: "קומו והפרשו החיים מן המתים". האנשים שנותרו בחיים יצאו מן הקברים, וחמשה עשר אלף איש נשארו מתים בקברייהם. כך היה בכל שנה. בשנה האחרונה נכנסו לקברים שחפרו, ובבקר מצאו שכלם חיים. אמרו: "דומה שטעינו בחשבון". כלומר, אולי לא היה זה ליל תשעה באב.

יסוד החטאים - מדות רעות

שלח לה אנשים (י. טז)

בפרשיות של חמש במדבר מובאים חטאים שונים - כלם חטאים הקשורים למדות רעות: קברות התאוה, המתאוננים, מחללת קרח ועדתו, בלעם. ואף חטא המרגלים - יסודו מדות. המרגלים היו נשיאי ישראל, הם נחלו כבוד רב מעם ישראל, אך ידעו כי בארץ ישראל הם כבר לא יהיו נשיאים, לכן פעלו למנע את כניסתם לארץ ישראל. הנגיעה של הכבוד הפילה אותם! כותב רבי חיים ויטאל: המדות הטובות הן יסוד לכל המצוות. מי שיש לו מדות טובות - יכול להתרומם ולהצליח, אבל מי שפגום במדותיו - ישאר נחות דרגה ולא יצליח להתרומם. והדרך לעדן את המדות היא על ידי תורה. בלי תורה - אין מדות טובות! הכרתי אדם שהיה קצין בכיר בצבא ולאחר מכן מנכ"ל משרד ממשלתי. היה לו מעמד חברתי וכלכלי גבוה. כעבור שנים פגשתי אותו בבית חולים, הוא היה זקן ומזנח, הילדים שלו לקחו את כספו וירשו את נכסיו בחייו, והשאירו אותו לבדו. מנגד - אצל החרדים התמונה שונה מסצה לקצה. הילדים מסורים להוריהם ומשפלים בהם במסירות נפש. כשהורה מאשפז בבית חולים, ילדיו מקיפים את משתו, עושפים אותו בחם ואהבה ודואגים לכל צרכיו. *

זכור לטוב המקרה של הרב אברהם רביץ. התגלתה אצלו בעיה רפואית בכליות והוא נזקק להשתלת כליה. כאשר משתילים כליה בגופו של אדם, יש חשש שהגוף ידחה את הכליה. לכן התאמת הכליה היא ענין קריטי. הסכוי הטוב ביותר לקליטת הכליה בגוף היא כאשר נוטלים את הכליה מקרוב משפחה, בעל התאמה גנטית. לרב רביץ יש שלושה עשר ילדים. כלם ששו לנדב את הכליה שלהם ולהציל את חיי אביהם, אלא שלאחר בדיקות מקיפות נמצא שרק שלושה בנים מתאימים לתרם כליה לאביהם - הבכור, השלישי והשמיני. שלשת הבנים 'רבו' ביניהם, מי יזכה לתרם את הכליה. הבכור טען: לי זכות הבכורה... הלכו לשאל את הרב אלישיב, אמר להם: אין זכות לבכור על פני האחרים, והורה להם לערוך ביניהם גורל. הגורל נפל על הבן השלישי.

המקרה התפרסם בכל כלי התקשורת בישראל. איזה קדוש ה' אדיר! הרב רביץ התגורר בשכונת בית וגן בירושלים. יום אחד, כשהתפלל בבית הכנסת השכונתי, הגיע לשם יהודי מבגד, שהיה נכר עליו שאינו מתושבי השכונה. הרב רביץ נגש אליו, ברכו לשלום ושאל אותו: "יש לך יארצייט?". השיב: "לא". "אם כן, מה מעשך כאן?" ספר האישי: "אני בעל מפעל גדול. יש לי שלושה בנים. לצערי הרב, אני חולה כליות וזקוק בקביעות לדיאליזה. פניתי לבנים שלי בבקשה שאחד מהם יתרם לי כליה. שלשתם התחמקו. האחד אמר: 'אני מצטער, אניני יכול, אני נוסע לארצות הברית לעסקים. אבל אולי האח השני יכול...'. הלכתי אל בני השני, אך הוא ספר שהוא נוסע לסין...'. אבל בטח האח השלישי יכול...". המשיר האישי: כל חיי הרעפתי על הילדים שלי כל טוב. כל מה שהם בקשו ממני - נתתי להם.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש כרך חדש במדבר)

נכנסו לקברים גם בליל עשירי באב, ובליל אחד עשר, וגם בשנים עשר ובשלושה עשר וארבעה עשר בט"ו באב, מאחר וראו ירח מלא, הבינו שכבר עבר עליהם תשעה באב, אלא שנתבטלה הגזרה, ומאותה עת, ט"ו באב הוא יום טוב בכל דור ודור. למה חמשה עשר אלף האחרונים נשארו בחיים?

אולי נתן לומר, שהתפלה שהתפללו היתה תפלה מיחדת, שלא יכולה להיות עמקה ממנה. בכל שנה היה כל אחד מתפלל, אבל אולי לא בלב שלם, שהרי כל אחד היה אומר לעצמו: 'אולי לא הגיע זמני למות. אולי זה שלידי ימות, אולי השכן...'

החמשה עשר אלף האחרונים ידעו, שזה לא יהיה אף אחד אחר. רק הם נותרו לקבל את עונשם. בלי ישועה גדולה ועצומה משמים, הם אבודים. התפלה שלהם היתה תפלה בלי שום חשבונות.

ומה גרם לאותם חמשה עשר אלף איש שינצלו? כאשר התחילו המרגלים לספר את דברי הדבה, הסה כלב את העם "אל משה".

מהו "אל משה"?

כך פתח כלב ואמר: "וכי זו בלבד עשה לנו עמרים?" סבורים היו שבא לדבר בגנותו של משה רבנו, ומאחר והיה בלבם על משה רבנו מחמת דבת המרגלים, שתקו כפי לשמע גנותו.

ואז אמר כלב בן יפנה: "והלא קרע לנו את הים, והוריד לנו את המן, והגיו לנו את השלל...", כל זאת עשה לנו בן עמרים, ואתם מפקפקים בשליחות שמסר בידי בורא העולם, להכניסנו לארץ ישראל! לא כדבריתכם, אלא "עלה נעלה ונרשנו אתה כי יכול נוכל לה".

אך המרגלים המשיכו להוציא את דבת הארץ, ובכו העם בלילה ההוא, "ויילנו על משה ואהרן כל בני ישראל".

יהושע בן נון וכלב בן יפנה המשיכו להוכיח את העם, והעם כמעט רגמו אותם באבנים.

אומר רבי חיים זייציק זצ"ל: נראה כאלו כלב בן יפנה ספן את עצמו לשוא, ושום תועלת לא היתה מדברי המוסר שלו, שהרי שוב בכו ישראל, ואף בקשו לרגם אותו באבנים.

אך לא זו האמת.

בזכות כלב בן יפנה נמנע רגע אחד של עברה. בזמן הקצר שבו דבר כלב על לב העם, הם הפסיקו לבכות ולא חטאו, והרגע הזה גרם להצלה של חמשה עשר אלף איש!

(רבי גואל אלקריח שליט"א - נאה דורש כרך חדש במדבר)

כפי שאדם רואה את עצמו - כך יראה אחרים

ונהי בעינינו כהגבים וכו' היינו בעיניהם (יג, טז)

במדבר תנחומא מובא, שנתר הקב"ה לישראל על אמרם "ונהי בעינינו כהגבים", אבל על אמרם "וכן היינו בעיניהם" הקפיד עליהם. ולמה?

אומר המדרש: "וכי יודעים הייתם מה עשיתי אתכם בעיניהם? מי יאמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים?"

ומה כל כך נורא במשפט הזה?

אומר ה"שפת אמת": מה שהאדם חושב - זה מה שהוא שומע. אם אדם מסתובב בהרגשה שהוא נמלה - הוא ישמע את אנשי העולם אומרים עליו שהוא נמלה. אם הוא מסתכל על עצמו כעל "כלומניק" - הוא יחשב שפכה כלם מסתכלים עליו.

אדם צריך למצא "ויגבה לבו בדרכי ה'", להכיר בגדלות שלו, לדעת שהוא בן של מלך.

בשם האדמו"ר מקוצק זצ"ל מובא: המשנה באבות (א, ו) אומרת: "הוי דן את כל האדם לכף זכות", 'את' בא תמיד לרבות. מה בא כן האת' לרבות? את עצמך! אל תסתכל על עצמך כאלו אתה כלומניק.

רבי אלימלך בידרמן שליט"א הביא על כך משל יפה: בחור אחד יצא מדעתו, והחליט שהוא לא בן אדם אלא עכבר. המצב החמיר, והוא נלקח לאשפוז בבית חולים פסיכיאטרי. ההורים האמללים לא ידעו את נפשם מרב צער. כעבור כמה חודשים מתקשרים אל ההורים מבית החולים ומבשרים להם את הבשורה שכל כך

יחלו לשמע - מל טוב, קבלתם בן במתנה! הוא כבר לא חושב שהוא עכבר!

ההורים באים לשחרר את הבן מבית החולים, ומול עיניהם שואל אותו המטפיל: "מה אתה?" והבחור עונה: "אני בן אדם". אספו את החפצים שלו, ארגנו במזודות ויצאו לרחוב, ופתאום הבן אדם מתחיל לרוץ.

"מה קרה, למה אתה רץ?" שאלוהו, והוא השיב: "ראיתי חתול! אני פוחד שהחתול יטרף אותי".

"הרי לפני רגע אמרת שאתה בן אדם?" תמה האבא. "בכוון", אמר הבן, "אבל אני לא יודע אם גם החתול כבר השתכנע שאני בן אדם".

באו נתמקד באופן שבו אנחנו רואים את עצמנו, ולא נדאג מה חושב עלינו החתול...

"ונהי בעינינו כהגבים, וכן היינו בעיניהם". באופן שאתה רואה עצמך - כך יראו אותך האחרים.

אם אתה תמים "ויגבה לבו בדרכי ה'" ותכיר בחשיבותך כבן מלך, גם האחרים יביטו עליך באותו אופן.

(רבי יעקב שיש שליט"א - נאה דורש כרך חדש במדבר)

ארבעים שנות הגלות במדבר - חסד ה'

במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה תשאו את עונתיכם ארבעים שנה וידעתם את תנואתי (יה, יד)

יש להקשות על כפל הלשון. הרי כבר נאמר לפני כן שהם תרו את הארץ ארבעים יום - "וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום", ומדוע חזר על כך - "אשר תרתם את הארץ ארבעים יום"? ולאחר שהודיעם כי "וביניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה", מדוע היה צריך לשוב ולומר "יום לשנה יום לשנה תשאו את עונתיכם ארבעים שנה"?

עוד יש לדקדק בלשון הכתוב, אם ענשם היה שיעל כל יום הם היו שנה במדבר, היה צריך לומר: 'שנה ליום שנה ליום'!

וביותר קשה, הרי מדה טובה מרבה ממתת פרענות, ואיך נענשו במדת פרענות שכוו - "יום לשנה יום לשנה", שבגלל ארבעים יום שבהם תרו את ארץ ישראל, עם ישראל יהיו בגלות במדבר במשך ארבעים שנה?

אומר רבי איצ'לה מולוז'ין זצ"ל: ענשם של דור המרגלים היה, שכלם מתו במדבר ולא נכנסו לארץ ישראל - "במדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקדיכם לכל מספרכם מבו עשרים שנה ומעלה" (פסוק כט), אם היו מתים ששים רבוא נפש בתוך ארבעים יום, הרי מדי יום היו מתים עשרות אלפי איש! עם ישראל היו טרודים בכל יום בעשרות אלפי

הליוות, ולא היה זמן לקברם!

על כן הקב"ה, ברחמי המרבים, גזר עליהם שיהיו במדבר ארבעים שנה, ויזכו לענני כבוד שיגנו עליהם ויעשו את כל צרכיהם וכן יזכו לקן מן השמים להשיבם, ומדי שנה, ביום תשעה באב, ימותו מתוך עם ישראל כמות מסימת, אך כל השאר ימשיכו לחיות עד לתשעה באב בשנה הבאה, שאז ימותו כמות נוספת של אנשים מקרב ישראל.

נמצא שבכך שמיתתם של דור המדבר התפרסה על פני ארבעים שנה, הקב"ה הקל על ענשם. בינתיים גם היתה אצלם ילודה, וכך גדל מספר בני ישראל אשר זכו להכנס לארץ ישראל.

ומעתה מדקדק לשון הפסוק כפתור ופכר: "במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום" - אם כן הייתם אמורים להעניש שכלכם תמותו במהלך ארבעים יום, אך כיון שזהו ענין קשה שלא הייתם עומדים בו, על כן הקב"ה ברחמי קבע לכם כי "יום לשנה יום לשנה" - רק יום אחד בשנה, בתשעה באב, ימותו חלק מסוים מכם. ועל פני כמה שנה יתפרס העניש? תשאו את עונתיכם ארבעים שנה" - העניש יתפרס על פני ארבעים שנה, ובמהלך השנים הללו תוכלו להתרבות מחדש.

(רבי אריה יודלביץ שליט"א - נאה דורש כרך חדש במדבר)

פנינים נפלאים ומתוקים על הפרשה

זרע שמשון

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שהברו המקבל האלקי הקדמון רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקמי בקשתו.

פרשת שלח תשפ"ד • גליון 298

תורת שמשון

הלובש ציצית זוכה לשכר מדה כנגד מדה

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, ועשו להם ציצית, על כנפי בגדיהם לדרתם, ונתנו על ציצית, הכנף פתיל תכלת' (טו לח): מדוע מי שנוהר במצות ציצית יזכה לעבדים רבים שימשוהו? ומדוע הוא נחשב לבחינת מלך? ומהיכן יודעים אנו שציצית הוא כחותם בין ישראל לאבינו שבשמים?

מבאר רבנו הזרע שמשון זלה"ה:

מובא בגמרא (שבת לב, ב): 'כל הזוהר בציצית זוכה ומשמשים לו שני אלפים ושמונה מאות עבדים'. שהנה זה ידוע שהקב"ה משלם שכר לכל אדם מדה כנגד מדה, וגם כאן כך הוא, שהרי מצוינו בגמרא (שבת נח, א וברש"י) שהיו רגילים פעם לעשות לעבדים חותם אותה תלו לו בכסותו, שיהיה לסימן והזכחה שהוא עבד.

והנה הציצית הוא מעין זה, שהרי הוא המלבוש והחותם של ישראל, כי הוא מוכיח שאנו עבדים של הקדוש ברוך הוא. וכך משמע בגמרא (מנחות מג, ב) שהמשילו את הציצית לחותם של מלך. ולכן הזוהר בחותם הציצית, יזכה שיעבדוהו עבדים שיש להם חותמות.

והנה כתוב בגמרא (שבועות מז, ב) שעבד מלך, הוא גם מלך. ולכך מי שזוהר בציצית ומוכיח על עצמו שהוא עבד ראוי, יזכה גם כן לבחינת מלכות ויהיו לו הרבה עבדים לשמשו, שהרי עבד מלך מלך, וראוי גם כן שימשו אותו.

(זרע שמשון' פרשת קדושים אות ב)

מדוע התפלל משה רק על יהושע

ויקרא משה ליהושע בן נון יהושע (יג, טז)

רש"י: התפלל עליו, ק-ה ישיעך מעצת מרגלים.

מדוע התפלל משה רק על יהושע? והאם אין בכך משוא פנים? ומדוע התעברה ביהושע נשמת לוי?

רבנו הזרע שמשון זלה"ה מדקדק: יש לבאר מה הטעם שמושה רבנו התפלל דוקא על יהושע ולא על שאר המרגלים שגשלוהו, והרי נראה שגשאו פנים ליהושע יותר מן שאר המרגלים, דבר שאינו ראוי לכאורה. ובכדי להבין דבר זה, מביא רבנו הזרע שמשון זלה"ה, את הדברים שכתב בספר 'זרע ברוך' בשם רבנו הארי הקדוש זלה"ה: שבכניסת המרגלים לתור את הארץ, התעברו בהם נשמותיהם של השבטים בני יעקב עצמם, דהיינו שבגשאו שבט ראובן התעברה נשמתו של ראובן בן יעקב, וכן הלאה כל נשיא התעבר בו אחד מנשמות בני יעקב שבטי ק-ה, השיף לאותו שבט. וכתב עוד, שהיות שמשבט יוסף נשלוהו שני מרגלים, יש לומר שביהושע בן נון שבא משבט אפרים, התעברה בו נשמת לוי בן יעקב, כי הרי מטעם שבט לוי לא נשלח שליח, היות והם לא נחלו את הארץ. ולפי זה מבאר רבנו הזרע שמשון זלה"ה באופן נפלא: על כן דאג משה על יהושע יותר מכל המרגלים, כי נתעברה בו כאמור נשמתו של לוי זקנו של משה, ואם חלילה יחטא יהושע וידבר לשון הרע על ארץ ישראל, יגרם פגם בלוי, ובדאי הפגם הזה יפריע גם למשה כי הוא בא משבט לוי. ולכן אין לומר שיש כאן משוא פנים חלילה מצד משה רבנו, כי הרי זה דבר שנוגע למשה רבנו בעצמו.

(זרע שמשון' פרשתנו אות א)

הופיע! חדש!

זרע שמשון המבואר חומש במדבר

תורמים ורואים ישועות אל תחמיצו

02-80-80-500
05271-66450
347-496-5657

<https://www.zerashimon.co.il/donation>

הספר שמחולל בלאות. אלפים נושעו בהבטחתו.

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

ש"ק והצלה בכל
רפאל בן סופיה
והגותו
נטלי בת אליהו
סימו ליספיק בוס"ק מקיבו הצלה מוחב
חיסבה מוחב ועישות מוחב בכל תמימים

זיווג הגון
שרה שרון
בת סופיה
זיווג הגון מקיבו
מתוך אושר ושמחה והצלה
בכל העניינים

עשירות והצלה בכל
אליאס בן אסתר
והגותו
סופיה בת אסתר
סימו ליספיק וברכה בכל עסקים מתוך
מנות רבות והפגם פ"י סימו מיריות ואגות

ברכת המחבר
מתוך הקדמת הספר

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

לזכות ולברכה
להצלת השותפים
התורמים ומשפחותיהם היו
החפצים בעילום שמם
סימו ליספיק מוחב והצלה בני ברכה
חי אויבו ומוני רוחו נתת בכל ימיך
זכות מחבר יון פנים אב"ר

ישועה בקיבו
דינאל אורי
בן רגינה מלכה
סימו לעשיות שפע ברכה
הצלה בכל העניינים
והחפצים בהצלת מקיבו ברכה

לזכות וברכה
החפצה
בעילום שמה
סמליות בקיבו לזכות עסק במקיבו
שלמה רובלינה וברכה נדל"ח

פניני שמשון

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

הצלה בזכות שם הקדוש

ויציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכו' (במדבר יג, 34). קשה, דהא כל פונתם היתה להוציא שם רע על ארץ ישראל, ולמה לא אמרו זה מתחלה, והמתינו עד אחר דברי כלב.

ויש לומר, דאיתא בספר הזהר (פרשת שלח קס, ב), שמשה מסר למרגלים פונת שם הקדוש, שאם יבאו הפנענים להרע להם, יכנונו בזה השם, ולא יהיו מתיראים.

ומעתה, כאשר שמעו שכלב אמר, 'עלה נעלה וירשנו אתה פי יכול' וכו' (פסוק ל), שסופי תבות הוא אותיות שם הוי"ה, כלומר, בזכות שם הקדוש נצול ונוכל להם, אז תכף ומיד 'והאנשים אשר עלו עמו אמרו' (פסוק לא), אדרבא, 'פי חזק הוא ממנו' (שם), אם איתא שהשם יש לו יכלת, למה בכל מקום שהיינו הולכים היה מת נשיאם. ולפי האמת, השם הקדוש עשה כן, כדי לעשות נסים יותר קרובים אל הטבע, שיהיו טרודים באבלם ולא ירגישו בהם (סוטה לה, א). (אות ב)

משה רבינו טען שהענו ראוי לקבל עזר וסיוע

איתא בספר הזהר (פרשת שלח קנח, א) על פסוק 'כלם אנשים', שכלם היו צדיקים, וראשי ישראל היו, אבל הם נטלו לעצמם עצה רעה. למה נטלו עצה זו, אלא שאמרו, אם יכנסו ישראל לארץ, יעבירו אותנו מלחיות ראשים, ומשה ימנה ראשים אחרים, כי אנו זכינו להיות ראשים רק במדבר, אבל בארץ לא נזכה עי"ש.

וכתבו המקבלים (עין שער רוח"ק תיקון ז), ששם ה"ה אינו שורה על בעלי גאונה, ד'גאונה' בגימטריא 'ה'. והואיל שאלו האנשים הטאו מחמת הגאונה, שנתיראו שיעבירו מהם הגדלה להיות ראשים, משום הכי, לרמוז על זה, הוסיף אות אחת מהשם, ונצטרפה עם אות ראשונה של 'הושע', שהיא ה"א, ואמר י-ה יושיעך. כלומר, ראוי הוא שהשם יושיעך, לפי שהיה ענו, כדי שלא יחטא כמו הם. (אות א)

עסק התורה מרפא את המצרע

'על מה אבדה הארץ וכו', ויאמר ה' על עזבם את תורתך אשר נתתי לפניך ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה' (ירמיה טו, יא-ב). הם עזבו את תורתך, ולא זה בלבד, אלא אף 'לא שמעו בקולי', שכמה פעמים הזהרתם שלא לספר לשון הרע, והם מספרים ומקבלים אותו.

ואף על פי כן, שספרו לשון הרע וכבר הטאו, אם היו חוזרים לתורה, היו מתרפאים, כדאמרין בערכין (טו, ב), מאי תקנתיה דמצרע, יעסק בתורה, דכתוב (משלי טו, ד) 'מרפא לשון עץ חיים'. והם לא רצו בזה, ולא הלכו בה', לכן 'אבדה הארץ'. (אות א)

תורת חיים

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש -
הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

הושע וכלב אמרו לבני ישראל, כי ניצוצות הקדשה שהחיו את אמות ארץ כנען סרו מהם, ועל כן אין מה לחשש מהם

אך בה' אל תמרדו, ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם, סר צלם מעליהם וה' אתנו, אל תיראם (יה ט)

רבנו האור החיים זלה"ה, מפרש הטעם שהתבטאו הושע וכלב בלשון 'להם' על העמים שהיו בארץ כנען: ומבאר על פי דברי אנשי אמת, שחקרו באופן כללי, מה טעם המעשה אשר עשה ה', שברא כל הבריות ובעלי חיים באופן שצריכים להגיע למאכל ומשתה, והרי הבורא יכל לעשות שיתקמו ללא מאכל וללא משתה, וכמו שידוע שיש כזה עוף החי רק מן הרוח.

והנה אם היה ה' עושה ככה, שלא יצטרכו בני ישראל למזון, היו המה פנים לעסק רק בתורה והמצוות, והיו נמנעים מלעשות מעשים שאינם ראויים, הנגרמים מפך שהם עסוקים במחיה וכלכלה.

אך הטעם שהזיקם הבורא למאכל ומשתה, כי רצה לזכות את ישראל בתרי"ג מצוות, אשר רבם תלויים במיני מאכל ומשתה: תרומות, מעשרות, חלה, שמיטה. וכן מצוות שבזריעה, חרישה, קצירה וכדומה.

והנה חכמי האמת (שער הגלגולים פ"ד) הוסיפו עוד טעם לכך ששעה ה' שיצטרכו בני ישראל למאכל ומשתה, כי טמונים במאכלים ניצוצות קדושות שמתעלים ומתבררים, על ידי שבני ישראל עוסקים בהם בקדשה וטהרה, וניצוצי קדשה הללו נקראים בשם להם.

ועוד אמרו רבותינו כי בכל נברא בעולם יש ניצוץ קדשה המחיה אותו, ואפלו נבראים בלתי טהורים, גם להם יש ניצוץ קדוש, וגם אנשים רשעים יש בהם ניצוץ המחיה אותם, ואף בס"מ והקלפות יש ניצוץ המחיה אותם, שהוא דבר טוב המעמידם וזולתו לא יתקיים דבר בזה העולם. והנה בהפרד הניצוץ הקדוש החיוני הזה ממקומו בתוך הנברא, יתבטל לגמרי ויעלם כל הבנין, ובחינת קדשה זו נמשכת אחר קדשה אחרת שהיא כמות.

ולפי כל זה מבאר רבנו האור החיים הקדוש זלה"ה, שזה הפרוש בפסוק 'אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם', דהיינו ש'לחמנו' שהם הניצוצות הקדושות, שהם שייכים לנו כי הם קדושים, ואמרו הושע וכלב לבני ישראל, שניצוצות הללו יצאו מן העמים, וזה הפרוש 'סר צלם מעליהם', היינו אותם ניצוצות קדושות סרו מהם. והנה ברגע שאין בהם את הניצוצות המחיות אותם, הם נאבדים ואין מה לחשש ולפחד מהם, ולכן 'אל תיראום'.

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידכונים: 02-80-80-600

נערך ע"י המחנך הרב ינון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאסקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450

יזיל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלוחה 3

וזכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

זרע שמשון ע"ר 580624120

בפיקוח רבנים ומחנכים שליט"א

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו 'בני בינה'
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

לתרומות ולהנצחה בעלון:

ניתן לתרום דרך קו 'בני בינה' בעלי הגיל
שלוחה 9, וכן בעמדות 'ידידים פלוס'

כ"ג סיון תשפ"ד

שנה ה' | גליון מס' 233

בינו נא זאת

"לא כדאי לקחת סכון, כדאי שתמתין מחוץ לחדר"

בדואי ש'קניתי את התרופה, התגונן אבוי של הילד. אם כן איך זה יתכן שהמפצב רק הלך והתמיר, התפלא הרופא. אה, המשך הרופא. לא מספיק שקונים את התרופה, צריך גם לקחת אותה שלוש פעמים ביום. נו, בדואי ש'קניתי את התרופה לילד לפי ההוראות של הרופא, השיב אבי הילד. אם כן איך זה יתכן שהילד לקח את התרופה, והמפצב גרוע כל כך? הרי הרופא לעצמו בקול. אה, הפנה הרופא מבטו אל אבוי של הילד. אמר נא לי, לפני שהבאת את הסיורוף לילד, נערת את הבקבוקון?

לא, לא, לא. השיב אבוי של הילד, אף אחד לא אמר לי שצריך לנער את התרופה. בא ואסביר לך - השיב לו הרופא. כל בבקבוקון של אנטיביוטיקה מכיל נוזל וקבוצתיות יש משקע, המשקע של הבקבוקון הוא החלק התרופתי, ואלו השאר הוא רק נוזל ממתיק. לכן חשוב מאוד לפני שלוקחים את התרופה לערבב טוב בכל חלק וחלק של הנוזל הממתק את החלק התרופתי.

ואלו אתה - הטיי הרופא מבטו אל אבוי של הילד - שלא ערכת את הבקבוקון, הבאת לילד רק נוזל ממתיק בלא החמור התרופתי, ועל פן מצבו החדרר כל כך. מבינים אתם אם כן - המשך אבא של נפתלי - מדוע הבקשתי החשוב ביותר, "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים", נמצאת בסוף כל הבקשות...

עם ילדים שאינם שומרי תורה ומצוות, ואפלו... אפלו לפעמים אותם ילדים שלא זכו שתהיה להם כפה בראשם לגלגו וחקרו עליהם שהם עושים כל מיני דברים משונים ומשונים... אבל כל זה לא הפריע להם להמשיך להלאה להתיד אדם. בהתחלה חשבנו, שכל שאר הילדים במחלקה מסתפלים עלינו בבוז, אפלו אנחנו מסתפלים, נעבא... אבל לאט לאט ראינו את המבט המעורר והמעריץ שבין ריסי עיניהם. אנחנו ממש לא צריכים את ההערכה שלהם, ובכל זאת ראינו את ההנאה בעיניהם. הם התבוננו איך נפתלי מתפלל בכל יום בכונה, איך הוא נוטל ג'יו לפני האכל ומברך לפני כל אכילה, ואיך הוא מברך ברכת המזון בקול ובמתינות. ראינו גם את עיניהם מציאות מתוך סדק הפתח בשעה הקבועה שלמדנו יחד את הגמרא שלומדים בתלמוד תורה. אכן כך פתח בפרשתנו, "ונהי בעינינו פהגבים, וכן היינו בעיניהם", הינו הואיל ובעינינו עינים היו המרגלים נראים כהגבים, ממילא אף הענקים הסתפלו עליהם כה, אבל אם

נקישות קלות נשמעו על דלת הבית. חבורת הילדים אלי-יעקב-חילאל-יוסי יחד עם נחום דפקו פהסוס על דלת ביתו של נפתלי, חברים לפתח אשר נעדר כבר קרוב לחודש מן התלמוד תורה, לאחר שעבר נתון וטפול מרקב בבית החולים. הדלת נפתחה לרוחה, אבוי של נפתלי עמד בפתח. "אה, אתם לבקור חוילים?" לפני שתפסנו לבית, אני צריך לברר האם גלכם מרגישים טוב". המשך אבוי של נפתלי. "אחרי נתון, המערכת החסנית חלשה מאוד, ואם יש מישהו שאינו חש בטוב, צריך לשמור ממנו מרחק, כדי שחלילה לא ידביק את נפתלי".

"ברוך ה', קלנו מרגישים טוב", ענו חבורת הילדים. "אנני פתח נחום כשפסק עולה על לחיו, ה'ייתי מצנן לאחורונה, קצת מקרר, זה נקרא? קלומר זה מסכן לנפתלי?" 'אוהו, כמה שרבי שמואל דצוק' ה'הזיר מקרירות הרהר אבוי של נפתלי, בידעו שהפגנה לקרירות ובכל זאת אמר: "לא כדאי לקחת סכון, כדאי שתמתין מחוץ לחדר. אביא לך פסא ואשאיר את הדלת פתוחה, כך שיתוכל לראות את נפתלי מרחוק". "וימה שלומו של נפתלי?" שאלו הילדים יחדיו.

תהלה לה, תכך תראו. הוא מתאשה לאט לאט מהנתון ומהטפול. בדואי הוא ישמח מהבקור של חבריו הטובים מהתלמוד תורה. באוא תפסנו, הרהר אבא של נפתלי בידו. ולנחום הוא הושיט כסא חוץ לחדר. נפתלי ישב על המיטה, חור וחלוש. נתן היה לראות ניצוץ נזלק בעיניו. חבורת הילדים התישבו על הפסאות בסמוך לנפתלי ואבוי. "היה לנו הרבה דברים מענינים בשביעות האחרונים", פתח אבא של נפתלי. בפגשיות האלו, אנו למדים כמה צריך להתרחק מסביבה שאינה טובה, ומחברים שאינם טובים. ברוך ה', נפתלי זכה ללמד בתלמוד תורה על טהרת הקדוש, עם חברים מיחדים פמוכם, אבל כשנמצאים בבית חולים לא עליכם, נמצאים סביבה ובחברה אחרת לגמרי, וצריך משנה זהירות שלא להיות משפיעים מהם. 'פי דרך בראיתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, ונהוג פנהגה אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שלמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים החוללים בחשך כדי שלא ילמד ממעשיהם'. כפי שכותב הרמב"ם.

בזמנים האחרונים טלנו אני ונפתלי מספר פעמים במסדרון סמוך לחדרי הרופאים, והיינו ערים לספור מעגני ומרתק, ואפלו קצת מציחיק. אחד הילדים נכנס יחד עם אבוי לרופא כשהוא מתלונן על כאבים עזים בגרונו. הרופא הציץ בתוך הלע, וקבע כי מדובר בדלקת הריפה, ומיד רשם לו מרשם סירוף של אנטיביוטיקה, תוך כדי שהוא מציץ שאם אין שפור משמעותי בתוך יומים, ש'חזרו אליו. לאחר יומים, ראינו אותם שוב מגיעים לרופא, ראו עליו - על הילד - שהוא ממש חולה. הרופא הציץ לעבר הלע של הילד ונחרד. לקחתם את התרופה? לא מספיק שאני רושם לו מרשם, צריך גם לקנות את התרופה... פנה הרופא לאבוי של הילד בגלגול.

היו עצמים נחשבים כ'ענקים', בדואי אף בעיני הענקים היו נחשבים כה. נפתלי צריך לנחם, אסור לו להתאמץ, אבל הואיל והשבת הקרובה תהיה 'שבת מברכים', אספרי לכם דבר מעגני נוסף שאינו בבית החולים, שעל ידי זה הבנתי את סדר הבקשות שמבקשים בברכת החדש. בתפלת ברכת החדש מבקשים בקשות רבות, "חיים ארפים", "חיים של שלום", "חיים של טובה", "חיים של ברכה", וכו', "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים". תמיד היה קשה לי, הרי המשאלה החיינית והחשובה ביותר היא "שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים", מדוע אם כן הדבר החשוב ביותר ממתינו, לסוף, הרי הוא הדבר הראשון שצריך לבקש? אבא של נפתלי הפנה את מבטו לעבר נפתלי, ושיניה יחד חיכו חיוך רחב. "בזמנים האחרונים טלנו אני ונפתלי מספר פעמים במסדרון סמוך לחדרי הרופאים, והיינו ערים לספור מעגני ומרתק, ואפלו קצת מציחיק. אחד הילדים נכנס יחד עם אבוי לרופא כשהוא מתלונן על כאבים עזים בגרונו. הרופא הציץ בתוך הלע, וקבע כי מדובר בדלקת הריפה, ומיד רשם לו מרשם סירוף של אנטיביוטיקה, תוך כדי שהוא מציץ שאם אין שפור משמעותי בתוך יומים, ש'חזרו אליו. לאחר יומים, ראינו אותם שוב מגיעים לרופא, ראו עליו - על הילד - שהוא ממש חולה. הרופא הציץ לעבר הלע של הילד ונחרד. לקחתם את התרופה? לא מספיק שאני רושם לו מרשם, צריך גם לקנות את התרופה... פנה הרופא לאבוי של הילד בגלגול.

זה כמו לקחת התרופות. אבא של נפתלי, למה הבקשה "חיים ש'ימצא משאלות לבנו לטובה" נמצאת בסוף כל הבקשות, הרי "המשקע" זה "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים", וזה צריך להיות בסוף כל הבקשות, הנהנו אחריו כל החברים? חיוך רחב התפשט על פניו של אבא של נפתלי. הלא נפתלי ואני שהינו בעל פרחנו במשך כשבעים בין כל מיני סוגי אנשים שיש להם משאלות לב ורצונות אחרים לחלוטין. אני לא רוצה לחזר בפניכם על כל הדברים ששמעו אנחנו שלא מרצוננו, במשך תקופת האשפוז. ילד אחד בקש על הזמן ש'יגנו לו 'חפון', ילד אחר בקש צעצוע משנה אחר, היה שם ילד שבקש ש'יגנו לו מטוס פרטי, בקצור כל אחד עם רעיון ושגנון אחר. רק אחרי שיש "אהבת תורה ויראת שמים" רק אז יש מקום לבקש ש'ימצא משאלות הלב לטובה, בשאיפות ורצונות אמתיים וטובים. כמה צריך להתרחק מסביבה וחברה שיש להם משאלות לב ורצונות משניים, "ההבדל מהם ומהמונם לגמרי", ושהשאיפה היחידה שלנו תהיה להיות "שתולים בבית ה', בחצרות אלקינו פריחור".

גליון 633
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה קייטן על האשיר ליהודים במבוא

סיפורי חז"ל

זיהם כלב אה העם

והיו דבריו של כלב נשמעים בכל המחנה, שהיה קולו אדיר וחזק ומהלך שנים עשר מילין, קול אדיר זה שלו, הוא שעמד לכלב בשעתו, והציל את חייהם של המרגלים בתורם את הארץ, בשעה שהגיעו המרגלים לנחל אשכול, והתחזקו לקחת מפרי הארץ, ראום הכנענים והתחילו מחשדים אותם שבאו לרגל את הארץ, והיו אתימן ששי ותלמי הענקים רודפים אחריהם, עד שהגיעו למישור של יהודה, כיון שמצאום, עמד כלב אחורי הגדר וצוח צווחה אחת, ונפלו הענקים על פניהם מרוב אימה ונתעלפו. טפח להם כלב על פניהם עד שחזרה אליהם רוחם, כיון שנתישבה דעתם וקמו על רגליהם, התחילו מפייסים אותם ומבקשים מהם מחילה, אמרו להם, לא בשביל חמשה רימונים וחמש תאנים רדפנו אחריכם, אלא בשביל שאמרנו שבאתם לרגל את ארצנו על מנת לכבשה ולהחריבה.

(אשה"ש)

פרשת השבוע

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (ט"ו - ל"ט)
מסופר על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, שביום חופתו רצה מושל המחוז לבוא ולברך את המחנות שהיו רבנים במחוזו, וכן רצה לראות את החתן שעליו שמע רבות. החתן הקדוש רבי אהרן, לא שמח ביותר לקראת ביקור זה, וביקש דרכים להתחמק ממנו, מצד אחד כמושל המחוז יכול הוא לגרום צרות לאביו, לחותנו ולכלל ישראל, ומצד שני, הוא צריך להסתכל בפניו של גוי, מה עוד שעליו לברכו בידו הקדושה וביום החופה. אמר אביו הרה"ק מהרי"ד זיע"א, כתיב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", וקשה, שהרי קודם רואה העין, ואחר כך חומד הלב, והיה צריך לכתוב ולא תתורו אחרי עיניכם ואחרי לבבכם. והתירוץ הוא, שהעיניים רואות רק מה שהלב חומד, כשהלב אינו חומד ואינו חושב בדבר האסור, גם העיניים אינן רואות, אפשר להסתכל ולא לראות.

ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ (י"ד - כ"א)
מסופר: באחת הפעמים שנפגשו הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זיע"א עם הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, שאלו רבי ישראל: איתא בתהלים (קו כו) "וישא ידו להם להפיל אותם במדבר ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות", שאלו הרה"ק מטשארטקוב, דברים אלו נאמרו לאחר חטא המרגלים, בשלמא להפיל אותם במדבר מצינו, שהרי נענשו שלא יכנסו לארץ וימותו במדבר, אבל לזרותם בארצות, היכן מצינו בתורה? השיב הרה"ק מגור ואמר, כשביקש משה עליהם, אמרה התורה "ויאמר ה' סלחתי כדברייך, ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ". היאך יתכן שימלא כבוד ה' את כל הארץ, אם לא יהיה ולזרותם בגויים. כששמע הרה"ק רבי ישראל מאשארטקוב את הדברים, הגיב מיד ואמר, ווארט כזה יכול לאמר רק מנהיג הדור.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:31 ת"א: 8:34 ר"ת: 9:04

פרשת שלח

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:13 ת"א: 7:29

בזכות מה זכה בשני בנים צדיקים

סיפור זה קרה בפולין לפני למעלה ממאתיים שנים, בין היהודים הרבים שחיו שם, חי גם סוחר יהודי שמסחרו היה בקניית ומכירת פשתן, הוא היה קונה את יבול הפשתה מהפריצים בעלי האחוות הגדולות ומוכר את הפשתן למדינות אחרות הוא היה עשיר גדול ובעל צדקה, והיתה לו רגישות מיוחדת למצוות פדיון שבויים, והיה מוסר את נפשו על קיום מצווה זו. באותם ימים החזיקו בעלי האדונים הנוצריים חוכרים יהודים שהתקיימו על חכירת הזכות להחזיק בית מרוח, פונדק דרכים וכדומה. כאשר קרה והחוכר היה מפגר בתשלום דמי החכירה, היה הפריץ שלא היה אוהב ישראל מובהק וזרק אותו לבית הכלא, או לוקח ילד מילדיו בתור משכון עד שהחוב יסולק. דבר כזה מלבד עגמת הנפש שבדבר, היה בו משום סכנת נפשות לחוכר, יען כי באותם הימים היה הפריץ שליט יחיד באחוותו, וכל מי שהיה תחת ידיו היה מסור לו לשבט ולחסד. במסגרת מסחרו נוהג היה סוחר הפשתן להתעניין אצל כל פריץ לפני חתימת העסקה על מצב החוכרים היהודיים שלו, איך הולך להם, אם יש להם פרנסה? וכו'. אם שמע על חוכר הנתון בקשיים, לא נח ולא שקט עד שהצליח לשכנע את בעל האחוזה שייקל את תנאי החכירה וימתין עם תשלום החוב, או ישחרר את המשכון החי, אם לא הצליח, היה הוא בעצמו פודה את העצור, על ידי כך ששילם את כל החוב שהלה חייב לפריץ שלו.

פעם אחת נסע הסוחר בעגלה שלו, העגלון והסוחר נמנמו קצת עד שהמושכות נשמטו, והסוס רץ למקום שנשאוהו רגליו. מן הסתם סטה מן הדרך שהסוחר התכוון לנסוע בה. לפתע הם נתקלו בכרכה הדורה העומדת לצידו הדרך, והעגלון המגדף מנסה לתקן את הצייר השבור. הסוחר פקח את עיניו וראה פריץ חסר סבלנות יושב בכרכה ומעיף מבטי זעם לעבר העגלון המזיע ומנסה לתקן את השבר ללא הצלחה. הוא שאל את הפריץ אם יוכל לעזור לו במשהו? הנשאל שמח להודמנות להיחלץ ממצבו הביש, לאחר שהתייאש מהסיכוי שהעגלון יצליח לתקן את הצייר השבור, הוא אמר לסוחר היהודי כי הוא מאד צמא והוא רוצה לשתות משהו, ויהיה אסיר תודה אם יואיל להוביל אותו לבית המרוח הנמצא במרחק של רבע שעה נסיעה מכאן, הוא אפילו הבטיח לכבד את הסוחר בשתייה הגונה של יי"ש. הסוחר השיב כי על היי"ש הוא מוכן לוותר, אך את הפריץ הוא יוביל בכבוד גדול. האדון נכנס מיד לעגלתו של הסוחר, והם נסעו בכיוון האמור, הסוחר הבחין מייד שטוסו סטה מן הדרך בשעה שנמנמו. כך נגזר מן השמים כי הוא יעשה טובה לפריץ זה חשב לעצמו.

בעת נסיעתם שוחחו השניים, וכאשר נודע לפריץ כי מטיבו הנו סוחר בפשתן, הומינו לבוא אליו בעת קציר הפשתה כדי לקנות אצלו את היבול. הסוחר רשם את שמו וכתובתו של הפריץ, והבטיח לבוא אליו בבוא העת כדי לעשות עסק, בינתיים הגיעו לבית המרוח והפונדקאי רץ החוצה כדי לברך את הפריץ ולהומינו לבוא פנימה, הוא ערך להם שולחן עם מפה לבנה, שם משקה, דגים ממולאים ושאר מיני מאכלים, והאדון הטיב את לבו בעוד שהסוחר נכנס לחדר סמוך, רחץ את ידיו והתפלל מנחה. בהגיעו ל"עלינו" שמע את קולו המצווה של הפריץ שגער

בפונדקאי כשהוא כבר שיכור למחצה: זכור מושקה, יותר לא אאריך לך את מועד הפרעון. מדברי התחנונים של בעל בית המרוח הגיעו לאזני הסוחר רק מלים אחדות אדון יקר ורב חסד, היתה זו שנה קשה, שלגים וגשמים. בסיימו את תפילתו מיהר הסוחר לצאת לדרך, הפונדקאי ביקש לכבד אותו במאכל כלשהו, אולם הוא אמר כי בין כה איבד ומן רב על ידי זה שסטו מן הדרך, ועתה עליו למהר למחוזו חפצו, יחד עם זאת הוא שאל את הפונדקאי אם יש לו קשיים ביחסיו עם הפריץ? השם יתברך יעזור לי השיב הפונדקאי, הפריץ כבר האריך לי את המועד פעמים אחדות ועד כה הצלחתי איכשהו להסתדר אתו אני מקווה כי ה' יעזור לי גם להבא.

הקיץ חלף הלך לו, ועבר גם זמנו של קציר הפשתה, הסוחר נזכר בפריץ שאת כתובתו רשם בשעתו, והחליט לנסוע אליו, הלה קיבלו בידידות, ומיד הסכימו על מחיר ועל גובה דמי הקדימה שישולם עד להשלמת העסקה. הסוחר ראה מיד כי הפעם עשה עסק מצויין ויהיה לו רווח יוצא מן הכלל מהעסקה הזאת, גם הפריץ היה מרוצה כי לא ציפה לקבל מחיר כה טוב תמורת יבול הפשתה שלו. תוך כדי שיחה שוב הודה לסוחר על הטובה שעשה לו כאשר חילץ אותו ממצוקתו על אם הדרך, ומה שלום החוכר שלך שהוא מבית המרוח שם איפה שהיינו? התעניין הסוחר לדעת, אה הוא, כבר איבדתי את סבלנותי ביחס אליו, השיב הפריץ נרגו קמעה הוא, כבר יושב אצלי בבור הכלא עד שאשתו תצליח לגייס את הסכום שהוא חייב לי בתור דמי חכירה. הסוחר נחרד לשמע הדברים הוא ניסה לשדל את הפריץ שיתן ארכה נוספת ויאריך את מועד תשלום, וכאשר נתקל בסירוב מוחלט, שאל כמה כסף חייב הפונדקאי המסכן בתור דמי חכירה של בית המרוח שליו? הפריץ נקב בסכום שהיה זהה בדיוק לסכום של דמי הקדימה שעליו הסכימו קודם לכן למימוש העסקה של קניית יבול הפשתה. הוציא איפוא הסוחר את הסכום מכיסו, נתנו לפריץ ואמר לו שזה בשביל סילוק חובו של מושקה החוכר. הפריץ היה מוכה תדהמה, הרי הוא זר לך לחלוטין אין אתה מכירו ולא קרוב שלו, איך אתה יכול להוציא סכום גדול כזה בשביל אדם שאינו אחיך? שאל הפריץ, "הוא כן אחי הרי הוא יהודי" השיב הסוחר קצרות, קם והתכונן ללכת.

ומה יהיה על העסקה שלנו? שאל הפריץ, והסוחר השיב כי לצערנו הוא חייב לוותר על העסקה כי אין אצלו יותר כסף לתת דמי קדימה, כפי שהסכימו ביניהם. עתה נדהם הפריץ עוד יותר ולתימהונו לא היה גבול, מימי לא ראיתי דבר שכזה אמר, להקריב סכום כזה ועוד לוותר על עסק, וכל זה בשביל איזה יהודי לא קרוב ולא מכר? לאחר הרהור מה הוא אמר לסוחר שעמד ללכת, אני רואה שאתה אדם ישר והגון, אני מוכן איפוא לסמוך עליך ולחתום אתך על העסק, מבלי לקבל דמי קדימה כמקובל. באומרו זאת התיישב הפריץ אל שולחן הכתיבה שלו וחתם על החוזה, ומיד הגישו לסוחר, לאחר מכן הוא ציווה להעלות את מושקה החוכר מן הבור ולהביאו לפניו, בעל בית המרוח עמד בקושי על רגליו בגלל הרעב והעינויים שהיו מנת חלקו בכלא של הפריץ, עתה נאמר לו כי הוא חייב להודות על שחרורו לסוחר הפשתן שריחם עליו, הוא שילם את החוב שלך אמר לו הפריץ, הוא עמד כמי שעדיין אינו מאמין שאכן זה מה שארע, אתה יכול להמשיך ולהחזיק בבית המרוח, אולם אל תשכח לשלם את דמי החכירה בזמן, לא כל יום קורים ניסים כאלה.

אנחנו חיים בדור של מנורות רחוב

משל לעולם, שיום אחד לפתע פתאום כבה אור השמש לבלוי שוב, ברגע אחד חשך על כל האנשים עולמם, בצערם כי רב, נאלצו לחשוב על פתרון יצירתי שיאפשר להם לקיים חיים כסדרם עד כמה שאפשר. הפתרון נמצא בדמותן של מנורות. בהתחלה זה היה קשה מנשוא, שכן ההבדל הורגש מיד ומנורות נתלו בכל מקום אפשרי כדי לנסות להחזיר לעולם מעט מהאור שהועם בו. לאט לאט, אנשים החלו להתרגל אל המצב. אחד מאותם אנשים שחיו באותו עולם ובאותה התקופה, כבר הודקן והיה לישיש מבוגר. באחד הערבים הוא טייל להנאתו עם אחד מנכדיו. כל הרחוב היה עמוס לעיפה בנורות ניאון. "סבא, תראה איזה יופי של מנורות!", קרא הנכד בהנאה, תראה איך הן עומדות יציבות ולא נכבות! בכל יום נדלקות בסדר מופתי, אחת אחרי השנייה!", עוד הוא מביט בנורות הרחוב בהנאה גלויה, אנחה כבדה שנמלטה מפיו של סבו האהוב, הגיעה לאוזניו. הנכד, הביט בסבו בפליאה, והסב הסביר לו: "נכדי היקר! אתה יודע אתה נולדת לתוך עולם שכולו מנורות. בגדלים שונים, בצבעים שונים. את האור שלהן בלבד אתה מכיר. אבל אני נולדתי בדור אחר. בדור שלי היה כדור אש גדול, שהיה תלוי במרום, ולכדור הזה קראו שמש. השמש הייתה מאירה עלינו כל היום, ולא רק מאירה, אלא גם מחממת בקרניה הנעימות. האור שלה היה משהו יוצא דופן, שלעולם לא אוכל להסביר לך. הוא היה חודר לכל פינה ומאיר את העולם כולו. זה היה אור טבעי ומיוחד, חזק מכל מקור אור שעוד ימציאו בעולם. ויום בהיר אחד, השמש כבתה. ברגע אחד, נתמלא כל העולם כולו בחשיכה גדולה, שמאו ועד היום לא הצליחו להאיר. האור שאתה רואה היום זה רק הבלחות קטנות של אור עצום, לו רק היית זוכה לחזות פעם אחת באור השמש שאבדה לנו.

הנמשל: גם אנחנו חיים בדור של "מנורות רחוב". גם אנחנו חיים תחת הרושם ש"נורות הניאון" שסביבנו הן האור החזק ביותר שיכולנו ליהנות ממנו, אבל זה רק בגלל שמעולם לא וכינו לחזות באורה של השמש. קשה לדמיין את זה, אבל פעם היה פה אחרת. הגמרא מלאה בתיאורים שלפני החורבן: "מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה... ונפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים" (מסכת ברכות, ל"ב, ב') "מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות" (מסכת סוטה, מ"ח, א') "מיום שחרב בית המקדש לא נראית רקיע בטהרתה" (ברכות, נ"ט, א'). המשמעות של רק מקצת האזכורים על התיאורים הללו, מלמדים אותנו על שינויים שהיו החל מהפרטים הקטנים ביותר ועד הדברים המשמעותיים ביותר - כמו העובדה שנעלו עבורנו שערי תפילה. שיבנה בית המקדש במהרה בימנו.

(מתוך מאמר)

כאשר הסוחר שעמד ללוות את החוכר הביתה עמד כבר ליד הדלת, קרא לו הפריץ ואמר לו: יש לי גיס בעל אחוזה גדולה אף הוא, וגם הוא מגדל פשתה ומעוניין למכרה, הבה ואתן לך מכתב אלי, באומרם זאת התיישב שוב ליד השולחן וכתב מכתב לגיסו ובו תהילות ותשבחות לסוחר והמלצה חמה למכור לו את יבול הפשתה, הוא הבטיח לגיסו שכדאי לו, ועסק טוב יעשה עם הסוחר היהודי הזה. הסוחר הוביל את החוכר המאושר חזרה אל חיק משפחתו, השמחה היתה גדולה ורק דבר אחד העיקר על לבו של החוכר שזה עתה שוחרר מבור הכלא. הוא לא ידע כיצד יוכל להחזיר למיטיבו את הכסף שהוציא למענו, אולם הסוחר הרגיעו ואמר לו כי מצווה גדולה כזו של פדיון שבויים אין הוא מוכן למכור בשום כסף שבעולם, מלבד זה הוא הוסיף, אני צפוי עתה לרווח הגון בתוצאה מהעסק שעשיתי עם הפריץ, רווח שיהיה גדול בהרבה מהסכום שהוצאתי על פדיוןך, וזה הרי ממש בלתי צפוי, ואם תרצה אפשר לומר כי זה ב"זכותך" ומגיע לך דמי תיווך על העסק המוצלח, יהא איפוא הסכום הזה נחשב באילו קיבלת בתור דמי תיווך.

מאושר ושבע רצון נסע הסוחר אל הפריץ השני גיסו של הקודם, כדי לראות את יבול הפשתה שלו, מאושר על שזכה במצווה הגדולה של פדיון שבויים ושבע רצון על העסק הטוב שעשה, גם כאן אצל האחוזה השני היתה קבלת הפנים ידידותית, מיד אחרי שקרא את מכתב גיסו, הוליק אותו הפריץ כדי לראות את הפשתה, ולאחר מכן התיישבו ליד השולחן כדי לעשות את העסקה. תוך כדי דיבור שמע הסוחר לפתע קול בכי של ילד שילל במר נפשו וצעק באידיש "טאטע, מאמע" "אני רוצה הביתה אל אבא ואמא... אבא. אבא. איפה אתה? הסוחר נחרר לשמע הדברים ושאל את הפריץ איך בא לכאן ומה עושה בחצרו ילד יהודי בוכה? אה, זה הבן של החוכר שלי, לקחתי אותו בתור משכון עד שהוא ישלם את דמי השכירות המגיע לי, השיב הפריץ לפי תומו. אחר כך אמר בנימה של הצטדקות כי אין לו סיכוי אחר לקבל את כספו והוסיף אל לך לקחת דבר זה ללב וכי מה זה איכפת לך? בוא נגמור את העסקה שלנו. לא, השיב הסוחר וקם מהשולחן, איני יכול לעשות עסק עם פריץ המסוגל לחטוף ילד מזרועות הוריו. קיצורו של דבר, הפריץ שיחרר את הילד ומסרו לסוחר שיחזירו אל הוריו, הוא גם מכר לסוחר את יבול הפשתה שלו מבלי לקחת דמי קדימה, כי הלה נשאר בלי כסף אחרי ששחרר את החוכר, כך התעשר הסוחר שוב הן במצווה נוספת של פדיון שבויים והן בעסק טוב שעשה עם הפריץ, הוא שיבח והודה לך על ההשגחה הפרטית שהובילה אותו מחיל אל חיל ממצווה אחת אל השנייה. אולם השכר הגדול ביותר לו זכה הסוחר, הוא שזכה בשני בנים צדיקי עולם, הלא הם הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א והרה"ק רבי משולם זוסיא מהאניפולי זיע"א.

צ'ין אדם לחברו

שלא לבייש

מסופר על הרה"ק רבי עקיבא אייגר זיע"א, ששבת פעם בעיר ניקלשבורג. רב העיר כיבד אותו לדרוש בבית הכנסת הגדול, וכל לומדי העיר נאספו לשמוע את פלפולו. בדרשתו, האיר רבי עקיבא אייגר את הסוגיה באור יקרות. לפתע הקשה רב העיר קושיה חזקה כברול. נבוך רבי עקיבא אייגר, ירד מן הבמה ושב לאכסנייתו. נקפו ליבו של רב העיר: מה עשה, הן הכלים את האורח וסתר את דרשתו לעיני כולם. קם ועלה לאכסנייתו לבקש את מחילתו. קיבל רבי עקיבא אייגר את פניו בכבוד וביקר, והודיע שאין בליבו ולו שמץ של הקפדה. תורה היא, ואמת כתובה בה. אלא שדווקא משום כך מוצא הוא לנכון להעיר שקושייתו בטעות יסודה. הבהיר את הדברים והקושיה התפוגגה. חקר רב העיר: "אימתי עמד מר על כך שקושייתי אינה קושיה?" "מיד כשהושמעוה", באה התשובה. "אם כן, מדוע לא דחית אותה על הסף?" "חלילה", קרא רבי עקיבא אייגר, "הן כבודו הוא רב העיר, ואיך אוכל לומר לעיני הקהל שטעה? אדרבה, שמחתי שיכול הייתי להביאם להתגאות ברבם, שהפריך את פלפולו של הרב האורח".

יצא רב העיר והכריז שעל כל בני העיר לבוא לבית הכנסת. עלה לבימה וחזר על פלפולו של רבי עקיבא אייגר, על קושייתו ועל

סתירתה. הודה בצדקתו של הרב האורח והעלה על נס את צדקותו.

כיבוד אם בצורה נפלאה

מסופר על הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקונויץ זיע"א שהיה מכבד את אמו במסירות נפש ממש. אמו של הרבי אהבה לספר סיפורי צדיקים. ובנה היה עומד לידה ומקשיב בתשומת לב במשך שעות ארוכות בלי להפסיק אותה, אף על פי שרבים מהסיפורים שמע מפיה מספר פעמים, מעולם לא התעייף מלעמוד לידה ולהאזין לה, ואף לא רמו לה שכבר סיפרה סיפור זה, בכל פעם הראה לה שהוא נהנה לשמוע אותה כאילו לא שמע סיפור זה מעולם. פעם נסע רבי ירחמיאל משה לליזענסק כדי להשתטח על קבר זקנו הרה"ק רבי אלימלך זיע"א חסידים רבים שמעו על בואו והתאספו בבית המדרש לקבל את פניו. שעה ארוכה המתינו החסידים לבואו של רבי ירחמיאל משה, והוא לא בא, משום שעמד ליד אמו שגם היא באה אתו לליזענסק, ושמע סיפור מפיה, זמן רב עמד והקשיב ולא העז להפריע לה. כאשר סיימה את הסיפור אמרה לו: משהניו החסידים מחכים לך. רק אז זו ממקומו והלך לבית המדרש ולא הסתיר את סיבת איחורו מהאנשים הרבים שחכו לו, בשמחה גדולה אמר להם: הקשבתי לדברי אמי הרבנית, גם לכם כדאי לשמוע את דבריה כי חשובים הם מאד, וסיפר בפניהם את אשר שמע ממנה.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג סיון הרה"ק רבי יהודה ב"ר ישראל אסאד (תרכ"ז)

יום ראשון כ"ד סיון

הרה"ק רבי יצחק יעקב מבלענדוב ב"ר חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא (תרמ"ב)

יום שני כ"ה סיון

רבן שמעון בן גמליאל (ג"א - תתע"ה)

רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע

(ג"א - תתע"ה)

הרה"ק רבי דוב בעריש מביאלא ב"ר אברהם מטשעכינב (תרל"ו)

הרה"ק רבי חיים סופר אב"ד פעסט ב"ר מרדכי אפרים פישל (מחנה חיים - תרמ"ז)

יום שלישי כ"ז סיון

הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקורימא ב"ר צבי מנחם מאניפאלע (תרט"ז)

יום רביעי כ"ח סיון

רבי חנינא בן תרדיון (ג"א - תת"ל)

הרה"ק רבי מאיר מאינושטאט ב"ר יצחק (פנים מאירות - תק"ד)

יום חמישי כ"ח סיון

הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטהאש ב"ר מרדכי (תרל"ה)

יום שישי כ"ט סיון

הרה"ק רבי שמואל שמריה מאוסטרובצה (תלמיד ה"חווה" ב"ר יעקב (תר"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נטיליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מודפס "בם אני אוד"י רפרום יוסף הדרש" על המעשים.

לשון הרע (י"א)

א) לפעמים עובר נמי המספר לשון הרע במצות עשה ד"בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא י"ט, ט"ז), כגון שראה את חברו שדיבר או עשה מעשה, ויש בדבר הזה לשפוט לצד הטוב ולצד הזכות, או להפכו, אפילו אם הוא איש בינוני, נתחייבנו מן התורה במצות עשה הזו לדון אותו לכף זכות, ואם האיש הוא ירא אלקים, נתחייבנו לדון אותו לכף זכות, גם כי קרוב ונוטה יותר הדבר לכף חובה מלכף זכות, ומי שהולך ומספר בגנותו עבור הדיבור הזה שדיבר, או המעשה הזה שעשה, או המקבל שנתחוק אצלו לגנות עבור זה ששמע עליו, ולא דן אותו לכף זכות, עובר במצות עשה זו. (חפץ חיים, פתיחה - עשיין, סעיף ג')

לזכות

החתן ה"ה ישראל משה בן שרה תירצה והכלה שרה רייזל בת לאה לנשואיהם בשטעטמו"צ, לבנין עדי עד

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: הרחק משכון רע

פרשת
שלח

מבית
שבט טיש

משבה

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

אמרתו של התנא נתאי הארבל באבות: "הרחק משכון רע ואל תתחבר לרשע", מהוה אזהרה להתרחק מהשפעת הסביבה השלילית, כדי שלא להיות משפיעים מהם ולא ללמוד ממעשיהם. ושנוי לשון יש בדברי התנא, אצל הרשע הוא מזהיר שלא להתחבר אליו, ועל השכון הרע הוא מזהיר להתרחק ממנו. ומכאן למד החיד"א, ששכון רע הוא אדם שלילי שהגיע לגור בקרבת אדם אחר, שכבר דר במקום זה מכבר, ובכל זאת עליו להתרחק ממנו, וכל־שפון שאין לאדם ללכת להתגורר לכתחלה בסמוך לאדם רשע. ועוד באר החיד"א, כי הבלדל יש בין חבר רע לשכון רע, החבר הרע ידוע הוא כאדם שלילי וכלם מתרחקים ממנו, ואולם השכון הרע לא נראה כלפי חוץ ברעתו, אלא רק כשכון לרע, וגם מאדם כזה יש להתרחק ולהפנות מהשפעתו. לעתים, חושב האדם שהם יתקרב לשכון הרע, יצליח להשפיע עליו לשוב למוטב, ועל זה מתפרשים דברי חגי הנביא: "הן ישא איש בשר־קדש בכנף בגדו ונגע בכנפו אל־הלחם ואל־הנזיד ואל־היין ואל־שמן ואל־כל־מאכל היקדש ויענו הפהנים ויאמרו לא. ויאמר חגי אם יגע טמא־נפש בכל־אלה היטמא ויענו הפהנים ויאמרו יטמא". כלומר, כשם שחתיכת בשר פשוט שנופלת לקדרה אינה מקשרתו אלא היא נטרפת, כך הוא למתחבר עם רשע, שיש סכנה שישפיע ממנו לרעה חלילה. ואין הדברים אמורים אלא ברשעים להכעיס, אבל בתינוקות שנשבו שמבקשים את האמת בתמימות, מצוה גדולה לקרובם בדרך נעם לאבינו שבשמים.

לאחר שנבחר יהושע בן נון לתור את הארץ, קרא משה להושע בן נון יהושע, ואמרו חז"ל במדרש, שמושה התפלל עליו ואמר, 'יה יושעך מעצת מרגלים'. ואף כלב בן־פנה, הלך ונשתטח על קברי אבות, והתפלל שיציל מעצת מרגלים. ונמצאנו למדים מכאן, שגם שני גדולי עולם אלו, יהושע וכלב שהיו מנוחלי הארץ, חששו שמא ישפיעו מהשפעתם הרעה של המרגלים, והיו צריכים הגנה מיחדת מפניהם, ללמדך כמה גדולה השפעת הסביבה על האדם. והדברים אמורים לחיוב ולשלילה, שכן גדול כחה של החברה להשפיע על האדם להטיב את דרכיו כמותם, או חלילה להיפך, כדברי השל"ה הקדוש, ש'כשיהיו יושבים עמו מתפללים בכונה, יקל עליו לכוון לבו גם הוא. אך כשיהיו יושבים אצלו אנשי לצון מתפללים שלא בכונה, יקשה גם עליו לכוון ועל־זה נאמר בגמרא אוי לרשע ואוי לשכנו, וכן אמרו חז"ל הרחק משכון רע ואל תתחבר לרשע'.

ה'חפץ חיים' התריע רבות נגד ההתחברות עם הרשעים ועל הצורך להתרחק מהם ומהשפעתם, וספר כי בוולוז'ין ארבע פעם, שאחד המשפילים מסר את ספריו לכורה, והלה טעה וכרה לו חמש בכריכה אחת עם ספר חול, להבדיל. רעשה כל העירה ורגזו על חלול הקדש, והיו אף שבקשו להחרים את הכורה. אך כשנודע הדבר לרבי חיים מוולוז'ין, אמר: "איני מבין על מה קמה הפהומה, שהרי יש פתרון פשוט לענין. קורעים בהגף את הכריכה שעל־גבי הספרים, ומפרידים את שניהם זה מזה. ואולם על דבר אחר אני תמה, מדוע לא קמה קול יעקה והרוחות לא סוערות, כאשר מכניסים אנשים לראשם דברי תורה יחד עם דברי השפלה וכפירה. והרי זו כריכה שאי אפשר להפרידה זה מזה, ויש כאן חלול הקדש חמור עשרת מונים ממעשהו של אותו כורה". כך מספר גם על רבי ברוך בר ליבוויץ מקמניץ, שהיה נזהר מלהביט על רשעים, ושלא לבוא עמם במגע. פעם ראה את אחד מקרובי משפחתו, שהוא מדבר עם אדם פורק על, והצטער מאד על כך, עד שמרב צער כמעט לא אכל באותו יום, מפני שחשש שמא ישפיע קרובו מאותו רשע. ופעם ארע לו עצמו, שנסע בעגלה המובילה אל תחנת הרכבת, בדרך לעיר אחרת. בסמוך לו, ישב בעגלה אדם נוסף ששנה ופרש, ולפתע שאלו הלה שאלה כפרנית. מיך בקש רבי ברוך בר את העגלון לעצר את העגלה, ומיך קפיץ ממנה החוצה והמשיך רגלית את דרכו אל תחנת הרכבת, מפני שחשש מהשפעתו הרעה של אותו אדם. ללמדך מה כחה של אמרה אחת מפי אדם שאינו מהגן, שיכולה חלילה לחולל שמות בנפשו של האדם, ואם בארזים נפלה שלהבת, מה יאמרו אזובי הקיר?

רבי שרגא פיבל מנדלוביץ אמר פעם בחריפות: "מדוע נאמר אצל יעקב 'ויאבק איש עמו', ועל־זה פירשו חז"ל שהאיש היה שרו של עשו. ומהיכן למדו זאת? אלא מפני שהלה בקש מייעקב 'שלחני כי עלה השחר', וטענתו היתה שהגיע זמנו לומר שירה, מכאן למדו שהוא שרו של עשו. שהרי שרוי אתה במחצת צדיק הדור, וביכלתך לקבל עכשו ממנו הדרך לכל החיים, ואתה משתמט ובורח ממנו? פתאום הפכת להיות 'מתמיד'?! אין זה אלא שאתה שרו של עשו..."

וכן היתה דרכו של "הבית ישראל" מגור, שהיה דורש מהמתחנכים המפקדים על צעירי הצאן, לפקח עין על החברים המתרועעים עם תלמידיהם, ורגיל היה לשאל כל בחור שהיה נכנס למחצתו אם יש לו חברים טובים. וידועה היא תשובתו של החזון אי"ש שאמר לרבי יואל מסטמר, שהזכיר לו את דברי הרמב"ם הידועים, כי טבע בריתו של האדם להיות נמשך בדעותיו אחר מנהג אנשי מדינתו, ואם היו רעים וחסאים צריך לצאת למערות ולמדברות, והשיב לו, כי בימינו הישיבות הקדושות ותלמודי התורה, הן המדבריות שלנו!

אמרו חכמי המוסר:
כשתרצה לשאל על אדם, שאל למי הוא
מתחבר, כי כל אדם עושה כמעשה רעהו.
לפיכך יתחבר האדם לטובים,
ויתרחק מהכרת הרשעים הרעים.

(ראשית חכמה)

נמשל

למה הדבר דומה

העיר היתה גדושה בהמון אדם שהמתינו לבואו של המלך, ואלו מושיקו העדיף לעמוד בפתח בית מלאכתו, כשכלו קורן מאשר. "שלום אדוני המלך", קרא בקול רם, עם התקרב פתחת המלך לעברו, ולמרה הפתעתו שמע המלך את קריאתו ונפנה להביט אליו. "שפא יואיל המלך לבקר בבית מלאכתך?" העז מושיקו לומר, אולם בקשתו התפרשה בידי המלך כפגיעה במלכותו. "איזו חצפה" כעס המלך, "מי הוא הברסקי ההדיט הזה, שמעז להזמין אותי אל בית מלאכתו הנבזה?" ועוד בטרם הספיק מושיקו להתחנן על נפשו, מהרו חיליו של המלך, ובחמת זעם התנפלו על בית מלאכתו, וחוללו בו שמוות. לא עברו דקות מספר, והמקום היה נראה כשדה קטל ועיי תרבות, עד שפמעט לא נותרה במקום אבו על אבו. מושיקו עמד ובכה את מפעל חייו שקרס לנגד עיניו, אולם לא היה לאל ידו לעשות מאומה כנגד המלך האדיר, ששלט על המדינה בידי רמה.

ימים ארפים התאבל מושיקו על בית מלאכתו שנהרס ללא תקנה, והוא התהלך מרעב וחסר-כל. לאחר תקופה ארפה, החליט פי הגיע הזמן לתור אחר מקור פרנסה אחר. הפחשבה על פתיחת חנות בשמים הבזיקה פתאום בראשו, ובהיותו איש מעשה, בצע את תכניתו בזריזות, ועד מהרה עמד מושיקו בחנות חדשה של בשמים שונים, ולקוחות רבים החלו לנהר אל חנותו. וראה זה פלא! לפתע הפך מושיקו להיות אדם אהוב על הבריות, כלם הפסיקו להתרחק ממנו, ורבים אף בקשו את קרבתו. לפתע גלו כלם פמה הוא נחמד ונעים הליכות, ונהנו לשבת ולשוחח עמו על ענינים שונים. התברר, כי למושיקו ידיעות נפלאות בשטחים שונים, והוא לא פה טפש כמו שחשבו עד עכשו. אף מושיקו עצמו לא הצליח להבין את פשר המהפך שחל עמו. "מדוע הייתי תמיד מאוס על פני כלם, ועכשו הפכתי להיות אהוב הצבור?" שאל את עצמו שוב ושוב, עד שהעז לשתף בתמימתו את אחד מחבריו החדשים. "מדוע לא תבין?" תמה החבר והסביר: "עד עתה היית ברסקי המעבד עורות של בהמות, ונדבק בך ריח עז וחרף שלא נתן לעמוד במחצתו. עתה הפכת להיות בשמי המוכר בשמים שונים, ותדיר נודך ממוך ריח נעים וערב. מי רצה לעמוד ליד אדם בעל ריח רע? ומי לא יחפץ להמצא בסמוך לאדם בעל ריח נעים?"

הנמשל

משל נפלא זה המשילו חז"ל במדרש משלי, על ההתחברות עם אדם רשע, כפי שכתב רבנו עובדיה מברסגורא על דברי המשנה באבות "הרחק משכן רע" - "שכך אמרו חכמים, כל המתדבק לרשעים, אף-על-פי שאינו עושה כמעשיהם, נוטל שכר פיוצא בהם. למה הדבר דומה? לנכנס לבייתו של ברסי, אף-על-פי שלא לקח ממנו כלום, מפל-מקום ריח רע קלט והוציא עמו".

את מושיקו הברסקי הכירו כל בני העיר, וכבר מרחוק היו חשים כלם בעת שהתקרב ובא. בפאתי העיר, הקים מושיקו את בית מלאכתו, בו היה משרה עורות במי משרה שהעלו הבל רב, ובתוכם היה מערבב חמרים מיוחדים. הללו היו ממסים את עורות הבהמות, מתרככים לאטם עד שהיו ראויים למלאכה. מלאכה קשה היא מלאכתו של הברסקי, ואף מושיקו היה עמל קשות בעבודתו, מהניץ החמה ועד שקיעתה. כלם העריכו את מושיקו הפרוץ את לחמו בישר, אף הוא סבל מבידות קשה. אף אחד לא היה מסגל לעמוד בקרבתו, שכן ריחו של הברסקי הוא ריח עז, שפמעט לא נתן לסבלו. מושיקו עצמו כבר התרגל מזמן אל הריח החרף שנדבק בו בצרעת וכלל לא חש בו, אולם תושבי העיר התקשו להתרגל אל הריח החרף, והעדיפו להתרחק ממושיקו בכל אימת שראוהו בקצה הרחוב. אחרים השתמשו בחוש הריח המפתח שלהם כדי להפלט מענשו שלזה, וכאשר היו חשים בקצה אפם המדגדג, כי מושיקו מתקרב ובא ועמו ענן הצחנה, היו נוטלים את רגליהם ונעלמים חיש מן המקום. מושיקו לא הצליח להבין מדוע מתרחקים כלם ממנו. "וכי מצרע אני, או שפא צמחו לי קרנים?" שאל מושיקו תדיר את עצמו, ובלי משים היה בודק את מצחו, לראות אם באמת לא צצו לו שתי קרנים אימתניות בצדי ראשו. נאלץ אפוא מושיקו להדיר את רגליו מביני הבריות, והיה מכנס ברב זמנו בבית מלאכתו. מושיקו כמעט והתרגל לחייו הבודדים, עד שארע מה שארע, ומעשה שהיה כך היה.

באחד הימים, חש מושיקו בתכונה גדולה שאחזה בעיר פלה. הרחובות נקו למשעי, כלם לבשו מחלצות, ונפר היה כי התושבים מתכוננים לקראת מארע פביר. לשוא נסה מושיקו להבין את פשר התכונה, שכן בודד היה בבית מלאכתו, וכמעט שאיש לא נכנס בו, עד שלבסוף נתקל בכרזה מאירת עינים שנתלתה לא הרחק ממקום מגוריו, ומפנה למד לדעת, כי המלך הגדול מתעתד לערף בקור של כבוד בעיר, וכל התושבים מתכוננים אפוא לקראת בואו. "גם אני רוצה לקבל את פני המלך", אמר מושיקו בלבו, "שכן זו הזדמנות פז בעבורי לראות את כבוד המלכות". הוא בידק היטב את מועד בקורו של המלך, והתכונן לקראת הבקור בקדחתנות. ראשית, נקה את כל הרחבה שלפני ביתו, ולאחר מכן התפנה לערף סדר ונקיון בבית המלאכה שלו. את כל העורות שהיו שרויים בתוך הברכה, הוציא ופרש אותם בחצר המפעל, ואלו עורות חדשים לא הכניס תחתיהם. מי המשרה נשאבו מהברכה, העורות הארוקים בכל מקום נאספו לפנה אחת, והמקום פלו השתנה ללא הפר. אף מושיקו עצמו היה נראה פאיש אחר, לאחר שהתרחץ והסתרק, ואף לבש את בגדיו הטובים אותם לא לבש מזה שנים, וברב התרגשות המתין לבואו של המלך. והנה נשמעה קול תרועת החוצרות, ופמליתו של המלך נראתה באפק. כבר

מרגל

הלכות והליכות

עם נערים המונערים מן הרצאה ועל מלכות שמים, ריקים ופוחזים, אשר יכולים להביא חס ושלום לידי מדות רעות ומחשבות רעות עלי ידי דבורים רעים שפודברים ביניהם, בענינים אשר לפני איזה שנים מלפנים לא ידעו הנערים כלל מזה, וזה צריך שמירה מעלה, והוא עקר ויסוד גדול מאד מאד. מהם אשר יש להם ביכל"ה ומעשיות בלשון זשרגון ומזכים אחד את חברו, ויש מהם אשר יכולים להביא חס ושלום לידי מחשבת חוץ בעניני התורה והתפלה, שמקוררים מאד כל דברים האלו וכיצא באלו, אשר בעונותינו הרבים בזמן הזה גם הנערים נוטלים חלק בזה, ה' ירחם. (צוואתו של הרשב"ב מליובאוויטש)

• אמרו חז"ל שאסור להסתפל בצלם דמוות אדם רשע, אולם מי שיש לו עסק עם אדם רשע ומכרח לדבר עמו, מה יעשה? התקנה היא שיחשב בעת דברו עמו שיעזר השם יתברך שיציל מכל רע, וזה הפירוש שם שמים שגור על פיו שגאמר על יוסף הצדיק, שתמיד היה מתפלל על כך שיציל. (ה'שר שלום' מבעלזא)

• מעט האדם ביתר שאת בשיחה עם אנשים שאינם ידועים ליראי שמים. (מהרי"ד מבעלזא)

• דבר זה נראה בחוש, שיש הרבה אנשים פשרים שהתגברו תמיד על יצרם, אך בעת שנטפלו אליהם מסיתים ומדיחים ופתו אותם, סר כחם ולא יכלו לעמוד נגדם, ונפלו מפרדגתם, ויצאו חוץ לדבר התורה, דחו ולא יכלו קום. מפני שנקל לאדם יותר לעמוד בפתויו של היצר ולהתגבר עליו, מלעמוד נגד אדם המסיתו. לפי שהיצר הרע אינו בעל בחירה, לכן מסיעים לאדם מן השמים לנצח, כאמרם ז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו. אמנם כאשר המסית הוא אדם שהוא בעל בחירה, קשה מאד לקבל עזר וסיעה מן השמים להתגבר נגדו, דכשם שקשה להנצל מבעלי בחירה בספנת הגוף, כן בספנת הנפש קשה לנצחו. (דברי יואל)

• הטעם שחכמינו ז"ל הקדושים הזוירו אותנו "אל תתחבר לרשע", ואף משיחה קלה שלו כמטחוי קשת תתרחק, כי בדבור אחד של ליצנות, אף בקריצה אחת מעיניו, את כל הון התורה והקדשה שאספת בקרבך ביגיעה עשר שנים, יכול הוא חס ושלום להבאיש. (חובת התלמידים)

• אמרו חז"ל 'הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע', שלא יתחבר אליו לשום עסק ושתפוח, ואפלו כדי לקרבו לתורה או לצרף דבר מצוה, כדי שלא ילמד חלילה ממעשיו. ונלמד הדבר ממה שגאמר: "כהתחברך עם אחיזהו פרץ ה' את מעשיך", שאפלו בשביל להלחם עם האויב, אסור להתחבר אל הרשע. והדברים לא נאמרו רק בגנב וגזלן, או כעסן וגאותו, שיש להם מדות משחתות ורעות, אלא גם באוכל נבלות וטרפות שהוא רע לשמים, הוא נקרא רשע ואין להתחבר אליו. (משפטי השלום)

• אם היית דר במקום אחד, ואחר כך בא שכן רע, לא יעלה על דעתך לומר כי אין לחוש לזה, אלא הרחק משכן רע והצטער לעזב משכן כבודך בעבורו. ואם אתה אנוס מסבה שאתה מכרח להיות בשכונתו, לפחות אל תתחבר לרשע, כי לא תהיה בחברתו ולא תשב אתו עמו, רק בדרך תשב בביתך. ועם כל זה שלא תתחבר עמו, אל תתאש מן הפרענות, ותמיד תפחד עד שתרחיק משכונתו, רק דיבני וביני הצלה פרתא שלא תתחבר עמו. (החיד"א)

• הרחק משכן רע, כלומר אף על פי שכבר הוא שוכן אצלך, ואי אפשר להתפרד ממונו בהחלט, על הפחות הרחק ממונו כפי מה שאפשר לך. (מדרש שמואל)

• השוכר בית, צריך לבדק ראשית מי הם שכני הפקום, ואם מצא שהם שכנים רעים יתרחק מהם ולא ילמד ממעשיהם. ולכן אסרו חכמים לדור בחצר עם הגוי, כדי שלא ילמד ממעשיו, וכן ראינו אצל דתן ואבירם שהתחברו למחלקת מפני שהיו שכנים לקרח, ואלו שכני משה ואהרן מצד מזרח המשכן פלם היו בני תורה, יהודה מחקקי, ומזבולן משכים בשבט ספר, ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. (הרשב"ץ)

• יסוד גדול לגדול בניו בדבר התורה, להתגורר בשכונה פה יושבים שומרי תורה ומצות. ויש רבים שהעתיקו את דירתם לשכונה טובה אף שעלה להם הדבר בקושי, הן בגלל הדירה והן בגלל הפרנסה, ואף על פי כן היתה להם מסירות נפש, והצליחו בחנוכה הבנים. (חינוך הבנים)

• בדבר בנינו שיחיה, הנני מבקש להשגיח עליו בכל הענינים הן בגשמיות הן ברוחניות, אשר פעת בזמן הזה צריכים שמירה מעלה. והעקר להשגיח עליו מן התחברות

מהלל

מספורי חז"ל

התפלאו התלמידים על דבריו, שכן ראו את רבם עומד בריא ושלם, ואלו יריביו נפצעו פצעים קשים והיו זבי דם, אולם רבי יהושע מוהר להסביר להם ואמר: "לא לפצעי הגוף פונתי, אלא לפצעי הנשמה. וכי חושבים אתם שדבריהם של הכופרים אינם משפיעים עלי? לכו אפוא והתפללו עלי ועל החמת שהיא הפוח שלי, שהיתה מלאה עד עתה באבנים טובות ומרגליות, בדברי תורה קדושים וטהורים, ועתה התמלאה בעל-פרחי ונגד רצוני בפחמים..." (קהלת רבה)

מעשה בחכם אחד שהיה צדיק בכל מעשיו, ולאחר שנפטר קברוהו ליד אדם שאינו הגון. בא הצדיק בחלום הלילה אל בני עירו, ואמר להם: "הרעותם לי בכך שקברתם אותי ליד בית כסא שריחו רע, וקשה לי מן האויר שעולה ממונו". תמחו החולמים על דבר החלום המוזר, וחשבו כי חלומות שוא ידברו. אולם כשהחלום שב ונשנה פעמים מספר, הבינו כי יש דברים בגו, וכשבדקו את מקום קברו של החכם, ראו שבסמוך לו נקבר רשע גדול, והבינו כי השפעתו הטרידה את מנוחתו של הצדיק שנטמן שם. מה עשו? הקימו בני העיר מחצה של אבנים בין קברו של הצדיק לקברו של הרשע, ומאז חדל החכם לבוא אליהם בחלום ושב למנוחתו. וכן מספר על בני עיר אחת, שנהרגו שם פמה הרוגים על קדוש השם, ונקברו יחד זה עם זה. ביניהם היה גם רשע אחד שנקבר עמם, והוא הופיע בחלום של אחד מחשובי העיר, ובקש שיזיאוהו מבין הנקברים הצדיקים שבקבר, מפני שקשה להם מאוד ממונו, שהוא רשע והם צדיקים. (ספר חסידים)

פעם אחת, הלכו שני החכמים רבי חייא בר-רננאי ורבי שמעון בר-יהוצדק כדי לעבר את השנה בעיר אחת בשם עסיא, שהיתה בגבול ארץ ישראל וקרובה לדמשק, ולא הלכו לעבר שם את השנה, כי אין מעבירים את השנה בחוץ לארץ, אלא לחשב בה את חשבונות העבור, מפני שלא יכלו לעשות זאת בירושלים מפני גזרת השלטונות ששלטו בה. בדרך פגש אותם ריש לקיש, והצטרף אליהם בלכתם. מפני שרצה לראות כיצד הם עושים את חשבונות העבור. בדרך, ראה ריש לקיש אדם אחד חורש את שדהו והופך את אדמתו. אותה שנה היתה שנת שמטה, וריש לקיש אמר לשני האמוראים שגלו עמו, כי בנראה אותו אדם הוא כהן, מפני שהם היו חשודים באותה עת שאינם שומרים את השמטה פראי. נענו רבי חייא בר-רננאי ורבי שמעון בר-יהוצדק לעמת ריש לקיש, ובקשו להמליץ טובה על אותו אדם שחרש את שדהו, ואמרו שאותו אדם יכול להצדיק את עצמו ולטעון, שהוא 'אגיסטון' בשדהו, דהינו שהוא אנוס לעבד את האדמה, כדי לשלם לגובה המכס של המלך. את המס שהוא דורש ממונו,

"ותרא שרה את-בן-הגר המצרית אשר-ילדה לאברהם מצחק". מהו מצחק? שישמעאל עבר על שלש העברות החמורות, עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, וכשראתה זאת שרה, חששה שמא ישפע בנה יצחק מישמעאל, ואמרה לאברהם: "אם לוקח יצחק אחת ממודותיו של ישמעאל, למה לי חיים!?" ולכן דרשה ממונו ואמרה "גרש האמה הזאת ואת-בנה כי לא ירש בן-האמה הזאת עם-בני עם-יצחק", כדי שלא ילמד ממונו. ומכאן נראה פמה חמורה השפעתו של חבר ופגיעתו הרעה.

(האלישיך הקדוש)

"ויתרצו הפנים בקרבה ותאמר אם-כן למה זה אנכי ותלך לדרך את-ה". בשעה שהיו יעקב ועשו במעי רבקה, פרנס עשו לצאת כשעברה ליד בית עבודה זרה, ויעקב פרנס לצאת לצאת כדי לידי בית מדרש. וידעה התמיהה, מילא עשו רצה לצאת כדי לעבד עבודה זרה, שכן במעי אמו לא היה יכול לעשות פן. אולם מדיע בקש יעקב לצאת? והרי גם במעי אמו ישב ולמד תורה מפי הפלאה. כפי שכל תינוק לומד? אלא מפני שיעקב אבינו אמר: "מוטב שלא אלמד מפלאה ה', מאשר שאהיה בשכנותו של חבר רע כעשו" ... (ספרים)

ארבעה דברים צוה רבנו הקדוש את בניו, ואחד מהם שלא ידורו במקום שנקרא שכנציב, שהיתה עיר בארץ בבל, מכיון שבאותה עיר התגוררו אנשים לצנים, שהם עלולים למשוך אותם בלצננותם ולבטלם מדברי תורה, מלבד העוון החמור של דברי לצנות וקלות ראש. (מסכת פסחים)

במשך הדורות, היו חכמי ישראל עומדים בופוחים עם המינים והאפיקורסים, מכים אותם שוק על-ירך ועונים להם כאנלחם. פעם אחת, באו המינים והתוכחו עם רבי יהודה בן-נקוסה, ושאלו אותו שאלות רבות כדי לקנטר. עמד רבי יהודה והשיב להם מנה אחת אפים, ועל כל שאלה ששאלוהו השיב להם תשובה נצחת. פנה אליהם רבי יהודה ואמר: "לחנם אתם מתנפחים ללא תועלת. הבה ונספים בינינו, כי נתנפח זה עם זה בדברים, וכי שיצח בקרב, יפצע את מוחו של יריבו בקרנס גדול". הספיקו הכופרים לדבריו של רבי יהודה, והופח החל בסערה. מובן שרבי יהודה נצח אותם על נקלה, והוא קים את ההסכם ככתבו וכלשונו. נטל קרנס והפה בקרנס של הכופרים, עד שהללו התמלאו בפצעים פצעים. כששב רבי יהודה ליריבתו, יצאו תלמידיו לקראתו ואמרו לו: "רבנו, מן השמים סייעו בעדך ונצחת את הרשעים", אך לפליאתם אמר להם רבי יהושע: "חושבים אתם שיצאתי מוכוח זה ללא נזק? לכו והתפללו עלי!"

מתפל

אמרות ופתגמים

בקינים עבודת ה' יתברך וההתמדה עליה, כן חִבְרַת הַפְּסִילִים וְהַרְשָׁעִים הַזְמַנָּה גְדוּלָּה וּסְבָּה לְבַטּוּלָה, שֶׁכֵּן כְּתוּב "כִּי־יִסִיר אֶת־בְּנֵי מִצְרָיִם" (רמנו בחיי)

• מאמר החכם, אם תרצה לידע מהותו של איזה איש, תראה עם מי הוא מדבק את עצמו ומתחבר לו. (תולדות יעקב יוסף)

• אם עם הארץ חסיד, אל תדור בשכונתו, ואם תלמיד חכם נחש הוא חגרהו על מתניו. פי האיש עם הארץ ירגילהו לְבַטּוּל תּוֹרָה, וְהַחֲכָם יוֹכִיחֵנוּ עַל בְּטוּל תּוֹרָה עַד שֶׁיַּעֲסֵק בָּהּ. (מגן אבות לרשב"ץ)

• איזהו חכם? הלומד מכל אדם. התכלית לידע איזהו חכם הוא, כדי שידע עם מי להתחבר, דכתיב "הולך את־חכמים יחכם", ואמרו חז"ל, לא לחנם הלך זרירי אצל עורב, אלא מפני שהוא מינו. (אבות על בנין)

• אל ידור בבית שאנשי עול שם, ואם יש לו בנין ילמדו חלילה מפעשיהם. ואם אין לו ברירה והוא מוכרח לגור שם, יזהיר תמיד את בני ביתו וילדיו הקטנים, שלא יתחברו עם החטאים ולא ילמדו מפעשיהם הרעים, והנך לנער על־פי דרכו, גם כִּי־יִזְקֶיךָ לֹא־יִסּוּר מִמֶּנָּה. (אשרי האיש)

• תגו השגחה יתרה על בניכם לבלתי יתחברו עם ילדים שאינם הגונים, כי מאד צריך שמירה לזה, ותזהירו את המלמדים על־זה מאד. (צוואת ה"חיות דעת")

• יראה כל אחד שיהיה לו דבוק חברים הבדוקים לו לפי שכלו, שרוצים רק האמת, ורוצים בכל לבבם לפטר ממוקשי הרע, דהינו מתאות, מצביעות ומשקרים. ולמען השם להרחיק עצמו למאד מלצים וקלי הדעת, הרחמן יצילנו מזה. (הרמ"מ מוויטעפסק)

• חייב פליאדם להיות טוב אל כל אדם אשר על־פני האדמה, אך אין הוא מחייב להתחבר עם כל אדם, כי התחברות עם חברים רעים, גורמת פגם גדול לנשמה. להתחבר אל האדם ולא עם האדם, והבדל תהומי יש בין הדברים. (ה"אהבת ישראל" מוויניץ)

• איזהו דרך ישרה שידבק בה האדם? רבי יוסי אומר, שכן טוב. ואיזהו דרך רעה שיתרחק ממנה האדם? רבי יוסי אומר, שכן רע. (מסכת אבות)

• איזהו דרך ישרה שידבק בה האדם? רבי יהושע אומר, חִבְר טוֹב. (שם)

• נתאי הארכלי אומר: הרחק משכן רע ואל התחבר לרשע, ואל תתיאש מן הפרענות. הרחק משכן רע - שלא תלמד ממעשיו. ועוד, שלא תלקה עמו במפלתו, דאוי לרשע ואוי לְשִׁכְנוֹ. (הרע"ב באבות)

• למה הסמיה נתאי הארכלי את הצווי של "הרחק משכן רע" לדבריו "ואל תתחבר לרשע"? מפני שלא יבוא האדם ויאמר שאין להתרחק מהשכן, שהרי נאמר במשלי "טוב שכן קרוב מאח רחוק", אולם אם רשע הוא השכן, צריך להתרחק ממנו ולא להתחבר אליו... (מלי דאבות)

• אמר רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי: אם ראית צדיק יוצא לדרך, ואתה מבקש לצאת לאותה דרך, הקדם עליו שלשה ימים או אחר עליו שלשה ימים, כדי שתצא עמו. ואם ראית רשע יוצא לדרך, הקדם עליו או אחר עליו שלשה ימים, כדי שלא תצא עמו. (ילקוט שמעוני)

• הרבה שכנים רעים עושים. (מסכת סוטה)

• דרך בריתו של אדם, להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך, כדי שלא ילמד מפעשיהם. (הרמב"ם)

• לא יתחברו לאיש חכם, פן יאמרו מה נזק לנו ברשעה. כי דרך איש חכם לפתות לרעהו, ואל תאמין בעצמך לאמור לא אתפתה אליו ולא תטה אשרי בדבריו מני הדרך. (רמנו יונה)

• החברה מוקה אפלו לצדיקים, ואף־על־פי שיהיה מלאך, פל ברע כשיתחבר עם הרשע. (צחור המור)

• כשם שחברת החכמים סבה גדולה והזמנה רבה

לא קבל ריש לקיש את דבריהם, ואמר: "הלב יודע את האמת, אם פנת האיש לעקל או לעקלקלות", דהינו לעקל בית הפד, או לדרכים עקלקלות נגד דת התורה. אמרו רבי תיא ורבי שמעון על ריש לקיש, שהוא איש טרדן והוא מטריחם בדברים יותר מדי, וכשהגיעו אל העליה בה היו מעברים את השנה, עלו למעלה ונטלו עפם את הסלם כדי שריש לקיש לא יוכל לעלות אחריהם, ולא יקנטר אותם בדברים. בא ריש לקיש לפני רבי יוחנן, ואמר לו: "בני אדם החשודים על השביעית, פשרים לעבר השנה?" ואף פנה אותם "קשר רשעים", ופרש המאירי את הדברים, שבקש ריש לקיש להראות בכך, שאין לסייע ביד עוברי עברה אף בדברים ואין לחזר אחר זכותם, אם נפר הדבר שהם עוברי עברה ואי־אפשר למצא בהם צד זכות. (מסכת סנהדרין)

ומפני שהשביעית באמן הזה היא רק מדרבנן, אין הבררה בידו אלא לחרש את השדה לשם פן. שתק ריש לקיש, והשלשה המשיכו בדרכם. לפתע ראו אדם אחר שהוא עומד וזומר את הענפים שבכרם הענבים שלו, ושוב הביט בו ריש לקיש בכאב, ואמר לשני האמוראים שגם איש זה הוא פנראה פהו, ואף הוא חשוד על השמטה, ולכן הוא זומר את ענפי פרמו, על אף האסור המפרש שבתורה שגאמר "וכרמך לא תזמר". נסו שוב שני האמוראים להמליץ טוב על אותו אדם, ואמרו לריש לקיש: "הרי אדם זה יכול לטען שאינו זומר את הענפים כדי להשביח את הענבים ואת הכרם, אלא שהוא זקוק לענפים כדי להשתמש בהם כחבלים, על־מנת לקשר בהם את 'עקל בית הפד' שלו, דהינו את ערמת היתים המנחת תחת קורת בית הפד, או את הקורה עצמה, ואין פאן אסור של "לא תזמר".

מספר

ספורי צדיקים

ולהנצל מאדם רע ומחבר רע, כי פעם אחת הפונה על חברים לא טובים מבני ישראל, ובפעם השניה הפונה שונצל מחברים גוים". לימים ספר זאת רבי שמחה והוסיף, כי הדברים זה חדרו ללב, עד שלא היה יותר מסגל לשחק עם שכניו הנכריים אפלו פעם אחת. (צעטיל קטן)

רגיל היה רבי אהרן מפלז להזהיר את אנשי שלומו מפני חברותא שאינה הוגנת. פעם, בעת שיחה עם בחור אחד מהגורדי, דבר עמו מענין חברים רעים, ואמר: "שים לבך לדבר ותראה, שלא מצינו בנסח התפלה דבר נכפל, שמתפללים על ענין אחד שתי פעמים בזה אחר זה, חוץ מחבר רע. שאומרים בברכות השחר 'והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע' ואחר כך שוב מבקשים שתצילנו היום ובכל יום מעני פנים ומעוזת פנים, מאדם רע, מיצר רע, מחבר רע, משכן רע'. והסבה היא, שיש שני סוגים של חברים רעים, אחד שיוצאים עליו שהוא חבר רע, ויש חבר שאינו יודעים כי הוא חבר רע, מפני שרק בפנימיותו הוא חבר רע, ומבחוץ הוא נראה כאדם פשוט. ולכן מתפללים על זה שתי פעמים ביום, כדי להשמר מפגיעתם הרעה של שניהם. ומעשה פלא ארע עם יהודי אחד שזכנס לרבי אהרן, ובכה לפניו על בנו העלוי שהיה עד עתה בין המצטיינים בישיבה בלמודיו ובתפלותיו, אולם בתקופה האחרונה נפרת בו ירידה של ממש במצבו הרוחני. נאנח הרבי לשמע צערו של האיש, ואמר לו: "בדק מי הם החברים של בנו". התשובה הפליאה את האב, שכן דע שכל חבריו של הבן הם חברים מציינים ומבטחים טובים, אך באמונה תמימה בדברי הרבי, החל להתענין על הדבר אצל רבותיו של הבן, אך הללו טענו בתקף כי כל בחורי הישיבה הם מציינים ואין בהם מתם. שב האיש אל הרבי ודמעתו על לחיו, אולם הרבי שב על דבריו הקודמים. כשראה זאת האב, החליט לבדק את הענין בעצמו, והחל לעקוב מקרוב אחר כל חבריו של בנו. והנה גלה, כי חברו הטוב של בנו, אינו אלא בחור משחת ורקוב, וכמעט שהוריד את בנו אל פי פחת. נכנס האיש אל הרבי, והוא הראה לו את הכפילות הנזכרת לעיל בתפלת השחר להנצל מחבר רע, ואמר: "דע לה, שפדי להנצל מחבר רע, לא די בתפלה אחת, אלא צריך להתחנן ולהפציר שוב ושוב, ועל ידי תפלה זוכים להנצל בסיעתא דשמיא". (בחסרות החיים)

באחת מדרשותיו אמר רבי אהרן מפלז, כי אסור לדבר עם מי שהוא לקוי באמונה, כמו שאסור לדבר עם אדם שיש לו מחלה מדבקת כגון דלקת ראות, כי אפשר חלילה להדבק ממנו בהבל פיו. ומפני שלאדם יש רמ"ח איברים כנגד רמ"ח מצות עשה, מכוננת מצות אמונה כנגד הראה, ומי שהוא לקוי באמונה, הריהו כמו חולה הראה, שאסור לדבר עמו, והצד השונה ביניהם שהבל פיהם דרכם להזיק. בדומה לזה ספר רבי פיביש שניבלג, שפשבקור פעם בארץ ישראל אצל רבי אהרן מפלז, הגביה הרבי את עיניו

כל ימיו, הסתגר הגר"א מוילנא בחדרו, התרחק מהבריות ועסק בתורה יומם ולילה בהתמדה מפלאה. פעם שאלו אחד ממקורביו על מנהגו וטענו: "וכי חכמה היא לשבת ספון בבית בין הספרים, ללמוד ולהתעלות בתורה? עקר החכמה הוא לצאת אול העולם ולהתחבר עם אנשים שונים, לעסק בחיי המעשה ולהשפיע על האל. פטרו הגר"א קצרות ואמר בקול נחרץ: "לא באתי לעולם על מנת להראות 'חכמות'..." (עת הומיר)

ביתו של רבי חיים מברסק היה פתוח לרוחה בכליעת לכל דכפין, וכלם מצאו אצלו קורת גג, לרבות אנשים קשירוה. בתקופת מלחמת העולם הראשונה, פשעבר להתגורר באחת מערי רוסיה, סגר את דלתו על מנעול ובריה. לפליאת מקורביו הסביר רבי חיים את צעדו הנדיר, כי עשה כן מפני שאנשי העיר לא עזרו די הצורך לנפגעי המלחמה, ובקש לקיים בכך את דברי הרמב"ם בהלכות דעות, שפוסק הלכה למעשה שאסור לדור בשכנות אנשים רעים, ואם אין בנמצא מדינה טובה, לך למדבריות. ומכיון שעתה עת מלחמה ואין באפשרותו לצאת מהעיר, לפחות סגר את ביתו כדי להתנתק מבני העיר שלא נוהגים פשוטה, ולהתרחק מהם כמטחוי קשת. את הדבר ספר רבי שרגא פיבל מנדלוביץ, מראשוני מקימי עלה של תורה בארצות הברית, והוא הסמיך מעשה זה לדבריו: "אף אנחנו כאן בארצות הברית, אנוסים כמעט להתגורר במדבר, דהינו לפרש מהצבור האמריקאי הסובב אותנו, ויש אפלו מי שצריך לפרש מבני ביתו ומקורביו משפחתו, ומן הישר היה להעתיק את משפנתו לארץ הקדש, שבה נמצא שוב הגון של אנשי תורה".

(שלוחא דרחמנא)

אחד מרבי פולין, הגיע פעם אל רבי יהושע מפלז, ובקש לשמע עצה מפיו אם כדאי לו להתחבר לתנועה אחת שנוסדה בעירו לסובת הכלל. אמר לו הרבי: "ידועים לה בודאי דברי דוד המלך בתהלים 'חבר אני לכל אשר יראוהו ולשמרי פקודיו', ולכאורה הדברים צריכים באור, כי יש כאן כפל לשון. וכי אין אפשר להתחבר להיות ירא ה' בלי לשמור את מצותיו? אלא לפעמים ישנם ארגונים של יהודים שונים, שאינם שומרי תורה ומצות ומטרתם להיטיב לכלל, והכלל אם להתחבר עמם צריך להיות כדברי דוד המלך, אם הם שומרי פקודי ה' ושומרים את חקותיו ומצותיו, אפשר להתחבר עמם, ואם לא אל תקרב אל פתח ביתם, אלא סור מעל אהלי האנשים הרשעים האלה". כך ארע עם רבי שמחה פרידמן, שבידודו התגורר בגרמניה, בה לא היו בתי חנוכה מתאימים ליהודים שומרי תורה ומצות, ובעל פרחו נאלץ ללמוד בבתי ספר נכריים. פעם שהה במחצתו של המהר"ד מפלז, וכשנשאל על ידו על סדר יומו, ספר בין השאר כי נוהג הוא לשחק בקלפים עם ילדי הנכרים שדרים בשכנותו. התחלחל הרבי ואמר לו: "דע לה שבכל בקר אנו מתפללים להתרחק

עם השם יתברך ותורתו. הלא בנפשך הוא, ברח מאתו! יכול להיות שאין אתה מרגיש שאתה בבחינת מסית ומדיח, שאסור לטעון עליו זכות וללון בחדרו, ולשוח אתו. בדק הרבה והרבה בזה, ואת נפשך הצלת". (צדיק באמנתו)

רבי יחיאל מנחם מנס זיטניצקי, מפקימי עצה של תורה לאחר החרבון, שכל בשואה האיימה את כל משפחתו. לאחר שג הפלחמה, חדש כנשר געוריו ולמרות אסונו הפכד הקים את ביתו בשנית. זקוק היה לקורת גג, אלא שלא נותרה דירה פנויה בעבורו, זילת דירים בכפיפה אחת עם ברנש שלילי, איש מדנים, שהתקוטט עם כל מי שבא במחצתו, ואף אחד לא היה מסגל לגור בקרבת מקום אליו. כלם הזיירו את ר' מנס לבל יהין לקבע את דירתו אצל אותו נרנן, כי לא יוכל שאתו, אולם הוא לא נרתע. נטל את מפתחות החדר, הניח בו את מטלטליו, וקבע את מגוריו במקום. עוד באותו יום כבר ארעה התקרית הראשונה, לאחר שנכנס אל המטבח המשתף ובקש להבעיר את הפתיליה שברשותו כדי לבשל דבר מה, והשכן גס הרוח הרעים עליו בקולו ושאג: "מה מעשיך כאן?" ללא אמר, נטל ר' מנס את הפתיליה ונכנס לחדרו. לאחר זמנים מספר, באספת דברי המקום, התענינו הידים אצלו כיצד מסגל הוא לחיות בקרבתו של אותו רשע, אולם רבי מנס התפלל על דבריהם ואמר: "וכי רשע הוא? הן אדם נפלא הוא, יקר מאין כמוהו, ובעל נשמה טובה". התפלאו האנשים על דבריו, אך מלאו פיהם מים. לימים, פגשו כמה ממשפתי האספה את האישי, ותמוהו בפניו: "כיצד יתכן שפה התחכפת לטובה, עד ששכנה מחבבה כל כך וקושר לראשך תשבחות?" הביט בהם האישי בתמהון, ולא הניחם עד שספרו לו את כל הדברים שאמר עליו שכנו רבי מנס. חלחלו הדברים אל לבו, ומחר מאד החל לכבד את שכנו ולא רק אותו, אלא בעקבות זאת החל גם לכבד את שאר הבתים, עד שהפך לאדם אחר. אמרו, שבכך חדש רבי מנס פרוש חדש במסכת "שכן טוב", וצרף את אזהרת התנא להתרחק מ"שכן רע" עם דברי רבנו יונה על הצווי לגור בקרבת "שכן טוב" - "שיהא הוא בעצמו טוב אל כל שכניו", ובכך הצליח להפוך את השכן עצמו לשכן טוב... (לוחות ושברי לוחות)

וספר לו בהתפעלות על הדבר, כשהוא מוסיף ואומר: "הרי רב בעלי החניות אינם שומרי תורה ומצוות, ולמרות זאת הם נועלים את חניותיהם בטרם תתקדש השבת". אמר לו הרבי: "האם חושב אתה שאינני אוהב כל יהודי? אני אוהב את כלם, אלא שרק את יצר הרע שלהם אני שונא, ואת היצר הרע מותר לשנא!" וכך אמר פעם לאדם שלא התנהג כראוי: "וכי חושב אתה שאותך אני שונא? חלילה, אלא שאת מידותי הרעות אני מתעב". מסבה זו, הקים הרבי את שכונ ויז'ניץ בבני ברק, כדי להתרחק מהשפעת הרחוב על דרי השכונה, וכבר אמר פעם: "שלום הוא הסמל של ויז'ניץ, וכונתי בבניית השכונ היתה, להתרחק מהרחוב ולא לראות את רמיסת הדת שבאה מפת עמלק, וכך נוכל לחיות בטהרת הקדש בפנה שקטה משלנו". (ס)

באחת משיחותיו, אמר פעם ה"אמרי חיים" פנ: "דויעים דברי המושנה, באחד באדר משמיעים על השקלים ועל הכלאים'. ולכאורה תמוה הדבר, שכן מה ענין זה אצל זה? מה ענין השמעה על השקלים אל הכלאים? אלא שעם ישראל הוא בבחינת מחצית השקל, ועל ידי שני יהודים יחד, הם יוצרים ביניהם שקל שלם. ועל זה מכריזים יחד, על השקלים, דהינו על האחדות ועל השלום, להצטרף זה עם זה להיות שקל שלם. אולם מאידך גם מכריזים על הכלאים, להזהר שלא להתערב מין בשאינו מינו בבחינת כלאים" ... (בהיק יד)

הדרך פרטית לצעירי הצאן, היה מעניק רבי יהודה משה מאלפסנדר בעל "אמונת משה", והיה מעודדם ומחזקם להתרחק מהשפעה שלילית של הסביבה. באחת משיחותיו עם הבחורים שהתקיימה בביתו, דבר בהרחבה על הנושא של "הרחק מחבר רע", ולאחר שסיים את דבריו אמר להם: "ברצוני לבקש מכם, שכל חבר שתרכו להתחבר עמו, תאמרו לי תחלה את שמו ואת הליכותו, ואני אמר לכם אם ראוי הוא להתחבר עמו או לא". אך מיד עמד על פה, שיתכן שהבחורים ייחסו לו ענינים של רוח הקדש, שנפשו סלדה מכה, ולכן הוסיף מיד: "פונתי היא, שעלידי שתספרו לי בהרחבה על מעשיו, התנהגותו והליכותו של הלה, אוכל לשפט ולהכריע על אישיותו, ולדעת אם פדאי להתחבר אליו או לא". וכך פתב באחת מאגרותיו: "להתרחק מכל חבר, אשר צל ספק, ספק ספקא, נתרשם עליו, שאין לבו שלם

ממלכה

שאלו פעם ילד יניק וחכים: "ודאי יודע אתה כמה הפליגו חז"ל בחשיבות ההתרחקות משכן רע ומחבר רע, ואמרו אזי לרשע ואזי לשכנו. שמא תוכל למצא לכך סמך מן התורה?" חיד הילד והשיב מנה ובה: "לא סמך יש לי, אלא פסוק מפרש. שהרי נאמר בפרשת כהןאז ייורד מצרימה ויגר שם, ויהי שם לגוי גדול, מפאן שהיורד למצרים וגר שם בין שכנים רעים, מיד נעשה לגוי גדול"...

ביום קיץ אחד, יצא רב העיר מביתו כדי לנוח מעט מהחם המהביל ששרר, ועשה את דרכו אל גן האילנות שבפאתי העיר. כשבקש להינס אל הגן, ראה שם גוי אחד גסרות, שהיה חוטא ומחטיא את הרבים, והרב התרחק ממנו בתעוב פדיו המתרחק משכן רע. הבחין הגוי בכך, וברצותו לפגוע בכבודו של הרב אמר: "שמעתי שמכריזים, כי הכניסה לכלבים וליהודים אל הגן אסורה". חיד הרב ואמר: "מסתבר אפוא, ששינוי צריכים לשוב על עקבותינו, כי על שינוי נאסרה הכניסה"...

רבי יהונתן איבשיץ ישב פעם משני צדי שלחן בוכוח עם כמר אחד שבקש לקנטר, אולם רבי יהונתן הפהו על קדקדו והשיב לו מנה אחת אפים. "יודע אתה מה מבדיל בין יהודי לכלב?" שאל הכמר, אך עוד בטרם עלה בידו להשיב, אמר לו רבי יהונתן: "השלחן מפריד ביניהם"...

רבי חיים מאיר מויז'ניץ, היה מזהיר תמיד את אנשי שלומו להתרחק משכן רע, ופעם כשראה אדם אחד שהיה פוסח על ישיתי הסעפים, וגדל בלוחית יחד עם פאות, נאנח ואמר בחריפות: "על איש זה נאמר, שער (שעיר) אחד לה' ושער אחד לעזאזל"...

אֶזְנֵי

כס"ד, ז' אב תשס"ד

פְּרֻשַׁת עֵשָׂה

לְעֵשָׂה בְּרַחֲמֵי שָׂפָת

של משה רבנו אשר קרן עור פניו והיה דומה למלאך ה', שבדאי כל אלו שהביטו בו זכו להרהורי תשובה. וזהו שאמרו חז"ל ש'באותה שעה' שעמדו לפני משה רבנו 'כשרים היו' בלי מחשבת פסול, ורק כשפרו מעם פני משה ולא הביטו בו, באו עליהם המחשבות הרעות וירדו ממדרגתם הראשונה.

ראש כפוף

למטה אשר סתור בן מיכאל (יג, ג).

רגיל היה הרה"ק רבי אהרן מבולזא זיע"א לכופף את ראשו תמיד, בין כשהיה יושב ובין כשהיה הולך. לעת זקנתו נחלשה מאד ראייתו והוא נזקק לרופא שיבוא ויבדק את עיניו. הרופא הגיע אל הרבי והרכיב כמין משקפים על פני הרבי, כשהוא מבקש ממנו שיצייר במחשבתו כאלו צפור מעופפת כנגד פניו ושילוח בעיניו את הצפור במעופה. נענה הרבי ואמר לרופא: ומה אעשה שממימי לא ראיתי צפור במעופה (קדושת עינים' עמוד שלא).

יושח עינים יושע'

על הפסוק (במדבר יג ג): 'למטה אשר סתור בן מיכאל, פרש הרה"ק האביר יעקב זיע"א שפאן בא הכתב לרמז וללמד שהאדם ירא ה' עליו להיות כנוע וענו וראשו כפוף למטה, כמו שנאמר (איוב כב כט) 'יושח עינים יושע', ואדם מגיע לדרגה כזאת כשהוא יודע שהקב"ה מצוי למעלה מראשו וכך לא ילך כשראשו מורם וגבוה, אלא בכפיפות ראש. וזה מרמז בדברי הפסוק 'למטה אשר' - 'אשר' אותיות 'ראש', 'סתור' הינו שהוא מסתיר את עצמו והוא כפוף בענוה גדולה.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

לאיש בעל מדרגה ואפלו לקח קוויטלעך, כי על ידי שעשה כל מה שצוה עליו אבי הרה"ק מרוזין ידע אחר כך מעצמו לעשות הכל והבין מה התשובה שצריך לעשות על כל דבר ודבר ('דברי דוד' ליקוטים).

...

אחד מרבני דורו של הרה"ק הקדשת אהרן מסדיגורא זיע"א שאל אותו: מדוע אין מברכים ברכה כאשר באים לקבל את פני הצדיק? השיבו הרבי, כי ענין זה הוא בבחינת עולי רגלים, אשר אף הם לא היו מברכים ברכה בעלותם לרגל. שאל הרב: אכן מדוע אין ברכה בענין זה של עליה לרגל והבטה בפני הצדיק? נענה הרבי, שהוא לפי שענין זה הוא מהדברים אשר אין להם שעור. לא נחה דעתו של אותו הרב והוא חזר ושאל: הלא תלמוד תורה הוא גם כן מהדברים שאין להם שעור, ועם זאת תקנו ברפת התורה על מצוה זו? נענה הרבי ואמר: אכן תלמוד תורה אין לו שעור ומצבה 'מת' ללמד שהרי מצוים אנו להגות בו יומם ולילה, אוילם בשעור 'כמה' ללמד, בודאי שיש לו שעור, שהרי כבר קבעה המשנה במסכת אבות (פ"ג מ"ט) 'כל שחכמתו מרבה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת', ונמצא שלמוד התורה יש לו שעור, אף ההבטה בפני הצדיק אין לו שעור.

מסגל ליראת שמים

על הפסוק (במדבר יג ג): 'וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' כלם אנשים ראשי בני ישראל המה', ופרוש רש"י: 'כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו, פרש הרה"ק רבי יוסף צבי דושינסקי זיע"א, שראית פני הצדיק עושה רשם והוא מסגל ליראת שמים, שפניו הטוהרים והמאירים של הצדיק עוררים את האדם לתשובה ולמעשים טובים, ובודאי כך היה בראית פניו

ראית פני הצדיק

וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' כלם אנשים ראשי בני ישראל המה (יג, ג).

ספר הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א: מעשה בחוטא אחד שהרשיע מאד עד שיכולים היו לומר עליו שלא הניח עברה אחת שלא עבר עליה רח"ל, וכך היה שקוע בשערי טמאה. פעם אחת נכנס בו הרהור תשובה, והוא בא לפני הרה"ק המגיד רבי מרדכי מטשורטקוב זיע"א ונתן לו 'קוויטעל' בו כתב את כל העברות שעשה ובקש מהמגיד שיתן לו דרך תשובה.

ראה המגיד את הקוויטעל המזעזע הזה והשיב לו: הנה אני כבר זקנתי, קשה עלי לקבל על של עברות רבות כל כך ולתקן את החוטא כראוי, לכן עצתי נתונה לך שתסע אל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שהוא עוד צעיר לימים, והוא יקבל אותך ויתן לך דרך תשובה כראוי.

אותו חוטא עשה כעצת המגיד מטשורטקוב, הוא נסע אל הרה"ק רבי ישראל מרוזין ומסר גם לו את הקוויטעל בו פרט את כל חטאיו ועוונותיו, הגדולים עם הקטנים, החמורים עם הקלים. ויהי כאשר קרא הרה"ק מרוזין את הקוויטעל, סדר לו דרך תשובה באפו זה, שמפאן ואילך לא יאמר כל דבור שבקדשה בעל פה, כי אם מתוך הסדור דוקא! הו תפלה והו ברכות וברפת המזון ואפלו ברפת אשר יצר. ומלבד זאת, הרי שבכל עת שישב הרה"ק מרוזין בעריכת שלחנה הקדוש הרי הוא מצוה ועומד להביט רק על פני קדשו ולא ירף עינו ממנו, וזה יהיה סדר תשובתו.

סיים הרה"ק מטשורטקוב ואמר: הכרתי את הבעל תשובה הזה, שברבות הימים נהיה

חידון אֶזְנֵי - נושא פרסים - איזה פסוק בפרשתנו מתחיל ומסתיים באותן שלוש מלים?

פתרון החידה - פרשת צו:

ש. באיזה הקשר מוזכר סל בפרשה זו?
ת. בפרשה זו, משיחת הכהנים לתפקידם כוללת לקיחת סל מצות (ויקרא ה ב).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת צו:

ה' ישי סבו ממעלות תרשיחא.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

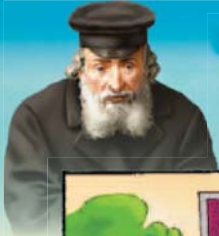
הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

שמירת הלשון

לצאן קדושים

מחטט: מ. גמיעתו, מ. גמיעתו

שמיעת לשון הרע במקום שהדבר נהוץ

דבר הלכה!

אפשר לשמע דברי לשון הרע על חברו, אם ידיעת הדברים נחוצה לו לתועלת מעשית, כגון שהוא רוצה לעשות עם האישי שהפחות עסקית או להשתדך עמו. אולם עליו לזכור לא לקבל את הדברים כאמת מחלטת, אלא רק לחשש ולהגב בהזירות כלפי האישי כמה שנוגע לענינו.

רדם, נא ה' א- להינו על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל בית משכן כבודך, ועל מלכות בית דוד משיחך, ועל חבות הגדול והקדוש:

כאל תערג על אפיקו מים, כן נפשי תערג אליך א- להים. צמאה נפשי, לא- להים לא- ה' מתי אבוא, ואראה, פני א- להים:

המול על מעשיך, ותשמח במעשיך, ויאמר לך חוסך, בצדקך עמוסך. תקדש ארון, על כל מעשיך, כי מקדשיך, בקדושתך קדשת, נאה לקדוש, פאר מקדושים:

אין עירך לך ה' א- להינו בעולם הזה, ואין וולתך מלכנו, לתי העולם הבא. אפס בלךך גאלנו לימות המשיח. ואין דומה לך מושיענו להתחת המותם:

ו-ה אכסף נעם שבת המתאמת ומתאחדת בסגלךך. משה נעם וראתך לעם מבקשי רצונך. קדשם בקדשת השבת המתאחדת בתורתך. פתח להם נעם ורצון לפתוח שערי רצונך: היה הוה שמור שומרי ומצפים שבת קדשך. כאל תערג על אפיקו מים כן נפשי תערג לקבל נעם שבת המתאחדת בשם קדשך. הצל מאתרי לפרש מן השבת לבלתי תהיה סגור מהם. ששה ימים המוקלים קדשה משבת קדשך. ומהר להם באמת ובאמונה לעבדך:

יהיו רחמיך מתגללים על עם קדשך. להשקות צמאי חסדך מנחם היוצא מעדן. לעשר את ישראל בתפארת המפארים אותך (יום שבת) על ידי שבת קדשך. כל ששה ימים להתגללים נחלת ועקב בחירך:

השבת נעם הגשמות. והשביעי ענג הריחות. ועדן הנפשיות. להתעדן באהבתך וראתך. שבת קודש נפשי חולת אהבתך. שבת קודש נפשות ישראל בצל כנפך יחסינו. ורונ מרשן ביתך:

<p>זמירות הגדול</p> <p>יצחק אייזיק בן רחל הי"ד</p>	<p>להצלות</p> <p>מיקי מקיס בן שושנה עזרא ובני ביתו הי"ד</p>	<p>להקדשות</p> <p>ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להצלות</p> <p>יצחק ושראל כהן ומשפתם הי"ד</p>	<p>להצלות</p> <p>אוריאל צברי בן שרונה הי"ד</p>
--	---	---	---	--

עזי חנוכה ז"ל בן הלן	ראובן חנוכה בן חלאב	מורודי בת סולטון	יעקב עמר בן מרסל	יונה קפלין בן שרה קלילה	רפאל מנצ'ון בן זוררה	זכריה בן יחיא זוררה ישיש
----------------------	---------------------	------------------	------------------	-------------------------	----------------------	--------------------------

רוח ה' נתיחם בגן עדן הם וכל בני ישראל השוכבים עינם בכלל הדחמים והסלחות. וכו' יהי רצון ונאמר אמן. ת.ג.צ.ב.ה.

עם הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

הסוכן משיבת הברכה

"יתרו" (במדבר י"ג, ב). פעל הרגול והחפוש נקרא 'תור' על שם סופו, כי הוא המביא לידי התר ספק, כי תכלית המחפש להתיר לו מה שהוא מספק בו ושאייגנו יודע, וכאשר ראה או השיג אותו דבר המחפש, כבר התר ספקתו והעלמותו (הכתב והקבלה).

◆ סוכן כפול ◆

אותם למשטרה, והדבר הביא לסגירת המקום.

פנה אותו סוכן/עובד אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, והעלה את השאלה המעניינת הבאה, שנקרה בלבו והטרידה את שלותו:

החוקר עבד במוסד בהצטיינות, ולפיכך מגיע לו על כך שכר!

ואם יבוא הבעלים ויטען: הרי הוא עבד גם בתור סוכן וחוקר, ומעבודה זו איני שבע רצון כלל, כי למעשה לא פעל בעבורי, אלא נגדי, בשליחות אחרים!

נשיב לו: גם זה נעשה כפי הדין, שהרי 'דברי הרב (הקב"ה) ודברי התלמיד דברי מי שומעין', ולכן יש לשמע לרבונו של עולם שצוה על כל אדם למנע פשעים, וכמו שנגאמר: "ובערת הרע מקרבך" (דברים י"ג, ו), "ולא תעמד על דם רעך" (ויקרא י"ט, ט"ז). וממילא נתן לפצל בין שני שטחי עבודתו של הסוכן: את מלאכתו בעבור המוסד עשה באופן משלם, ועל כך מגיע לו שכר, ומה שעם זאת גם וגל והתחקה אחר אפי ההתנהלות במקום, הרי נהג בכך כפי המצוה עליו, להציל את המטפלים האמללים. ובעל בית האבות צריך עתה לשמח על שמנעו ממנו להמשיך לעשות פשעים ועוולות.

לסכום: הסוכן רשאי להשאיר בידו את המשכורות שקבל ממעסיקו.

האם מתר לי להחזיק במשכורות שלשת החדשים שקבלתי מבעל בית האבות? מצד אחד, בפעל, בצעתי את כל המטל עלי בעבור המעסיק באופן משלם, לשביעות רצונו המלאה. אך מאידך, למעשה עבודתי הביאה לסגירת המוסד שלו, וכרור אפוא שאלו היה מודע לכך שאני משמש ב'חפרפרת', מעולם לא היה מוכן להעסיק

מעשה בבית אבות לקשישים סעודיים בחו"ל שבבעלות יהודי מסים, שעלו חשדות בדבר הנחת מטפלים ועולות נוספות שנעשים בו.

לצורך ברור הענין וחשיפתו, החליטה המשטרה המקומית 'לשתל' סוכן סמוי בתוך המוסד, שיעבד במקום ויבוא בסוד ענייניו.

הסוכן היהודי הבין שמדבר בחשש של פקוח נפשם של הזקנים היהודים, שאולי לא מקבלים טפול ראוי, ומחמת פן מתקצרים מיהם, ולכן קבל על עצמו את המשימה (בהתעצות עם מורה הוראה מסמך). הוא נפגש עם בעל בית האבות, והציג עצמו כאחד שמענין לעבד במקום. לאחר שנמצא מתאים, התקבל לעבודה.

העובד השתלב היטב בין עובדי המוסד, והצטטן בחריצותו ובזריזותו. תוך כדי עבודתו חקר ותעד את כל הנעשה במקום על ידי מצלמות נסתרות ועירות.

האיש קבל משכורת מכבדת וכפולה - הן מבעל המרכז הרפואי, והן משולחיו - המשטרה.

בעבור שלושה חודשים של עבודה, נשאו מאמציו של המרגל פרי; היו בדייו ממצאים משכנעים המצביעים על פשעים חמורים שנעשו בבית האבות. הוא מסר

ותיים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן.

וה' התדלש הזה. מנבואת אבי תוזה. וישמע בבית זה. קול שישון וקול שמתה. וידו זה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם. כי השביע נפש שקטה, ונפש רעבה מלא טוב. יחד יחד, כולם קדושה עלך ושלשו. ומים על ימי מלך תוסוף שנותיו כמו דר ודר. וערב נא שיהי עליך, כי נפש תערג אליך.

פנה המקדש, עיר ציון תמלא, ושם נשיר שיר חדש, וברננה נעלה.

ברכה ה' מציון, וראה כטוב ורושם כל ימי תיך. וראה בנים לבניה, שלום על ישראל. וה' רעא קרמך דתפתח לבאי שמתה ותיחב לי בנין דכרין דעברין רעתך. ותשלים משאלין דלפני, ולבא דכל עמך ישראל, לטב ולחיון ולשלום אמן. וה' שלמא רבא מן שמיא.

שירים חסידים

כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתגנה וליועך עד עולם. לך אתה את הארץ הזאת. וברך כל מיני תבואתה לטובה ותן ברכה על פני האדמה. כי אתה הוא מלך מלכי המלכים, מלכותו נצח, נוראותיו שיהו, ספריו עון, פארוהו צבאיו, קדושהו, רוקמותו, רון שיר ושבח, חוקם תחלות תפארתו.

כאהל הנמחה בדרך מעלה: מראה כהו. בכרקום היוצאים מויו החיות: מראה כהו. כגדלי גרילים בארבע קצוות: מראה כהו. כדמות הקשת בתוך הענן: מראה כהו. אמת מוח נהדר היה כהן גדול, כבארתו מבית קדשי הקדשים בשלום בלי פגע.

ירושלים אורה של עולם... וכו' הוא אורה של ירושלים? הקדוש ברוך הוא. ויש עליך א-להיך, כמשוש חתן על בלה. ישמחו השמים ותגל הארץ, וירעם הים ומלאו. ישראל בשח בה/ עורם וסגנם הוא. אנחנו מאמינים בני מאמינים, ואין לנו על מי להשען, אלא על אבינו שבשמים.

Table with 4 columns: להקדשות ניתן לפנות למערכת, להקדשות ניתן לפנות למערכת, להקדשות ניתן לפנות למערכת, להקדשות ניתן לפנות למערכת.

Table with 12 columns: מליון בן עליה לנזסי, סימטוב בן לונה, דוד בן יפה, מיסה בת אסתר שמונה, אילוש בן י'נט, עדן מולאי, אסמרה תורה ז"ל בן טוביה, משה חן בן חטיבה ואליהו, דוד נתנאל בן אסתר, דוד נתנאל בן אסתר, רובין ז"ל בן אסתר ה"ו, רובין ז"ל בן אסתר ה"ו, רובין ז"ל בן אסתר ה"ו, רובין ז"ל בן אסתר ה"ו.

בן המלך

מורשתו של מורטארה

ה' אילב

ה"ר יעקב רוזנבוים
נפ' אב תש"ח י"ח

ה"ר יצחק חזן
אב"ד ישיבה

ה"ר יצחק חי בוקובזה
ה"ר של מייזליץ

ה"ר משה מרדכי שולמברג
ב"ר שמואל ח"י

ה"ר צבי מרדכי טייטלבוים
ה"ר יעקב אהרן הורוויץ

ה"ר שלום מרדכי
ה"ר יעקב יצחק ש"ס

ה"ר שמואל שמואל
ה"ר שמואל ש"ס

מה משרת נסיעתכם לכאן? אני בדרכי לשיחת הטלפון בבית.

רשימות ואשורי מעבר בבקשה.

האלטו עצרו לכקרת.

המסמכים תקינים אבל אני מחויב לערוך חפוש יסודי בכל רכב שעובר. אנשים רבים מנסים להכריח יהודים פלויטים אל שוץ הנישרלית.

חלקם מקבלים כסף כעבור ההכרחה, חלק קטן עושה את זה מתוך אמונה, פההה - היית מאמין הם חושבים שזו מצוה להציל יהודים בני הגזע הנחות.

בבקשה ערוך חפוש, איננו מכין למה שמישהו ינסה להכריח יהודים.

מה יש בארגז? אני חייב לפתח אותו!

שירים חסידים

קרית ופהפיה מושו לערוך, עיר נאמנה, את, למלך ושרך:
יום אוקרה יפעת רבת צבאך, לך קלחה נפשי לשכן חצריך:
ומי ותגני נא אעוף כמו יונים, אשך אבנדך, אחון עפרך:
לא שקטה נפשי, מיום נדוד רעיה, מיום גלות בנים, מבית מנצריך:
נראה כשמתך, כימי שנות עולם, עת בוא ישועתך, לבנות נדריך:
אפיל תחנתי לפני ארון עולם, יקים שערך, ובנת דברריך:
או תשמחי לעד ובסת תשבי, יורב שלום בנדך, מכל עברריך:

לפלת הרמון, אדמה רקתך, מנכת הארמון, גבוהה קומתך.
ומר עם קמרון, ופיהון מביחך, צבחה עינית, ללבי אסרו:
לעני היונים, אדמה עיניה, כמו חוש השנים, דמות שפתותיה.
לויפה עם עונים, ובורך צוריה, ללבי וללבה, באהבת נקשרו:
דברה שמעתי, והנה קול ערב, עדי עפר שתתי, וכלב אש צורב.
וכמת נדמת, והנה קול ערב, וירידי התאפק, ורמתי נכמרו:
לבנת כסתר, מאיכה כחמה, מולדת מחר, אלי נבעת רמה.
אני ארבה מחר, תנו לי העלמת, ללבי עם רוחי, בודה נחשרו:
תבצלת שרון, ושושנת עמק, נטוית הגרון, ועלי התחמק.
ותביא התרון, ללבי הנמק, רמת הביאן, לממתי ורו:

ובכן שמך יגדל,
בקרב עמך,
המשפשים תמיד,
קדושתך.
דר המרובים, נא שעה,
שיח אנשי, קורא
ומרתחן, למוי, קדריך:
הנה לך מול, וקרך,
ראות שבת, ומתללים:
אנו, לתפארתך:
אנא, אנא, אנא ה'
הושיעה נא
אנא, אנא, אנא ה'
הצליחה נא
אודה לך א-י חי,
ואגיד גדלך, נורא
וגשנב, אין ערוך
נפשות ברואך,
חצונים אצלך, כולם
יהודון ויקרבו, לשמך:
יושב ברום עולם,
א-י א-י א-י
אמת בלתיך, ובלעריך.
דובר צדקות את, וכל
מפעלך, משתחיים
גני, הרים, רגלך:

<p>לרפואת משה ברוקס בן יליי הי"ו</p>	<p>להצלתה ובריאות איתנה לרחל בת אסתר הי"ו וגי'ליש בת רבקה הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>ליוווג הגון לאריה ומיכאל בני דינה הי"ו</p>	<p>לדוע קודש של קיימא לאסתר שירה בת דינה הי"ו</p>
--	--	--	---	---

לעילוי נשמת:

תקצ"ר: למראה אשתו המתפחת, שלמה פונה לבנו אדגארדו בבקשה שיבטיח לו כי יקפיד כל חייו לומר שמע ישראל ערב ובקר. אדגארדו מתחייב. משפחתו חוקקת אותו כל הלילה. למחרת היום, שבים חילי האינקוויזיציה ולוקחים את אדגארדו, שלמה רץ אחריו ולבסוף מתעלף. אדגארדו הזקן, בהוזה, חוזר מזכרונות ילדותו למציאות המסכנת בה הוא חי.

בבקשה, הנה המפתחות.

זה היה קרוב ברוך השם הצלתנו

נקי, אין כלום. בסדר גמור, נראה שאתם נקיים. אתם יכולים להמשיך מעבר לגבול.

דוד אדגארדו, אני יכול כבר לצאתו חם בתוך המעיל שלך.

לראע, קשהוא קרא לנו עם הארז, השכתי שהוא זהה שאנחנו יהודים.

המשיך יבוא אבא'ה

אילת חן בגלות הסמכני, ובלילה בתוך חיקה מלונני:
 לבוס יונה אני תמיד מונומן, ונתערב תמיד יונה ביינו:
 שתו דודים לעופות ושכרו, והעירו לשכל העיוני:
 בהיכל בת מלכים חכמה, ושולחנה מונומן להמוני:
 וכן הפריד לכל רעים ודודים, אבל דודי באהבה וקרני:
 וקשר חן וחסד על גברת, במעגל חן וחסד ימשיכי:
 מפרשו בעגן עבי שחקים, לרעתי והיא תפיק רצוני:
 שעריה תמשיך עם קבועים, וזות לאת תסעני:
 העורר אהבת רחל לבנים, בסוד מלכות עשירית תעלני:
 א-להים חיש לעמך ושועה, בעת רצון תצחצח את גרונני:
 שלימי לב ברוב שלום תסוכ, בני אש הם, סעלת אב המוני:

תארת לבבם לעשות טוב גברה, יעלו לכן ערן ותים נוהלים:
 אהבת והודתי לטוב א-ל נהרה, ברוך שהוא נתן שכר כל פועלים:
 שלום נהרה לערתי ונהרה, וכן וגם בחור וכל העוללים:

תקרו עלי שלחן וכוס דודי קרא, וכן שרדינו וכל הנסגלים:
 מבוס ישועות אשמחה ואומרת, אוציא לכל סודי ואשיב שואלים:
 שם טוב למשמילים ברעה ושרה, כי הם עלי יגרם: בוראי מושלים:

בנעים זמירות מגדוד אתעוררה, ואני ורעיתי ברנה נוהלים:
 בינו ערת קרש בשירה הברת, חתן והכלה בחפה נבדלים:
 זה יום שמחות לאמה וקרה, כי היא ודורה חן וחסד נוהלים:

אהבת הדסה עלי לבבי נקשרה, ואני בתוך גולה פעמי נוהלים:
 לו יש רשות לי אעלה אתחברת, תוך שערי ציון אשר הם נוהלים:
 שתרתי וערבית בת גויים, אוקרה, לבי ורעיוני בחשק נבדלים:

שידורים חסודיים

<p>להצלחת מרדכי מוטי אלקובי ומשפחתו הי"ו</p>	<p>להצלחת זיו בראון ומשפחתו הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להצלחת אברהם קסטרו ומשפחתו הי"ו</p>	<p>להצלחת משה מכלוף בן זמורה הי"ו</p>
--	--------------------------------------	--	--	---------------------------------------

לעילוי נשמת:

מעקב הפרקים

- א
- ב
- ג
- ד
- ה
- ו
- ז
- ח
- ט
- י
- יא
- יב**
- יג
- יד
- טו
- טז
- יז
- יח
- יט
- כ
- כא
- כב
- כג
- כד
- כה
- כו
- כז
- כח
- כט
- ל

ישראל מסרבים לקבל את מלכות רחבעם, ובחלקו נשארים רק השבטים יהודה ובנימין

ועמה שלח אותו רחבעם לגבות את המסים, ובכך רצה להראות לעם שהוא מתכנן למה שאמר, והנה הוא ממשיך לגבות מהם מסים כדי חזקה. אך כשראו העם שאדם מגיע לגבות את המסים כמקדם, הם התמרמרו מאוד ורגמו אותו באבנים עד שהוא מת.

כאשר ראה זאת רחבעם, הוא התאמץ ועלה על המרפבה וכרח לירושלים.

ויש אומרים שרחבעם הבין את טעותו ושלח את אדרם כדי לפייס את העם, אבל הוא טעה מפני שלא היה צריך לשלח לצרף פיוס דוקא את מי שאחראי על גבית המסים, שהרי העם לא אהבו אותו (בגלל הפקידו זה), ולכן קשה ראו אותו הם מיד התמרמרו ורגמו אותו באבנים.

בני ישראל פשעו ומרדו בבית דוד "עד היום הזה" (שעזר לא הגיעה הגאולה ועשרת השבטים אינם אתנו). בני ישראל הבינו שהם מוכרחים למנות עליהם מלך שיצמד בתקף נגד רחבעם המעגני למלך עליהם כבח.

כאשר מאסו ישראל במלכות בית דוד, נחשב הדבר כאלו מאסו גם בבית המקדש ובמלכות שמים. ואומרים חז"ל שכאשר אנהנו נבקש את שלשום, נזכה לגאולה השלמה. ויהי רצון שנתחזק בענין זה ונזכה לגאולה השלמה בקרוב.

ואף מלכותו איננה מחזקת לארץ דורות רבים - הרי שאין הם מרגישים שהם מחזקים אליו, ואין להם שום תועלת ממלכותו.

אלו היה רחבעם מקשיב לעצת הזקנים - יתכן אמןם שהנבונים שבעם היו מבינים את כוונתו הנסתרת להרגיע אותם לעת עתה, ובהמשך למלך עליהם כרצונו, אך מכל מקום רב העם לא היו שמים לב לכך, והם היו מקבלים את דבריו ואת מלכותו, והוא היה חוזר לביתו ככבוד.

אבל עתה, כשהוא דבר בצורה קשה, ולא היה מוכן אפילו לשמע את הגובותם - השיבו לו אף הם בצורה קשה ואמרו לו שהם אינם מקבלים עליהם את מלכותו, וכל אחד מהם יחזור לאהלו וימלך על ביתו כפי שהיה עוד טרם עדן המלכות בישראל, כי מבחינתם אין שום סבה והצדקה שהם יותרו על אהליהם כדי לבנות את מלכותו.

לכן הוסיפו העם ואמרו שרחבעם ישאר למלך רק על שבטו, שהוא שבט המלוכה השיך לבית דוד. ואכן, "ויילך ישראל לאהליו", ולרחבעם נותרה המלוכה רק על בני ישראל היושבים בערי יהודה, כלומר שני שבטים - יהודה ובנימין, שעדיין קבלו עליהם את מלכותו, ואלו שאר העם פנו איש לאהלו קשה מסרבים לקבל עליהם את מלכות רחבעם.

אמנם יתכן שעם הזמן היו העם מתרככים או חוזרים בהם, אבל הקב"ה רצה לקים את נבואת אחיה השילוני לרחבעם, ומסכה זו המשיך רחבעם ופעל באפן שאינו ראוי ונכון.

מה עשה רחבעם? הוא שלח את אדרם - הוא אדרים, שהיה ממנה על המסים מטעם שלמה המלך והיה אחראי על גבית המסים. כמוכן, העם לא אהבו אותו, שהרי עקר טענתם היתה על המסים הרבים שהיו עליהם מזמן שלמה המלך.

למדנו שרחבעם הגיע לשכם, שם התיצבו פנגדו אנשי ישראל ובראשם ירבעם בן נבט. הם אמרו שיהיו מוכנים לקבל את מלכותו רק בתנאי שהוא יקל מעל המסים שמוטל עליהם וימלך עליהם מלכות מגבלת (כפי שבארנו בסיעתא דשמיא).

רחבעם בקש שהות של שלושה ימים כדי להתייעץ. תחלה התייעץ עם הזקנים שהיו יוצאי שלמה אביו. הם יעצו לו שיראה לעם כאלו אינו עושה ענין גדול מהירישה שלהם, ושידבר עמם בשפה רכה (ולאחר מכן ימלך כרצונו).

אך רחבעם לא היה מרצה מעצתם ולכן התייעץ עם חבריו הצעירים. הם הציעו לו לענות בגסות רוח, ואף לומר לעם שהוא יכבד עליהם את המסים עוד יותר ממה שהיה בזמן שלמה אביו. עם ישראל שמעו את תשובתו של רחבעם, וראו שלא רק שהוא לא קבל את בקשתם, אלא אף ענה בגסות, ואפילו לא היה מוכן לשמע את הגובותם. לכן הם אמרו לו: "מה לנו חלק בדוד ולא נחלה בכך ישי! לאהליך ישראל! עתה ראה ביתך דוד".

כלומר, בדרך כלל עם ממליך עליו מלך באחד משני אפנים: או מלך שמלכותו משתלשלת לאורך דורות רבים והמלכות מחזקת אצלו, או מישהו שקבא משבטם או ממשפחתם ויש להם תועלת ממלכותו.

והנה כאן, המלכות התחילה מדוד המלך, שישו אביו לא היה מלך, ורחבעם, שהוא נכדו של דוד אינו משבטם, ומלכותו תלויה בהוסכמתם.

אך רחבעם סבור שהוא יכול להתחיל עליהם בצורה קשה מפני שהמלכות שלו מימות עולם - הרי הוא טועה, כי הוא רק דור שלישי למלכות, ומאחר שרחבעם אינו משבטם,

מה עשו העם? את מי הם מנו עליהם למלך?
אתם כבר בטח יכולים לנחש...
זאת נלמד בעזרת ה' בפעם הבאה.

שירי חזון

נחת בסוד תורה ומצות קנתה שלמות וגם שם טוב לשלבי הרהבה: יום תכספה לחזור תסובב גלגלי בין מלאכי דגל מטמרון שר צבא ודוי דברים קבלה ית יוצרי עבדך בעת רצון לתים התכתבה: ספק לווליי תזמן לי בשוב גם תאפן יחיו ושוני תקשבה פודה ומציל לעניים בואבים חזן על ילוד משתה בפתחך ויסקבה:

מי נשקני מנשיקות אהבה כגוה חדר מלך גבולי נסכה שתר והנה בא יריר נפשי בתן ותחמה נפשי למוילי קרבה לוילי העירני בתמלית לעמד תהפדה מני ונפוי עזבת מה זה יחידתי מזני תרכסי ואני גוירתי בחסדך נצבה בנינו שרירי הזמן התחברות הנהף והנפש ביום ששנבה

קומה ארון עולם ואל יעו אנשי קבל ברצון את הפלתנו טוב יום להסתופף בהיכל קדשך לשפוך לפניך זמירותינו נודה לך שירים עלי כנור ותק ונמורה לך על גאלתנו אתה ארון עולם ואין עוד בלתיך אשא לך תרפא למכאובנו נעלה לחר ציון מקום תפארתך נזבת לפניך זבחותינו יחיד, השיבנו ונשובה לך אל יחרה אפך, המויל עלינו

ש-די אמר נא די לגליתנו חוסה וקבין את פליתתנו מי הוא אשר ינאל אות מי נשאלה ולמי ויהא משפטם גאלתנו י-ה, כי לך נוחיל לבד, ולישעך אתה גאלנו ותפארתנו דודי שלח גואל לקבין עמך ותקע בשופר רב לחרותנו ונבת בקרוב קדשך התחבר תרש שווננו ושמתנו יודו לך עמים וגם ישתתנו ושבב רוב כבוד לך יתנו דלתנו רצונך תפתחה לנו, וגם תאיר קרב חסדך אפלתנו

- לעילוי נשמת שני לוק ד"ר בת ניקול הי"ו תנצב"ה
- לעילוי נשמת אסתר דיניו בת לילוי ד"ר נלבי"ע ב"ו ניסן התשפ"ג תנצב"ה
- לעילוי נשמת זמרה מכלוף בת מיהא ז"ל נלבי"ע ב"ו ניסן תנצב"ה
- לעילוי נשמת יצחק רפאל חזאי בן ויליה ז"ל נלבי"ע ב"ו ניסן תשע"ה תנצב"ה
- לעילוי נשמת נפתלי מכלוף בן מנשה ז"ל נלבי"ע ב"ו ניסן תנצב"ה
- לעילוי נשמת:

סיפורי צדיקים ואגדות חז"ל לפני השינה

לקיים דברי חכמים

שבוע טוב

שמע הסוחר את דבריהם ולא השיב מאומה. שתיקתו הכעיסה את הסוחרים, והם לא הרפו מן הנושא אלא המשיכו לצחק וללעג על סרובו לשנות חלב.

דבריהם הקולניים של הסוחרים הגיעו לאזני המלצר. ובשמעו כי המלה 'חלב' חוזרת ונשנית ללא הרף, נכנס החדרה ונגש אל החבורה. "אמרו נא, הערב לכם הקפה?" "מדוע תשא?!" התפלאו המסבים.

"היום", הסביר המלצר בפנים צוהלות, "היום החלב הוא מיוחד במינו: הוספנו לחלב הפרות הרגיל, מעט חלב גמלים. זהו חלב יקר מאוד, המעניק למשקה טעם נפלא..."

לא הבין המלצר הנכרי מדוע נפלו פניהם של הסוחרים למשמע דבריו. הנתן לשער את גל צערם, על שנכשלו בחלב טמא? "אכן", פנו ואמרו לסוחר השביעי, לאחר שבקשו את סליחתו על שלעגו לו, "מן השמים שמרו עליך לבל תכשל".

והוסיף אחד מן החבורה: "איך נאמר? - לא יאנה לצדיק כל און!" ומי היה אותו סוחר, שמן השמים שמרוהו מכל און - היה זה רבי שמחה בונים מפשיסקא, שבצעירותו, בטורם נתפרסם, שלח ידו במסחר.

אז מה למדנו? לקח ראשון: לא מכניסים לפה מאכל או משקה לפני שבדקנו היטב שאין בו חשש אסור.

לקח שני: יהודי שמהדר בזהירותו בקיום מצוות ה' ובהתרחקותו מכל דבר שיש בו חשש אסור, נזהר מאד שלא לזלזל בו, אלא להפך, נקפיד לכבדו על כן, וכפי שנעריך את הזהירות מכל חטא ונרצה לקיים את מצוות התורה, כך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים ויחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

עודם מדברים ואל שלחנם נגש המלצר. "התרצו לשנות דבר מה?" "כן", השיבו פה אחד ששה מבני החבורה, "קפה בחלב". "וליי", הוסיף הסוחר השביעי, שישב מן הצד, "הבא נא קפה ללא חלב".

עד מהרה הגשו ספלי המשקה אל השלחן. התענגו ששת הסוחרים על המשקה החם, ופנו בשאלה מלגלת אל השביעי שבחבורה. "האם ערב לחקך הקפה השחור שבספלקך? מדוע לא רצית קפה בחלב, והרי קפה בחלב טעים לאין שעור מהמשקה העלוב שלך!"

השיב היהודי: "חכמינו זכרונם לברכה הורו לנו, כי חלב שגוי חלבו ללא נוכחות יהודי, ישנו חשש שמא ערכו בו חלב בהמה טמאה - ולכן, אסור לשותו".

תשובתו של האישי עוררה פרצי צחוק. "ח...ח...ח...! מחלב בהמה טמאה אתה חושש? וכי לא ראית את הפרות הנצבות בחוץ? לשם מה קממות הפרות הללו, אם לא כדי לספק חלב! ואתה חושש מחלב של בהמה טמאה..."

ראיית פני צדיק

יום ראשון

לילה טוב ילדים חמודים!

יש ענין מיוחד להסתכל על פנים קדושות של צדיקים ההולכים בדרך ה' ומוסרים נפשם עבור קיום רצונו יתברך. וכמו שאמרו חכמים במסכת מגילה

(כה). שאסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע, משום שהדבר מזיק לגפשו, כך מועיל להביט באנשים העושים את רצונו ה'. במקרה עינים יש כח להשפיע על האדם ועל נשמתו. לפנינו דגמה נפלאה על ההשפעה הטובה שגורמה ההבטה בדמות של צדיק.

ארנקו של רבי ירחמיאל, לא היה ארנק פשוט. הוא היה מלא וגדוש כספי

ילדים יקרים, כווא ונאמר תודה רבה לה' יתברך על כל הניסים והחסדים שעשה איתנו היום וכל יום ויום: **מזמור לתודה הרעיו לוי כל הארץ: עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי ה' הוא א-להים הוא עשנו ולו אנחנו עמו ונצאמר עיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו בקרב שמו: פי טוב ה' לעולם חסדו ועד דר ודר אמונתו:**

לשם יהודי קדשא ברוך הוא ושכינתו, ברחמי ורחימו, ורחימו ורחימו, ליתרא שם אות י' ואות ה' בשם אות ו' ואות ה' מחורא שלום בשם פל ישראל. הרני מקבל עלי א-להותו יתברך ואתתו ויראתו, והרני ירא ממנו בניו דאיהו רב ושלום על בלא. ובקא קמיה בלא. והרני ממליכו על כל אבר ואבר וגיד וגיד מומ"ח אברים וש"ה גידים של גופי ונפשי, והוי ונשמתי מלכות גמורה ושלמה, והרני עבד לשם יתברך. והוא ברחמי ונני לעבדו בקרב שלום ונפש חפצה אמן בן יהי רצון:

- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

רבנו של עולם הרני מוחל וסולח לכל מי שהקעים והקניט אותי או שהטא מנגדו. בין בנוסי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנס בין ברצון בין בשוגג בין במזיד

היתה שבת

צדקה שאסף ברחובות תל אביב.

אולם למגנת לבו, לא הכחין כאשר נשמת הארנק מכיסו, והחליק על מדרכת הרחוב התל אביבי.

צער גדול מלא את לבו של רבי ירחמיאל כאשר התבררה לו האבדה.

הוא נסה לאתר את הארנק האבוד בכל דרך, אך מאמציו נכשלו.

ימים מספר לאחר מכן, צלצל הטלפון בביתו של רבי ירחמיאל. על הקו היה המוצא, שמענין להשיב את האבדה במלואה.

"מעודי לא שמרתי תורה ומצוות", התנדף היהודי התועה שמעבר לקו, "וכאשר מצאתי את הארנק העמוס - שמחתי. ברור היה לי, כי את סכום הכסף הגדול שבו, אשלשל לכיסי.

אולם כאשר פתחתי את הארנק, גליתי באחד הכיסים תמונה של רב נכבד, שעניני החודרות כאלו הביטו בי בתוכחה מהולה ברוך וחדרו כחצים לתוככי לבי. נבהלתי. משהו בי פנימה נע. לא הייתי מסגל להחזיק עוד בגנבה, ומיד נסיתי לאתר את בעליו של הארנק."

ספר רבי ירחמיאל, כי התמונה היתה של הרב הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין, שדי היה במראה פניו להשיב לבו של יהודי רחוק.

כאשר נפגש במראה של צדיקים, ובפרט בעת ראית פני צדיקים החיים עמנו כיום, נשתדל להביט עוד כמה שניות בדמותם ונחשב על כך שרצוננו לקלט מעט מקדשותם כדי שגם נשמטנו תזדכך ונקבל כוחות לעסק בתורה ובמצוות עוד ועוד, שבכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים ובניחוד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

האסון הגדול

ליום שני

לילה טוב, ילדים חביבים!

כשמדברים על עוון הגזל, נהוג לחשב שגזלה הפונה על גזלן שמגיע בחצפה ובשאט נפש לוקח וגוזל בכח חפץ שלא שייך לו. אך לא תמיד כך הוא הדבר. לפעמים אדם יכול להכשל בגזל בלי שהוא שם לב. הבעיה היא שכאשר אדם לא שם לב שחטא בא לידו, הוא לא מתקן את עונו. ועון הגזל חמור הוא מאוד.

בעת שהוציא החפץ חיים את ספריו, לעתים בקש מאחד מתלמידיו בשיבת ראדיון שיעתיק עבורו את כתביו ויכניס לרפוס.

אחד התלמידים שסיעו לו, היה בשם רבי משה אלכסנדרוב, והוא עזר לחפץ חיים בהעתקת כתביו ידו. החפץ חיים כמובן לא הסכים שהדבר יתבצע ללא תמונה, ולכן נקבע, כי עבור העתקת גליון גיר, הכולל עשרים שורות, ינתן סכום כלשהו לתשלום.

במשך תקופה ישב רבי משה והעתיק עבורו רבו את כתביו, כדי להביאם לרפוס.

יום אחד הגיע החפץ חיים, מבהל.

"אוי לי! איך אבא ליום הדין בעוד שנכשלתי בגזל דוקא על ידי חדושי תורתך?!"

רבי משה שמע והשתומם: היתכן שהחפץ חיים גזל? וכי מה גזל ממנו?

השיב החפץ חיים בהתרגשות: "מצוה זו חובה על כל אחד ואחד להתפלל שלא יזדקק לקימה כל ימיו..."

כאשר נזהר בכל מעשינו שלא יגרם על ידינו נזק לזולת, נוכל להנצל מעוון הגזל ולשמור על ידינו נקיות מעון זה. יהי רצון שהקב"ה יציל אותנו ויאיר את עינינו שלא נפשל חלילה, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים ובניחוד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירשה ויצהרה: ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועברתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם: וחרה אףי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבוליה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: ושמרתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבת בביתך ובקחתך בדרך ובשכבה ובקומה: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען יראו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בלחש) ברנה, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובקחתך בדרך ובשכבה ובקומה: וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולקבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתת

ילדה טוב ילדים צדיקים!

לפעמים קורה שאנחנו נפגעים מאדם מסים, זה יכול להיות בפתה או בחצר. מה נעשה אם אותו האדם שפגע בנו יבוא לאחר כמה זמן לבקש את עזרתנו?

בואו ונראה מה עשה אחד מגדולי פוסקי הדור הקודם.

רבי משה פינשטיין נולד וגדל ברוסיה, ואף שמשה בה כרבה של אחת העיירות. אולם כאשר בגר הגר לאמריקה, ומשם זרח אורו על פני תבל. רבי משה עמד בראשות ישיבת "תפארת ירושלים" בניו יורק, ומאות בחורים קבלו תורה מפיו ושתו בצמא את דבריו. בנוסף, נודע רבי משה פינשטיין בפסיקתו הבהירה והעמקה. בשו"ת "אגרות משה" שחבר,

מופיעות מאות רבות של תשובות חשובות ויסודיות בכל חלקי השלחן ערוך.

וכגדל גאונותו וגדלותו בתורה של רבי משה, כך נודע בלב הרחמים והחנן ובעצם ענותנותו ומדותיו הטובות. ועל כך, המעשה הבא.

פעם הובא לפניו דין תורה בין שני אנשים שהתנחחו על אודות סכום כסף מסים. רבי משה ישב ודן ביניהם, ולבסוף הכריע כי הצדק עם האחד, וכי חברו חייב לשלם את סכום הכסף.

אולם אותו אדם התחצף ואמר: "לא אשלם את סכום הכסף!" "ומדוע?" שאל רבי משה בנחת, ואותו אדם ענה בעזות: "מכבודו נעלמה הלכה מפרשת, שלא דנים דיני ממונות בלילה! הרב פסק את הדין בלילה, והוא חסר תקף לגמרי!"

רבי משה הסביר, כי הנהגתו אינה סותרת את ההלכה, חס ושלום. אולם אותו אדם התעקש ועזב את המקום בלי לעשות כדברי הרב.

חלפו כמה חדשים, וכיום מן הימים התייצב אותו אדם בביתו של רבי משה, ובקש... תעודת המלצה על היותו שוחט מסמך. רבי משה פינשטיין נטל לידיו עט ונייר, והחל מנסח מכתב המלצה חם ומכבד. אולם בני הבית לא ראו זאת בעין יפה. הם לחשו לאגנו של הרב: "בדואי זוכר הרב את התנהגותו החצופה של האישי".

אך רבי משה לא אבה לשמע. הוא השיב להם בלשון תקיפה: "וכי מה? האם אינכם זוכרים שיום הכפורים חלף מאז? הלא ביום הכפורים אמרתי כי אני מוחל לכל אדם! התפונתי לכל מלה שאמרתי, ומחלתי גם לאיש זה. וחוזי מזה, אני בטוח שמאז חזר האישי בתשובה, והתחרט על מעשיו".

נשתדל ללכת בדרכיו של הרב, למחל ולסלח ולהגיש עזרה גם למי שפגע בנו בעבר. וכך נרבה שלום בעולם ונזכה לעשות נחת רוח לבוראיתברך! ועכשו כלנו: יד זמין על העינים ובניחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

ילדה טוב ילדים נפלאים!

השבוע נקרא בפרשת השבוע על הארץ שפתחה את פיה ובלעה את מי שחלק על משה רבנו, כי ענשו של החולק והמבזה את החקמים הוא חמור עד כדי כך שמן השמים נפרעים ממנו מיד! וכמו בספור שלפנינו.

לפני כשלוש מאות שנה היה הגאון רבי שלמה עמאר זצ"ל אב"ד העיר מרקש

שבמרקו, העני היה רב, אך דבר לא הפריע לו לשקד על תלמודו ולהגות בתורה הקדושה. פעם אחת הגיע רבי שלמה לעיר פאס לחג בה את חג הפסח.

בני פאס הוקירו את גדלותו בתורה של רבי שלמה ולא הביטו אל עניו ובגדיו הפשוטים, וכיום טוב הראשון של פסח כבדוהו לשאת דרשה ברבים.

באמצע הדרשה, נכנס לבית הכנסת אדם עז פנים וגבה ללב, וכאשר ראה את הרב הדורש, פער את פיו בדברי זלזול בכבוד הרב כאלו ומדבר באחד

יעלו חסידים כבוד יגנו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונם, והרב פיפית בידם: הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחוזי הרב מקמדי מלחמה, איש הרבו על ירכו מפחד בלילות: (חזור מפסוק "הנה מטתו" שלוש פעמים)

יברכה!! וישמרה: יאר!! פניו אליה ויחנה: ישא!! פניו אליה וישם לה שלום: ישב בסתר ערוה, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומגודתי, א-ל יהי אכטח בו: כי הוא יצילה מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסר לה ותחת פנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד יורה, מחץ יעוף יומם: מדבר באפלה יהרה, ממשב ישוד צהרים: יפל מצדה אלה ורכבה מימינה, אליה לא יגש: רק בעיניה תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי מחסי:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו עלי ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה כלם ציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (תור ואומר) יי א-להיכם אמת.

מי שמזלזל בלמוד התורה, מראה הדבר עד כמה רחוק הוא מן הקדושה. לכן, נזהר בכבוד התורה ולומדיה, ונתרחק מכל דבר שמביע זלזול בכבוד המקדישים את חייהם ללמוד התורה הקדושה, ובכך שנכבד ונעריץ את החכמים והצדיקים, נרצה גם אנו ללמד את התורה וללכת בדרכיה, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

הריקים, ולא נחה דעתו - עד שהוריד את הרב מעל התכה, ונעמד לדרוש במקומו.

אך יושבי בית הכנסת ההמומים לא הספיקו לשמוע את 'דרשתו' של המבזה תלמידי חכמים, כי מן השמים לא המתונו, ובאותו רגע התמוטטה התקרה מעל התכה, ואותו עז פנים נקבר תחתיה, והתקדש שם שמים וכבוד התורה בפרים, עד שלאחר פטירתו נהגו לומר 'משמת הרב שלמה עמאר, בטל כבוד התורה'.

אמונת חכמים

ליום חגיגי

לילה טוב לילדים יקרים וחרוצים!

השיב רבי שלום ואמר שוב שהוא צריך לנסע לחו"ל. אך כאשר נוכח רבי שלום כי הסטייפלער מתחמק שוב ושוב ונמנע מלברכו, החליט לדחות את הנסיעה למועד אחר.

בעצם היינו צריכים לסיים את הספור כאן, כי את המסר כיצד צריך להתנהג כבר למדנו. אך ישנו מסר נוסף שאותו נלמד בהמשך הספור, ונדע שהגם שלא כל פעם צריכים לראות את התוצאות בעיני הבשר שלנו, וגם אם נראה לנו שהפסדנו, נדע כי זו עצת היצר, כי מלצית לדעת התורה אין מפסידים.

מספר ימים לאחר מכן, מתקשר רבי שלום לחתנו בהתרגשות, ומספר לו: "שמע נא! רציתי להפליג לאמריקה במיוחד כדי לפגוש שם יהודי נדיב מפרס, שהיה אמור לממן מכספו את הוצאת אחד מספרי זקני המהרש"ם מברעז'אן זצ"ל", תוך כדי השיחה החל רבי שלום לפזם נגון שמח והמשיך בדבריו - "היום, צעדתי ברחוב בדרכי לשמחת 'פדיון הבן' אליה הזמנתי לשמש ככהן, ולפתע, מול עיני אני רואה את אותו נדיב... בשבילו כמעט נסעתי עד לאמריקה! ואותו נדיב אמר לי 'שם באמריקה, לא היית פוגש בי בשום אופן. אם כך התגלגלו הדברים קח את כל הסכום וזכה בו את הרבים'..."

כפי אשר נשמע בקול רבותינו ונציית לדבריהם בכל נושא, נהיה מאשרים גם בעולם הזה, וגם בעולם הבא, כי בכך שאנו מקימים את צווי התורה 'ושמרת לעשות ככל אשר יורה', נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

אתמול למדנו כי הזלזול בחכמי התורה הוא דבר מסכן עד מאד. ולהפך, הזהירות הנדרשת בכבוד התורה שעליה נאמר במסכת אבות (ו, ז) 'גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא'. כי האמונה והציות לדברי חכמי התורה מצילים מהרבה צער ועגמת נפש, וכמו בספור הבא:

המגיד הירושלמי המפרסם רבי שלום הכהן שבדרון זצ"ל, היה נזהר מאד בענין הציות והאמונה בדברי רבותיו. כמו כן, הקפיד מאד שלא לצאת לחו"ל (לשם גאלץ לנסע פעמים רבות בשליחות גדולי ישראל, להפיץ את אור התורה), בלי לקבל ברכת פרדה מהסטייפלער, כתלמיד רב.

לפני אחת מנסיעותיו, נכנס רבי שלום לחדרו של הסטייפלער בבני ברק על מנת לקבל את ברכת הפרדה, אך הפעם התחמק הסטייפלער בהפטירו: מה רצונך ממני?

על המיסה

יש לקרוא את הנסח המלא של 'אנא בכח' בלוח ימין, ולאהר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, גרלת ימינה תתיר צרונה. (אב"ג ית"ץ) יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך. שגבנו, טהרנו נורא. (קר"ע שט"ו) יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור הורשי יחודה, ככתב שמרם. (נג"ד יכ"ש) יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) בקרבם טהרם, רחמי צדקתך תמיד גמלם. (בט"ר צת"ג) יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובך, נהל עדתך. (חכ"ב טנ"ט) יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה, לעמך פנה, וזכרי קדשתך. (ג"י פז"ק) יום שבת (לקרוא בשישי בלילה) שוענתו קבל, ושמע צעקתנו יודע תעלומות. (שק"י צ"ח) (בלחש) ברנה, שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

אתה תקום תרחם ציון, כי עת להננה כי בא מועד: בידך אפקיד רוחי, פדיתה אותי יי א-אמת:

בשבתות וכימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח כעמוד 2) - לא אומרים וידוי. אנא יי א-להינו וא-הי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואף תתעלם מלכנו מתחנתנו. שאין אנהנו עוי פנים וקשה ערף לומר לפניך יי א-להינו וא-הי אבותינו צדיקים אנהנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. עוינו. פשענו. אנהנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי וקשון הרע. העוינו. והרשענו. ודנו. חמסנו. טפלונו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. פאכנו. כעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו דברך. נאצנו. נאפנו. סרדנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צרנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שנה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו, כי אמת עשית, ואנחנו הרשענו:

מסכן שירה 67

לא נבס"ק אתה השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

ווארט על הפרשה פנינים יקרים לפרשת קרח

וַיִּקְחוּ קָרוֹז בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי (פ"ד – פ"א)

אומרים חז"ל שקרח היה אחד משרי האוצר של פרעה במצרים, והיה גונב לפרעה הרבה כסף. אמרו לו היהודים שזה אסור, אבל הוא טען שאין בזה עוון גדול כי פרעה משעבד את בני ישראל, ומותר לקחת לו ממון. אמרו לו 'אבל הקב"ה הבטיח לנו שנצא ברכוש גדול, וכל האוצרות ששייכים לפרעה - בני ישראל עתידים לקבל אותם, ואם כן אתה לוקח מבני ישראל'.

ומשל לאדם שסעד במסעדה, ולאחר שאכל ושתה, רצה לשלם. בא גנב ורצה לגנוב את כספו. אמר לו בעל המסעדה 'אל תגנוב את כספו של האיש הזה. ואם תשאל למה אני מתערב, אז דע לך שאם תגנוב לו - הוא לא ישלם לי'. והוא הדין אצלנו בעניין. וכן התורה רמזה בשתי המילים הראשונות של הפרשה את הסיבה העיקרית שגרמה לקרח ליפול שאולה, שזה 'ויקח קרח'. דהיינו שלקח כסף שלא היה שייך לו. שמצווה גוררת מצווה, ועבירה גוררת עבירה.

הדבר תורה לעילוי נשמת: משה בן יוכבד, יעקב בן כוכבה קאסאנש בת דגישו, אורה בת יוכבד ע"ה

רב מכר!

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן
ולשבע ברכות

ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות

'משמח חתן וכלה'

חלקים 1 + 2.

במחיר מצחיק של 10 ₪

להזמנות: 0534-135-183

מי רואה ואינו קונה.

מילתא דבדיחותא

1. המוצר היחיד ששומר על מחירו כבר שנים זה החמש שקל של העגלה בסופר.....

2. אחד שאל ילד בגן באיזה אות הם אווזים? הילד: הרבה אווז באות ל', רוב הציבור עדיין באות ח' אבל איך שהבנו ט' י' כ' הם קלים ואין הרבה מה להתעכב עליהם.....

3. בכל חבורה יש את החבר הזה שהפלאפון שלו נראה כאילו דרסו אותו משאית מרוב שהוא שבור.....

כרטיסי טיסה לכל יעד – עוד פרטים בעמוד 4.

מילתא דבדיחותא

4. לשכנה ממול שרבה עם בעלה עכשיו, בפעם הבאה בעברית בבקשה, לא הבנתי אף מילה! חוצפה של אנשים.....
5. אם יש תחרות "המפסידן הכי גדול בעולם", ויש בן אדם שסיים מקום שני, אז הוא יותר מפסידן מזה שסיים במקום הראשון?.....
6. המוכר אמר לי: "כמה שתקנה יותר ככה יעלה לך פחות!" אמרתי לו: "אז אני ישים עד שייצא חינם!....."
7. - אתה יודע, אני נוסע באוטובוס הזה כבר יותר משש שנים!
- אני לא מאמין! באיזו תחנה עלית?.....
8. שמתם לב לזה ש'ממולאים' הוא המאכל היחיד שגורם לך להרגיש כמוהו אחרי שאתה אוכל אותו?.....
9. גבר מגיע לחדר כושר. המאמן: "אתה שותה אלכוהול?" הגבר: "כן, קופסה ליום". המאמן שואל אותו: "אתה מעשן?" הגבר: "ממש לא!" בחיים שלך?" המאמן: "ואתה רוצה לעשות שינוי הגבר: "כן, כל הזמן". המאמן: "אתה אוכל בשר שמן?" הגבר: "כן, חמש בירה ביום". המאמן: "אז למה הגעת לחדר הכושר?" הגבר: "הזמינו אותי לתקן את המזגן....."
10. סטודנטית תימניה שלחה לאבא שלה מכתב: שישלח לה 500 ₪. האבא שלח לה 50 ₪ וכתב: "הגיע הזמן שתלמידי שחמישים כותבים עם אפס אחד....."
11. שתי קשישות:
- קניתי מכשיר שמיעה חדש.
- כמה עולה?
- ברביעי בבוקר!.....

חדש! חוברת הבדיחות משמח חתן וכלה חלק 3 במחיר מצחיק של 5 ₪ ניתן לקנות במכירה המרכזית בירושלים: רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים. עוד פרטים: 0534-135-183

כמו כן ניתן לקנות במכירה המרכזית בירושלים:

ספר הבדיחות - 50 ₪, חוברת הבדיחות חתן וכלה חלקים 1 + 2 - 10 ₪

חוברת הבדיחות לחג פסח - 5 ₪, חוברת הבדיחות חלק 5 - 10 ₪.

שימו לב: חוברות הבדיחות חתן וכלה חלק 3 - וחוברת הבדיחות חלק 5 אין בספר.

הידעת: הבדיחה מספר 770 בספר הבדיחות קשורה לחב"ד.....

מילתא דבדיחותא

12. אני לא מסוגל לסבול את זה שבתחנות דלק מנסים לדחוף לך דברים יקרים סתם, כמו דלק.....

13. יום אחד אני אתפוס את המורה שלי למתמטיקה ואסגור איתו חשבון!.....

14. אחד לחברו: "אלימות היא לא הפתרון, אני מביס את היריבים שלי על ידי דיבור!" חברו: "אז מה זאת הדחיפה שעשית לי קודם?" אותו אחד: "טוב, לא נתת לי לדבר....."

15. הטבח פונה לקרפיון לפני שמתחיל לעשות ממנו גפילטע פיש ושואל אותו: יש לך בקשה אחרונה? - כן, עונה הקרפיון: אם אפשר בלי גזר.....

ניתן להשיג את העלון במייל: a05832349@gmail.com

או במוסף 'מתוקים' בחוברת טועמיה. שע"י דפוס ספיד

דבר כזה בתולדות השמחה לא היה מעולם!

כל ה-9 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום ע"י המערכת:

1. לא נפסיק את השמחה חלק 1.
 2. לא נפסיק את השמחה חלק 2.
 3. לא נפסיק את השמחה חלק 3.
 4. לא נפסיק את השמחה חלק 4.
 5. חגי תשרי.
 6. חג פורים.
 7. חג פסח.
 8. משמח חתן וכלה חלק 1.
 9. משמח חתן וכלה חלק 2.
- ועוד הרבה הוספות, בדיחות על חנוכה וכדו'
כל זווה בספר אחד 228 עמודים, 1,500 בדיחות, עם הרבה בדיחות חדשות ונוספות שלא היו בחוברות.

מחיר הספר 50 ₪!

המכירה נמצאת ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים ||| אך ורק בתיאום מראש!

ועד סוף חודש סיון: אך ורק לתושבי קרית בעלזא והסביבה בירושלים משלוח ללא עלות כלל, תוך 72 שעות משעת ההזמנה.

עוד פרטים ולהזמנות: 0534-135-183.

חידות!

ניתן לשלוח תשובות למייל של המערכת, או למערכת ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים.
ולהכניס בת.ד. ע"ש 'לא נפסיק את השמחה' עד ליום שלישי ג' תמוז!
(לא לשכוח לשלוח את הפרטים שלכם להגרלה, שאלה אחת רשות!)

אחד מכל 5 שולחים זוכה.

בחוברת משמח חתן וכלה חלק 1 + חלק 2.

(שהודפס לראשונה בחודש האחרון בעלות של 10 ₪ ניתן לקנות את החוברת וכן את שאר החוברות בכתובת הנ"ל)

המדור החידות בחסות:

חוברת הבדיחות!

משמח חתן וכלה חלק 1, וחלק 2

בחוברת אחת. 207 בדיחות. 10 ₪.

מותאם מאוד לשבת חתן ושבע ברכות.

ניתן לקנות את החוברת:

וכן את חוברת הבדיחות חלק 5 במחיר מצחיק של 10 ₪

ברחוב דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים

(ליד דואר ישראל, פינת רחוב יחזקאל)

0534-135-183

חידות לפרשת שלח-לך!

1. שני פסוקים שמתחילים ומסתיימים באות ל'?

2. חמש מילים רצופות המתחילות באות ה' (הרצף הארוך בתורה)

3. שם שכלול בו עוד שני שמות שונים בפרשה?

4. שניים מגלגל המזלות?

חידות לפרשת קרח!

5. את האות כ' המופיעה שלוש פעמים ברציפות?

(לא באותה מילה?)

6. מילה בת חמש אותיות המופיעה פעמיים ונקראת ישר והפוך?

7. את שמה של שכונה ירושלמית

שימו לב: אחד מכל חמש ששולחים זוכה!

ואלה יעמדו על הברכה!

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת!

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה,

בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

גמ"ח 'דרכי חיים'

השאלת גמרות שוטנשטיין וטוש"ע

054-844-8683

או בקו המידע: 02-5907438

רחוב אבינועם ילין 13.

מול בית המדרש סטמאר

ימים ראשון, שלישי, חמישי.

ראשון: 14:00 – 14:30.

שלישי: 18:00 – 18:45.

חמישי: 15:00 – 15:30.

כרטיסי טיסה לכל יעד
במחירים נוחים ושירות אדיב,

וכן ראש השנה

באומן החל מ-390\$!

לפרטים: 0534184610

ממשיכים עם חלוקת העלונים

בבית הכנסת מוסאיוף בחדר ג'.

כל סוגי העלונים המבוקשים

כל יום שישי בין השעות 13:00 ל- 14:00

ברוכים הבאים.

לארגון: "ושנתם לבניך"

דרושים: גמרות עם ביאור.

בעיקר ושנתם כריכה רכה - כדי שהסט יושלם

נשמח מאוד לקבלם במספר: 058-3249966

מעל
15,000 קוראים

367korona@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

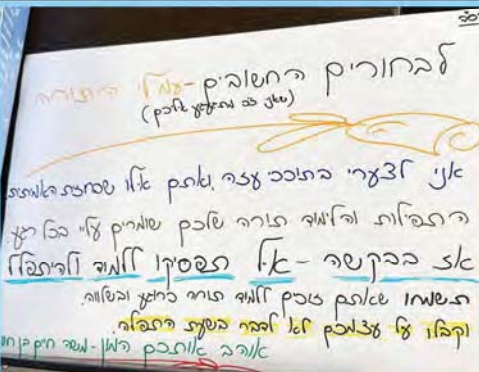

ביקשתי מהבינה המלאכותית לצייר לי את מזג האוויר.

גם אם רגע קודם הם יסיימו לאכול לאפה שווארמה הדבר הראשון שהילדים שלי יגידו כשהם נכנסים למיטה זה "אבא אני רעב"

בקופיקס
משלם בשטר של 200
הוא: מצטער אחי לא מוכר
אני: מה לא מוכר?
הוא: חבל על הדיבורים
אני: אז למה כולם פה עם קפה?!?!
הוא: הא... תגיד שאתה רוצה קפה...
חשבתי לרגע שאתה רוצה לקנות את הסניף

החיה הכי אומללה היא ג'ירפה עם דלקת גרון

עבודות ביתיות - ג'ירפה (שלא נמצא לה קול)

דברים שהיינו עושים בישיבה עם תנור ספירלות -

1% מתחממים.
99% מכינים טוסטים.

ראיתי בסופר אחד שקונה מאוורר, אמרתי לו דוד מה נסגר אין מזגן? אמר לי יש, אבל יש הרבה הפסקות חשמל, אז קונה מאוורר שיהיה

מחפש תוכנה נוחה לניהול משימות

אתמול ראיתי ספר שקוראים לו "איך לפתור 50% מהבעיות בחיים" אז קניתי שניים.

קניתי ספה חדשה אמרו בחנות אפשר לשבת עליה שישה אנשים ללא בעיה איפה אני אמצא שישה אנשים ללא בעיות...

דבר העורך

תרופה סלוייה הטלפון בבית המרקחת צלצל. הרופא היה מעבר לקו. הוא תבע לדעת מדוע סיפקה הרוקחת תרופה שונה מזו שנרשמה על ידו. הרוקחת התנצלה ובתמורה זכתה להרצאה ארוכה על עד כמה חשוב לדייק במתן התרופה במרשם, על האחריות הציבורית, שלא לדבר על סכנת הנפשות וכן הלאה.

מאוחר יותר, נברה הרוקחת בערמת המרשמים כדי למצוא את המרשם המדובר. להפתעתה, גילתה שהיא אכן סיפקה את התרופה הרשומה במרשם. מסתבר, שהרופא עצמו רשם את התרופה השגויה. מתוך סקרנות, טלפנה לרופא והסבירה לו את המצב. אמר לה הרופא "נו, טוב, כל אחד יכול לטעות..."

נכון לבסוף זה היה הרופא דידן שטעה, אבל כדאי ללכת צעד אחורה, לפני שהרופא מתקשר לבית מרקחת, ומנסה להבין מה קרה אולי טעות אולי היה לחץ בחנות אין ספור של הסברים ואז... פשוט בנחת להסביר שקרתה טעות בתרופה, שלפעמים זה סכנת חיים ושנינו, הרופא והרוקח ביחד רוצים לתת שירות יותר טוב.

שני הצדדים לא ירגישו מתח, האשמה או הלבנת פנים. אלא הרגשת שליחות יותר חזקה ויותר עירנות לפרטים. וה' הטוב ייתן לנו את הכוחות להתמודד.

בידידות ובחיבה
נר מצאנו

"קמצנות גם היא סוג של הכנסה"

האנשים האלה שידועים עליך רק פרט אחד וכל פעם שאתם נפגשים אקראית- הם שואלים רק עליו.
"מה קורה אמיר? עדיין מציע נישואין בכדור פורח?"

מעשה שהיה

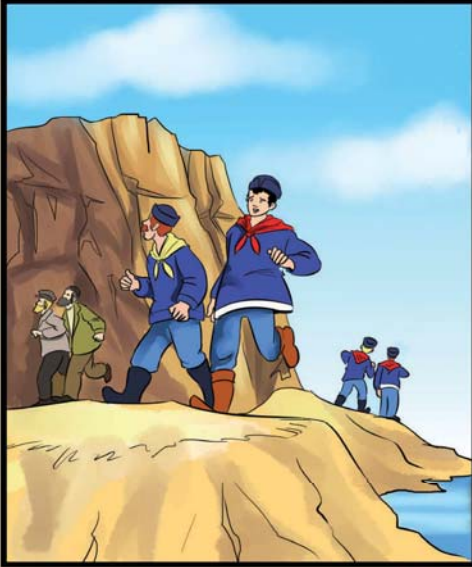
הגיע זמן תפילה! תלמידי תלמוד תורה בבני ברק יצאו לטיול שנתי. אחרי נסיעה ארוכה הגיעה שעת מנחה. כשנעמדו לתפילה היו כמה ילדים שהחליטו קצת להשתובב. אחרי התפילה אסף המדריך את הילדים ברשות הרב'ה ואמר להם שיש לו סיפור מיוחד שהוא חווה על בשרו:
במבצע 'צוק איתן' היינו קבוצה של חיילים שנכנסנו לעזה ובגלל המלחמה הקשה לא יכולנו לישון יומיים, ומרוב עייפות חיפשנו מקום להניח את ראשו, הגענו למקום אחד וראינו וילה גדולה שעל הגג היו חיילים יהודים צלפים ששמרו מסביב. החלטנו להיכנס ולבדוק האם קומת הקרקע בטוחה והתכוננו לשכב לישון. חייל אחד נזכר שאנו צריכים להתפלל תפילת ערבית ולכן הכריז, 'חבר'ה מה עם תפילת ערבית, עדיין לא התפללנו'. אמרו לו אנו פטורים כעת מתפילה מפני שאנו צריכים מחר להילחם ואנו מאוד עייפים. השיב להם החייל רבותי, אנו צריכים זכויות וכדאי שנתאמץ להתפלל ערבית כעת. ובזכות זה ה' יציל אותנו מכל הסכנות. כולם הסכימו איתו.
היה חסר לנו אחד למניין. לפתע ירד אחד מהחיילים וביקשנו ממנו להצטרף למניין. שאל החייל, מה זה מניין? הוא היה קיבוצניק שלא ידע מושגים ביהדות, לימדנו אותו לומר 'אמן' והסכים. רק שאכנס דקה אחת לשירותים, חיכנו שיצא. עבר דקה, שתיים, שלוש דקות והוא לא יצא. התפללו החיילים שהוא כל כך מתאחר ניגש אחד מהם לשירותים והוא שומע רעשים משונים נתן בעיטה לדלת ופרץ אותה והנה הוא רואה שלידי האסלה יש מנהרה וכמה חמסניקים אווזים בחייל ומנסים לחטוף אותו כשהוא נאבק על חייו. מהר קרא לחיילים האחרים שנכנסו ובנס חיסלו אותם והצילו את החייל ופיצצו את המנהרה.
באותו לילה לא יכלו החיילים לישון, הם ראו את ההשגחה הפרטית וההצלה הנפלאה לכולם בזכות שהתאמצו והתכוננו לתפילת ערבית. וזה מה שכתוב " אשר יעשה האדם וחי' - "וחי בהם" - יקבל את החיים במתנה. אנו רואים מהסיפור המופלא הזה, שמי שמתאמץ ומתגבר על הקושי ומקריב את רצונו ועושה את רצון ה' זוכה לישועה גדולה. וכך סיים המדריך לתלמידים, 'נלמד מכאן מוסר כשמוגיע זמן תפילה - לעמוד ולהתפלל'.

יוסלה

ציירה: טובהלה

פרק 29

וגבר

עלינו להתפצל לזוגות ולחפש
בכל פנה באי. נלך לארכו ולרחבו
של האי עד שנמצא.

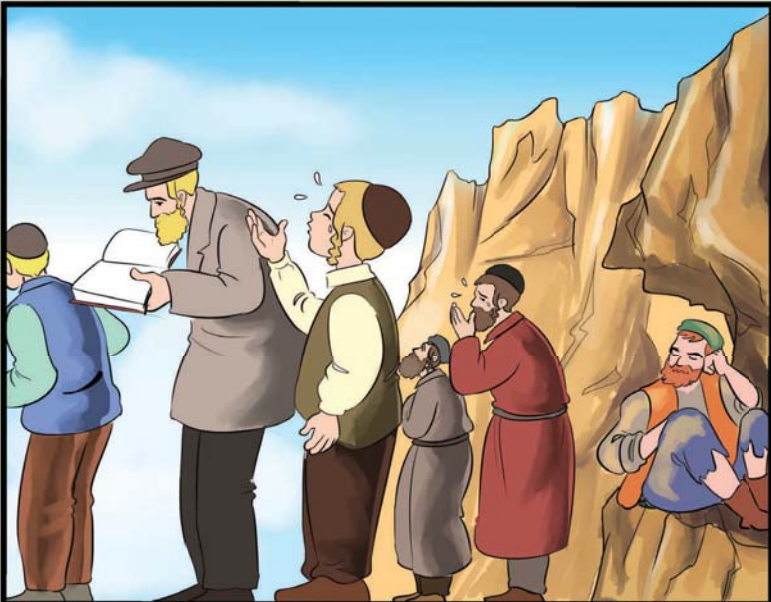
מקרים למצא במהירות
מזון ומקור מים באי. אחרת...

לאחר פעמים:

בגוד הרב, לא מצאנו כלום.
מה נעשה פֶּלַת?

אם אתם לא מצאתם כלום?

אחי היקרים, אפילו הרב תדה מנחת...
אל יתיאש מן הרתמים! אנו מאמינים שהכל
מאת הבורא יתברך שמו, וכמו שהוא אל אל אותנו
לאי, כך הוא גם יציל אותנו מכאן. עלינו להתחזק
באמונה ולהתפצל, תראו גם לילדיכם, תינוקות
של בית רבנו, ונעזרת השם נישע.

© כל הזכויות שמורות